

www.humak.fi

Opinnäytetyö

Tervetuloa Kuvapuistoon!

Hanasaaren kulttuurikeskuksen yleisötyön kehitysehdotuksia

Tiineliisa Granholm

Kulttuurituottaja YAMK
(60 op)

Arvioitavaksi jättämisaika
(4/2019)

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

TIIVISTELMÄ

Humanistinen ammattikorkeakoulu
Kulttuurituottaja, ylempi AMK

Tekijät: Tiinaliisa Granholm

Opinnäytetyön nimi: Tervetuloa Kuvapuistoon! Hanasaaren kulttuurikeskuksen yleisötyön kehitysehdotuksia

Sivumäärä: 75 ja 8 liitesivua

Työn ohjaaja(t): Arto Lindholm, Pekka Vartiainen

Työn tilaaja(t): Hanasaari – ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus

---

Tässä opinnäytetyössä tutkitaan millaisia yleisötyön mahdollisuuksia Hanasaaren ruotsalais-suomalaiselle kulttuurikeskukselle tarjoutuu ulkoalueille perustettavan Kuvapuiston myötä. Kuvapuiston visiona on paikkasidonnaisten teosten välityksellä tarjota yleisölle taidekokemuksia ja luoda dialogia luonnon ja kulttuurin välille vuodenaikojen vaihtelun kehystäessä taiteen ilmaisukeinoja. Hanasaaren merkitys virkistysalueena ja vierailukohteena muuttuu lähivuosina myös välittömän lähiympäristön (Koivusaari-Karhusaari-Keilaniemi) muuttuessa kaupunkimaiseksi asuinympäristöksi. Tämän opinnäytetyön tilaaja on Hanasaari - ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus.

Työ reflektoi Hanasaaren yleisötyön nykytilaa ja kehitystarpeita sekä tuottaa yleisötyön kehittämisen tueksi ideoita Kuvapuiston yleisötyön menetelmiksi. Tutkimusmenetelmiä olivat kävijäkysely, vertaisarviointi ja fokusryhmähaastattelu. Vertaisarvioinnin avulla tutkittiin Helsingin taidemuseo HAMin, Wanås Konstin ja Särestöniemi-museon yleisötyön käytänteitä. Yhteisöllisin ideointimenetelmin toteutettu aivoriihi tuotti runsaasti ideoita Kuvapuiston yleisötyön menetelmiksi eri kohderyhmille.

Kävijäkyselyn mukaan suurin osa kävijöistä oli kuullut Hanasaaresta ystäviltä ja tuttavilta. Ensi kertaa Hanasaareissa vierailleista kävijöistä 89% aikoo suositella kohdetta tuttavalleen ja 83% itse palata Hanasaareen. Vähemmän kuin puolet näyttelyvieraista käytti Hanasaaren ravintolapalveluita käyntinsä yhteydessä. Yksi yleisötyön haasteista on Hanasaaren palveluiden tarjoamien kuvapuiston asiakkaille.

Kävijäkyselyssä esitettyihin Kuvapuiston yleisötyö- ja oheisohjelmaehdotuksiin vastaajat suhtautuivat myönteisesti. Eniten kannatusta saivat yleisötyön perinteiset menetelmät: opastetut kierrokset ja teosesittelyt sekä verkossa että painettuna materiaalina. Oheisohjelmaan kävijät toivoivat poikkeittaiteellisia tapahtumia; musiikkia, valo- ja ääni- ja tanssiteoksia sekä taiteilijatapaamisia. Kävijäkyselyn, vertailuarvioinnin ja yhteisöllisten ideointimentelmien tuloksena syntyi ideapankki Kuvapuiston yleisötyön suunnittelun ja kehittämisen tueksi.

Asiasanat: Yleisötyö, yleisötutkimus, taidepuisto, taidekasvatus

ABSTRACT

Humak University of Applied Sciences
Degree Programme of Cultural Management

Author: Tiinaliisa Granholm

Title: Welcome to Art Park! Proposals for audience development for the Hanasaari Swedish-Finnish Cultural Centre

Number of Pages: 75 and 8 attachment pages

Supervisor(s): Arto Lindholm, Pekka Vartiainen

Subscriber(s): Hanasaari Swedish-Finnish Cultural Center

This paper studies the possibilities of audience development for the Hanasaari Swedish-Finnish Cultural Center offered by the Art Park to be established in the outdoor areas. The vision of this Art Park is to provide the public with experiences through site-specific art works and to create a dialogue between artistic expression, nature and culture in the context of seasonal variations. The importance of Hanasaari as a recreation area will change in the next few years as the immediate neighborhood (Koivusaari-Karhusaari-Keilaniemi) becomes an urban environment. The subscriber of this thesis is Hanasaari - Swedish-Finnish Cultural Center.

The purpose of this work is to reflect on the present state and future needs of Hanasaari's audience development and to provide Hanasaari with ideas for presenting the Art Park for public. The research methods used included a visitor survey, a focus group interview with brainstorming and benchmarking interviews and visits. The benchmarking examined the best practices of audience work at the Helsinki Art Museum HAM, Wanås Konst and Särestöniemi -museum.

According to the visitor survey, the majority of visitors had heard about Hanasaari from friends and acquaintances. Less than half of the exhibition guests used other services provided by Hanasaari during their visit. One of the future challenges for Hanasaari is to encourage the Art Park audience to use restaurant services and the conference hotel guests to include the art experience in their visit.

The respondents welcomed the suggested methods for audience development and art programs presented in the visitor poll survey. The most popular options were the traditional methods of audience work which are guided tours at the Art Park with presentations available online and printed. The respondents also wished for cross-cultural events; music, light and sound art, dance and artist talks all to be arranged at the Art Park. Based on the audience research, benchmarking experiences and brainstorming with a group of Hanasaari employees an outcome of this study is an idea toolkit for workshops, guided tours, events and other program for future audiences of the Hanasaari Art Park.

Keywords: Audience developmenet, Audience research, Art park

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	6
2	TEOREETTINEN VIITEKEHYS	9
2.1	Yleisötyön määritelmästä	9
2.2	Yleisötyön tavoitteista	12
2.3	Yleisötyö tutkimuksessa	12
3	Hanasaari nyt ja tulevaisuudessa	13
3.1	Hanasaari taidekohteena 2018.....	14
3.2	Pohjoismainen Kuvapuisto.....	16
3.3	Muutokset ympäristössä.....	19
4	TUTKIMUSKYSYMYKSET	20
5	TUTKIMUKSELLISEN KEHITTÄMISTYÖN MENETELMÄT	21
5.1	Kävijäkysely	22
5.2	Fokusryhmähaastattelu	25
5.3	Aivoriihi Kuvapuiston yleistyöstä.....	26
5.4	Benchmarking.....	27
6	TUTKIMUSTULOKSIA	29
6.1	Kuka käy Hanasaarella – ja miksi?	29
6.2	Puskaradio vs. muu markkinointiviestintä	33
6.3	Kävijöiden toiveet ja odotukset Kuvapuistoon liittyen	35
6.4	Yleisötyöstä ja sen haasteista	41
6.5	Ideariihi yleisötyön menetelmistä.....	44
6.6	Esikuva-arviointia.....	47
6.6.1	HAM	48
6.6.2	Wanås Konst	50
6.6.3	Särestöniemi-museo	53
7	EHDOTUKSIA YLEISÖTYÖN KEHITTÄMISEN TUEKSI.....	55
7.1	Onko meillä Kuvapuisto?	55
7.2	Onko teillä Kuvapuisto?	57
7.3	Sitouttamisesta	59

7.4	Elämyksiä, kokemuksia ja yhteistyötä	59
7.5	Elämyksiä, kokemuksia ja oppimista	61
7.6	Pilotointia ja kehittämistyötä 2019-2020	62
8	POHDINTAA	68
	LÄHTEET	72
	LIITTEET	1

1 JOHDANTO

Helsingistä länteen johtava Länsiväylä on yksi pääkaupunkiseudun vilkkaimmin liikennöidyistä tieosuuksista. Vuonna 2017 Helsingin ja Espoon rajalla sijaitsevan liikenneviraston automaattisen mittauspisteen ylitti keskimäärin 63497 ajoneuvoa päivittäin. (Liikennevirasto 2019) Touko-joulukuun aikana ohikulkijoista noin 60 000 kääntyi mittauspisteen vieressä sijaitsevaan Hanasaaren kulttuurikeskukseen – useampi-kin olisi tervetullut. (Hanaholmen 2018, 9)

Vuodesta 1975 tällä paikalla on toiminut Hanasaaren ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus, jonka perustehtävänä on edistää Ruotsin ja Suomen välisiä suhteita ja maiden välistä yhteistyötä. Hanasaaren päämies on Suomalais-ruotsalainen kulttuurirahasto. Hanasaaren toimintaa hallinnoi johtokunta, johon kuuluu viisi jäsentä Suomesta ja viisi Ruotsista ja jonka puheenjohtajan nimeää Suomen hallitus. Operatiivisesta toiminnasta vastaa toimitusjohtaja. (Hanaholmen 2019 a, 2019 b.)

Hanasaari on yleishyödyllinen organisaatio, jonka rahoitus koostuu Suomen ja Ruotsin valtion avustuksista, Suomalais-ruotsalaisen kulttuurirahaston toiminta-avustuksesta, ulkopuolisten yhteistyökumppanien säätiöiden, rahastojen ja sponsorien myöntämistä tuista tai ulkopuolisesta projektirahoituksesta. Lisäksi Hanasaari on konferenssihotelli ja ravintola, jonka liiketoiminnan tuotto käytetään kulttuurikeskuksen toimintaan. (Hanaholmen 2019 c.)

Olen työskennellyt Hanasaarissa vuodesta 2007, viime vuodet koulutus- ja kurssitoiminnan projektipäällikkönä sekä osallistunut taide- ja kulttuuritiimin toimintaan. Hanasaaren taide- ja kulttuuriohjelma on voimakkaassa kehitysvaiheessa, joten aloitetuani kulttuurituottaja YAMK-opinnot Humakissa koin luontevana valita opinnäytetyöni aiheeksi kehityshankkeen, josta olisi hyötyä päivittäisessä työssäni. Tämän opinnäytetyön tilaaja on Hanasaari - ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus.

Suomalaisen ja ruotsalaisen taiteen esittely on aina ollut osa Hanasaaren toimenkuvaa. Oma taidekokoelmaa Hanasaari on kartuttanut ostoin, lahjoituksin sekä valtion tai taiteilijoiden omistamien taideteosten tilapäisenä tai pysyvänä sijoituspaikkana. Ha-

nasaareissa on myös kiinteitä jo rakennusaikana toteutettuja julkisia taideteoksia, kuten rakennuksen pronssiovet ja sisääntuloaulan reliefi. (Ramsay 2000, 52, 72, 77-87). Kaiken kaikkiaan kokoelmaan kuuluu tällä hetkellä noin 200 teosta.

Hanasaaren kulttuurikeskuksen kiinteistössä toteutettiin 2015-2017 mittava peruskorjaus, jonka jälkeen taide on tullut kulttuurikeskuksen ohjelmatoiminnassa entistä näkyvämmäksi. Uuden ripustuksen myötä Hanasaaren omat taidekokoelmat, etupäässä 1970-luvun suomalaista ja ruotsalaista grafiikkaa ja maalaustaidetta, on tuotu entistä näyttävämmiin esille yleisissä tiloissa, konferenssitaloissa ja hotellihuoneissa. Mitalitaiteen kokoelma on saanut arvoisensa sijoituspaikan sisääntulokerroksen viinibaarin oleskelutiloissa ja pohjoismainen muotoilu on huomioitu sisustuksessa. Entinen huoltokäytävä muuttui peruskorjauksen yhteydessä taidekäytäväksi, johon taiteilijat Susanne Gottberg ja Markus Kåhre toteuttivat Taidekäytävä – Konstkorridoren tilateoksen.

Vuoden 2015 aikana asiantuntijaryhmän vuosille 2016-25 työstämän H.Art-taideohjelman tavoitteeksi on määritelty taiteen roolin ja kulttuuriyhteistyön edistäminen Hanasaaren toiminnassa. Päättävöitteiksi on kirjattu Hanasaaren aseman vahvistaminen ainutlaatuisena taiteen kohtaamispaikkana, kävijämäärän kasvattaminen ja yleisön osallistaminen toimintaan. Yksi keskeisistä tavoitteista on säilyttää luonnonmaisema ja tarjota taidekokemuksia rakennusta ympäröivässä taidepuistossa. (Hanasaaren taideohjelma H.Art 2016-2025). Tämän opinnäytetyön puitteissa tutkin Hanasaaren yleisötyön kehittämistä erityisesti Kuvapuiston ja siihen liittyvien taide- ja kulttuuritapahtumien osalta.

Espoon ja Helsingin rajalla sijaitsevan Hanasaaren fyysinen ympäristö tulee lähivuosina muuttumaan merkittävästi eri rakennusprojektien myötä (Koivusaari, Keilaniemi, Karhusaari). Alueen kasvu tarjoaa Hanasaarelle uniikin mahdollisuuden kehittää kulttuurikeskuksena ja virkistysalueena. Kuvapuiston asema merkittävänä, houkuttelevana ja ajankohtaisena julkisen taiteen kokoelmana pääkaupunkiseudulla tulee korostumaan.

Kuvapuisto on helposti sekä satunnaisten ohikulkijoiden, kulttuurikeskuksen ohjelmaan osallistuvien vieraiden että hotelli- ja kongressiasiakkaiden ulottuvilla. Kuvapuiston tavoitteena on tarjota taide-elämyksiä Hanasaaren ulkoalueilla, esitellä pohjoismaista kuvanveistoa ja ympäristötaidetta, edistää Hanasaaren saavutettavuutta ja

tunnettuutta. Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää Hanasaarelta erityisiä toimenpiteitä yleisötyön kehittämiseen.

Opinnäytetyöni yleisenä tavoitteena on Hanasaaren yleisötyön laadullinen ja määrällinen kehittäminen siten, että Kuvapuistoon liittyvä yleisötyö oheistapahtumineen on tulevaisuudessa helposti sekä kulttuurikeskuksen yleisön että liiketoiminnan asiakkaiden tavoitettavissa. Sen tulee olla sisällöltään kiinnostavaa, osallistavaa ja kestäväää (mahdollisuus toistuvuuteen ja jatkuvuuteen). Tavoitteena on luoda Hanasaaren tarpeisiin soveltuva yleisötyön malli, joka palvelee Hanasaarta palvelun tuottajana sekä Hanasaaren kulttuurikeskuksen kävijöitä, yhteistyökumppani(e)mme että rahoittajien tavoitteita ja osallistujien tarpeita.

Yleisötyön tavoitteena on madaltaa yleisön kynnystä tutustua pohjoismaiseen veistotaiteeseen ja tarjota Kuvapuistoon liittyvää oheisohjelmaa yhdessä Kuvapuiston rahoittajien ja kulttuurikeskuksen muiden yhteistyökumppaneiden kanssa. Tarkoitukseni on havainnollistaa, millaisia yleisötyön muotoja Hanasaarella jo nykyisellään toteutetaan, hahmottaa mitä yleisötyöllä tarkoitetaan käytännössä, miten toimintaa voi kehittää ja millaista Kuvapuiston yleisötyö voisi tulevaisuudessa olla.

Kävijätutkimuksen avulla tutkin olemassa olevia asiakkuuksia, sekä profiloin Hanasaaren taide- ja kulttuuriohjelman yleisöä. Samalla kartoitan kävijäkyselyn sekä Hanasaaren uutiskirjeen tilaajille suunnatun verkossa toteutettavan kyselyn avulla yleisön toiveita Kuvapuiston oheisohjelman suhteen. Hanasaaren taide- ja kulttuuritiimin työntekijöitä haastatteleamalla kartoitan henkilökunnan käsityksiä yleisötyön nykytilasta ja kehitystarpeista. Yhteisöllisin ideointimenetelmin pohdimme mitä kaikkea Hanasaaren ja erityisesti Kuvapuiston yleisötyö voisi tulevaisuudessa olla.

Lisäksi vertailen yleisötyötä ja toteutettuja käytäntöjä vastaavissa toimintaympäristöissä. Benchmarking -kohteiksi olen valinnut Ruotsin Skoonessa sijaitsevan Wanåsin linnan veistospuistoineen, Helsingin taidemuseo HAMin julkisen taiteen veistoskierrokset ja Kittilässä Kaukosen kylässä sijaitsevan Särestöniemi -museon. Näistä lähtökohdista teen ehdotuksen Hanasaaren taide- ja kulttuuritapahtumien yleisötyön strategiaksi sekä Kuvapuistohankkeeseen liittyvän yleisötyön suunnitelman, ehdotuksia oheisohjelmasta sekä kartoituksen mahdollisista yhteistyökumppaneista.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

2.1 Yleisötyön määritelmästä

Laajasti määriteltynä yleisötyöllä tarkoitetaan kulttuurilaitoksen toimintaa, jonka tarkoituksena on vakiinnuttaa ja lisätä yleisön määrää, sekä tarjota yleisölle tapahtumia, kokemuksia, elämyksiä ja helpottaa saavutettavuutta. Perinteisesti yleisötyöhön on liitetty myös kasvatuksellinen tai valistava tehtävä.

Suomalaisten taide- ja kulttuurilaitosten yleisötyö on usein hakenut esikuvia Englannista, missä sikäläisen rahoitusjärjestelmän kannustamana jo 1980-luvulta taidelaitokset ovat merkittävästi panostaneet esimerkiksi oppilaitosyhteistyöhön (Sorjonen & Sivonen 2015, 18).

Suomalaisten taide- ja kulttuurilaitosten yleisötyön muodot, laajuus ja tuloksellisuus tutkimuksessaan Hilppa Sorjonen ja Outi Sivonen määrittelevät yleisötyön seuraavasti:

”...toimenpiteiksi, joiden tavoitteena on yksilön tiedollisia ja tunnepitoisia valmiuksia kehittämällä perehdyttää eri kohderyhmiä taide- ja kulttuurilaitoksiin ja edistää siten osallistumista niiden perustehtävän toteuttamiseksi tuotettuihin esityksiin ja tilaisuuksiin” (Sorjonen & Sivonen, 2015, 8).

Yleisötyöstä käytetty englanninkielinen termi audience development pitää sisällään myös ajatuksen yleisöpalautteen perusteella tehtävästä kehitystyöstä (emt, 8, 94, 98). Näin ollen yleisötyön voi parhaimmillaan ymmärtää myös palvelumuotoiluna ja kulttuurilaitoksen toiminnan kehittämistyönä.

Asiakaspalvelun, asiakasymmärryksen ja kulttuuripalvelujen kehittämistyötä on tehty esimerkiksi Suomen museoliiton koordinoimassa kolmivuotisessa ESR-hankkeessa Avara museo, jonka tavoitteena oli kehittää uusia toimintamalleja ja museopedagogiikka erityisesti aikuisyleisölle. Hanke tarjosi siihen osallistuneille toimijoille yhteisen viitekehyksen kehittää toimintaansa. (Kinanen, Nystedt & Tornberg 2012, 6,10.) Esimerkiksi Tekniikan museossa Avara museo -hanke liittyi sekä strategiseen, viestinnälliseen että pedagogiseen kehittämiseen ja sen avulla luotiin uusia toimintamalleja sekä yleisön että museon muiden sidosryhmien kanssa (Iso-Ahola & Juurola 2012, 78-89). Hankkeen loppuraportissa korostetaan sekä asiakasnäkökulman huomioimista että

moniammatillisen yhteistyön merkitystä uusien palvelujen tuotteistamisessa (Toivonen 2012, 143-145).

Yleisötyön muuttuvaa roolia kulttuurilaitoksissa kuvaakin osuvasti Pedaali ry:n touku-kuussa 2015 Helsingissä järjestämän kansainvälisen seminaarin tuottaman julkaisun otsikko: *New approaches NOW - from museum education to audience engagement*. Suhteessa yleisöön on kulttuurilaitosten perinteinen tiedonvälitys- ja kasvatustehävä muuttumassa kohti asiakaspalvelua ja kokonaisvaltaista asiakaskokemusta, johon olennaisesti liittyy yleisön osallisuus, osallistuminen, sitoutuminen sekä jaettu kokemus ja jaettu asiantuntijuus, toteaa Janna Jokela seminaarijulkaisun esipuheessa (emt, 6). Yleisötyön perinteisten toimintamuotojen, kuten opastusten, kulissikierrosten tai taiteilijatapaamisten ohella etenkin vuorovaikutteinen työpajatyöskentely on lisääntynyt yleisötyömuotona eri kulttuurilaitoksissa (Sorjonen 2015, 95 ja muut lähteet).

Myös Hanasaaren koordinoiman Mera Konst! -hankkeen päätösseminaarissa lokakuussa 2018 pohdittiin yleisötyön parhaita käytänteitä. Keskusteluissa nousi esiin viestinnän ja perinteisten yleisötyömenetelmien merkittävyys: hyvä kommunikaatio, opasteet ja opastukset ovat yleisötyön kulmakiviä. Digitaalinen media ja Qr-koodit tarjoavat mahdollisuuden nopeaan, täydentävään tiedottamiseen. Niin lapsille, nuorille kuin aikuisillekin kohdennetut pedagogiset projektit ovat tärkeässä roolissa.

Asiantuntijatyöryhmässä todettiin, että taiteilijan roolia voisi tuoda entistä näkyvämmiin esiin, koska se kiinnostaa yleisöä: taiteilijatapaamisiin, esittelyihin, keskusteluihin, ja ylipäättään taiteilijan roolia korostavia yleisölle suunnattuihin tilaisuuksiin, mukaan lukien avajaiset ja teosten vihkimiset, kannattaa panostaa. Ennen kaikkea on syytä panostaa yleisön luottamuksen herättämiseen ja sitouttaa jo olemassa oleva yleisö toimintaan. Tärkeänä mainittiin myös salliva asenne kaikkea yleisön ja taiteen välistä vuorovaikutusta kohtaan – erilaiset käsitykset ja tulkinnat herättävät uteliaisuutta, kiinnostusta ja keskustelua. (Mera Konst! Hanaholmen 29.10.2018, omat muistiinpanoni seminaarista.)

Yleisötyön luonteeseen liittyvistä keskusteluista on havaittavissa, että yleisö, asiakas on tavallaan siirtymässä uuteen rooliin kulttuurilaitoksen palvelun käyttäjästä, vastaanottajasta ja ulkopuolisesta asiakkaasta kohti sisäpiiriä: osalliseksi, vaikuttajaksi ja jopa tuottajaksi. Tuore esimerkki tästä on esimerkiksi Aboa Vetus & Ars Nova museon

Koululaiset kuraattoreina -näyttely, jonka 8-luokkalaiset koululaiset ovat kuratoineet museon kokoelmista. Näyttelyssä on valtakunnalliseen taidetestaajat- hankkeeseen osallistuneiden koululaisten valitsemia ja arvioimia teoksia. Nuorten pohdinnat teoksista ovat keskeinen osa näyttelyä, joka siten tarjoaa taiteen välityksellä näkökulmaa nuorten maailmaan. (Aboa Vetus Ars Nova 2018, Ristola 2018)

Yleisötyö on muuttumassa kulttuurilaitoksen ja yleisön väliseksi vuorovaikutukseksi ja kulttuuripalveluiden tai sisältöjen tuotteistamiseksi. Samanaikaisesti yleisötyöstä on tulossa osa koko organisaation toimenkuvaa ja yleisösuhteen tai asiakassuhteen vaaliminen ja kehittäminen on osa kulttuurilaitoksen jokaisen työntekijän toimenkuvaa. (Harju & Sainio 2018, 6.) Esimerkiksi museoalalla yleisötyöksi ei enää lueta vain pedagogista toimintaa, vaan yleisötyö liittyy kaikkeen toimintaan, kokoelmista asiakaspalvelutiskille.

Helsingin taidemuseo HAMin yleisötyön nykyhetkeä ja sen haasteita taidehistorian pro gradu -työssään tutkinut Jonna Hellsten-Impivaara toteaa HAMin organisaation jo muuttuneen tähän suuntaan ja valistamisen perinteestä irrottautumisen olevan vahva (Hellsten-Impivaara 2018, 90). Sorjosen tapaustutkimuksen perusteella yleisötyön määrittely tai käsitys siitä kenen tehtävä se on, oli tutkituissa organisaatioissa vaihteleva tai epäselvä. Joissakin tapauksissa yleisötyö ymmärrettiin laitoksen kaiken toiminnan läpäisevänä ajattelutapana (Sorjonen 2015, 96). Myös Avara museo -kehittämishankkeessa pohdittiin yleisötyötä, tuotteistamista ja museovieraan asiakaskokemuksia eri näkökulmista ja useat hankkeeseen osallistuneet toimijat kokivat yleisötyön olevan koko moniammatillisen henkilökunnan asia (Kinanen, Nystedt & Tornberg 2012, 27, 67-69, 86-87, 145).

Edelleen yleisötyöhön, sekä sen sisältöjen määrittelyyn että yleisön rooliin, vaikuttaa merkittävästi digitaalinen toimintaympäristö ja sen mukanaan tuomat uudet palvelut ja sovellukset. Opetus- ja kulttuuriministeriön selvityshankkeessa ”Digitaalisuus kulttuurialan toimijoiden yleisötyössä” viitataan Euroopan neuvoston määritelmään kulttuurin saatavuuden edistämisestä yleisösuhteen kehittämisessä.

”Yleisösuhteen kehittäminen on suunnitelmallinen, koko organisaatiota koskeva toimintamalli, jolla laajennetaan ja syvennetään suhteita yleisöihin keskittymällä yleisöjen tarpeisiin. Se auttaa kulttuuriorganisaatiota saavuttamaan yhteiskunnallisen tarkoituksensa, taloudellisen kestävyuden ja luovat tavoitteensa.” (Harju & Sainio 2018, 3. Lähde: Neuvoston päätelmät

kulttuurin saatavuuden edistämisestä digitaalisin keinoin painopisteenä yleisösuhteen kehittäminen.)

OKM:n selvityshankkeen mukaan digitaalisia kanavia hyödyntävä yleisötyö painottui viestintään, markkinointiin ja tiedon jakeluun ja esimerkiksi digitaalisia kanavia hyödyntävää yhteisöllistä kuratointia ja luovaa yhteistuotantoa on toistaiseksi toteutettu vain vähän (emt. 8, 11). Digitaalisen yleisötyön kehittämisen merkittävimiksi haasteiksi kyselyyn vastanneet nimesivät henkilöstöressurssien, ajan, osaamisen tai taloudellisten resurssien puutteen (emt. 18).

2.2 Yleisötyön tavoitteista

OKM:n ja Cuporen toteuttaman verkkokyselyn perusteella kulttuurilaitosten yleisötyön tärkein tavoite on yleisöpohjan laajentaminen. Myös yleisömäärän kasvu ja yhteiskunnallisten tavoitteiden toteuttaminen ja palvelun saavutettavuus mainittiin merkittävinä tavoitteina. (Harju & Sainio 2018, 7-8, 11.)

Yksi suomalaisen kulttuuripolitiikan keskeisistä tavoitteista on tasa-arvoinen kulttuuripalvelujen tarjonta. Saavutettavuutta arvioitaessa on tyypillisesti kiinnitetty huomiota fyysisen ympäristön esteettömyyteen tai taloudellisiin tekijöihin kuten pääsymaksuihin, mutta digitaalisuuden myötä yhä enemmän tuodaan esiin sisältöjen jakamista ja saavutettavuutta ilman kulttuurilaitoksen ja yleisön fyysistä kohtaamista. Digitaalisen tekniikan avulla kulttuuria ja taidetta välitetään yhä laajemmille kohderyhmille. (Virolainen 94-96, Sorjonen & Sivonen 2015, 12.) Yleisön voi saavuttaa ajasta tai paikasta riippumatta. Esimerkkejä tällaisesta mm. verkossa toteutetut näyttelyt ja kuvin, videoin tai äänitiedostoin toteutetut teos- tai kokoelmaesittelyt tai esitysten striimaukset.

Kulttuurilaitoksen toiminnan sisältöihin perehdyttämisen, yleisömäärän kasvun ja laajentamisen ohella yleisötyön yleisiä tavoitteita voivat olla myös organisaation toiminnan kehittäminen ja yhteistyöverkostojen sitouttaminen. Yleisötyön voi nähdä myös lisäävän organisaation tunnettuutta. (Sorjonen & Sivonen 2015, 61, 94-95.)

2.3 Yleisötyö tutkimuksessa

Kiinnostus yleisötyön kehittämistä kohtaan ylipäätään on kasvanut myös taide- ja kulttuurilaitosten rahoittajien kiinnittäessä entistä enemmän huomiota toiminnan saavu-

tettavuuteen. (Sorjonen 2015, 12-13, Virolainen 95 -96 ja muut). Erilaisia kävijätutkimuksia, yleisön osallistumista, ei-osallistumista ja osallisuutta, kulttuuripalveluiden kuluttamista ja saavutettavuutta käsittelevää tutkimusta eri näkökulmista on tuotettu paljon (Virolainen 2015, 52-79, 91). Sen sijaan laadullista tutkimusta yleisön kulttuurista saamista kokemuksista, niiden vaikutuksista ja merkityksistä kävijöiden arkeen on vähän (Virolainen 2015, 102). Taidekokemus tai elämys voi jättää jäljen, jolla on kävijälle pitkäkestoisiaakin vaikutuksia. Määrällisin mittarein tällaisen kokemuksen merkitystä on vaikea hahmottaa. Saara Moisio (2017, 159) onkin korostanut yleisökokemuksen ymmärryksen merkitystä ja todennut että tutkimusnäkökulman siirtäminen yleisön kulttuurikokemusten monimuotoisuuteen mahdollistasi uusia näkökulmia esimerkiksi kulttuuripolitiikan päätöksenteolle.

Kulttuuripalvelujen digitalisointia, digitaalisen yleistyön malleja, käytäntöjä ja tarpeita on viime vuosina tutkittu opinnäytetöissä ja testattu erilaisissa hankkeissa. Aalto yliopiston, Humakin ja Jyväskylän teatterin yhteishankkeessa Virtuaaliseikkailu teatterin maailmaan testattiin uutta teknologiaa teatterituotannoissa, tavoitteena kehittää moniammatillista verkostomaista työskentelyä ja osallistaa nuorta yleisöä. (Toivanen 2018). Riihimäen teatterin #digiteatterihankkeessa 2017 kokeiltiin mm erilaisia esitysalustoja, jaettua tekijyyttä ja interaktiivisuutta sekä lisättyä todellisuutta (Oiva ym. 2018). Ina Aalto (2018, 50-59) on opinnäytetyössään luokitellut digitaalisen yleistyön muotoja seuraavasti: jaettu tekijyys, striimaaminen, aineistojen digitointi, syventävät sisällöt, tarinan kerronnalliset sisällöt, sovellukset ja virtuaalitodellisuus sekä pelillisuus.

3 Hanasaari nyt ja tulevaisuudessa

Tämänhetkisen tilanteen taustoittamiseksi kerron tässä luvussa ensin Hanasaaren yleisöstä ja kävijätilastoista vuodelta 2018. Seuraavassa kappaleessa kuvailen Hanasaaren Kuvapuiston nykytilaa ja kehityssuunnitelmia. Sen jälkeen kerron lähivuosina Hanasaaren ympäristössä tapahtuvista muutoksista, suunnitelmista ja niiden merkityksestä ja vaikutuksista alueen virkistyskäyttöön ja Hanasaaren saavutettavuuteen kulttuurikohteena.

3.1 Hanasaari taidekohteena 2018

Kuva 1: Hanasaari - ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus. Kuva: Suomen ilmakuva Oy.

Hanasaaren kulttuurikeskus on kohtauspaikka, jossa niin poliitikot, asiantuntijat, virkamiehet, elinkeinoelämän edustajat, taiteilijat, yhdistykset, kuin yksityishenkilötkin tapaavat – ja näitä kohtaamisia leimaa Suomen ja Ruotsin välinen yhteistyö tai yhteistyö muiden Pohjoismaiden kanssa. Hanasaaren ohjelmaosasto tuotti vuonna 2018 lukuisia erilaisia tapahtumia seminaareista konferensseihin tai kulttuurifestivaaliin – näistä suurin osa toteutettiin Hanasaarella, mutta osa tilaisuuksista järjestettiin myös Ruotsissa tai muualla Suomessa. Kaiken kaikkiaan näissä tilaisuuksissa vieraili noin 27000 osallistujaa. Hotellivieraat ja liiketoiminnan asiakkaat mukaan lukien Hanasaarella vieraili vuonna 2018 noin 80 000 kävijää. (Hanaholmen 2019 d, 11.)

Hanasaaren taide- ja kulttuuriohjelma tavoitti 2018 yli 17000 asiakasta. Ohjelmaan kuului mm. 5 kulttuuripoliittista seminaaria, 4 teatteri- tai elokuva-aiheista seminaa-

ria, 5 taidenäyttelyä, 3 taideseminaaria ja yksi suomalaisten ja ruotsalaisten taiteilijoiden intensiiviresidenssi ja Nordiska Nätter – Pohjolan yöt festivaali. (Hanaholmen 2019 d, 37-39.)

Ingmar Bergmanin 100-vuotisjuhlan merkeissä esitettiin elokuvia ja järjestettiin 9 Bergman-aiheista keskustelua. Svenskt tenn -näyttelyssä keskityttiin ruotsalaiseen muotoiluun, mikä muutoinkin on saanut näkyvyyttä Hanasaaren kulttuurikeskuksen peruskorjauksen jälkeen uusitus- ja sisustuksessa. Taidenäyttelyistä kaksi oli suomalaisen ja ruotsalaisen taiteilijan yhteisnäyttelyitä ja yksi virolaisen taiteilijan. Vuoden lopussa galleriassa avattiin Mikael Persbrandtin maalauksia esittelevä näyttely, joka jatkui 2019 tammikuun loppuun.

Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Suomalais-ruotsalaisen kulttuurirahaston rahoittama kaksivuotinen prosenttitaiteen Mera Konst! -hanke vaikutti tapahtumin eri puolilla Suomea ja hankkeen päätösseminaarissa kiiteltiin Hanasaaren aktiivista roolia keskusteluissa julkisen taiteen asemasta. ” On tärkeää, että Hanasaari on mukana ja esittelee suomalaiselle yleisölle uusia tapoja, trendejä, malleja, jopa tekijöitä Pohjoismaista” totesi Taiteen edistämiskeskuksen erityisasiantuntija Henri Terho. (Hanaholmen 2019 d, 32.)

Tähän toiveeseen Hanasaari haluaa vastata. Jo vuonna 2015 Hanasaaren kutsuman asiantuntijaryhmän toimesta laaditun H.Art 2016-2025 -taideohjelman pyrkimyksenä on nostaa taiteen asemaa ja vahvistaa kulttuurin merkitystä Hanasaaren toiminnassa. Ohjausryhmän suositusten mukaan taiteen tulee olla ohjelmatoiminnan keskiössä ja näkyvillä. Taidekokoelman ja näyttelyiden tulee liittyä kulttuurikeskuksen muuhun toimintaan ja taidekokemuksia tarjotaan yleisölle sekä rakennuksessa että sitä ympäröivässä ulkotilassa. Edelleen Hanasaaren taideohjelmassa määritellään toiminnan tavoitteeksi taiteen, kulttuuri, luonnon ja yleisön vuorovaikutuksen edistäminen sekä taiteilijoiden, kuraattorien ja muiden alan asiantuntijoiden kontaktien edistäminen ja osallistuminen alan keskusteluun.

3.2 Pohjoismainen Kuvapuisto

Kuva 2. Kaarina Kaikkonen: Yksityiskohta teoksesta Eteneminen (punagraniitti, alumiini. Valtion taideteostoimikunnan kokoelma), 2009. Kuva: Tiinaliisa Granholm

Taiteella on merkittävä rooli Hanasaaren kulttuurikeskuksen rakennuksen välittömässä läheisyydessä. Hanasaaren ulkoalueilla on nykyisellään teoksia viideltä eri taiteilijalta. Näistä ensimmäinen on rakennuksen itäpuolelle vuonna 2001 sijoitettu Erik Wennerstrandin veistos Kellokoneisto (rauta). Vuonna 2009 merkkivuosi- ja yhteistyöprojektin yhteydessä toteutettiin rakennuksen etualalla saaren idästä länteen halkaisevat kaksi teosta: Kaarina Kaikkonen, Eteneminen (punagraniitti, alumiini. Valtion taideteostoimikunnan kokoelma. Kuva 2.) ja Elisabeth Sagefors, Matala harju (punagraniitti, Valtion taideteostoimikunnan kokoelma). Kauko Räsänen kolme kookasta pronssista naishahmoa Lintutyttö, Kruunattu ja Akrobaatin aamupäivä sijoitettiin rakennuksen eteläpuolelle 2014 (yksityinen deponointi) ja rakennuksen peruskorjauksen yhteydessä 2017 toteutettiin Karhusaaren puolella rakennuksen länsiseinälle seinämaalaukset: Cizmic Mirza, Pala jotakin (maali vesivanerille). (Hanaholmen 2019 e.)

Uusien lahjoitusten ja hankintojen myötä kiinteistön ulkoalueille on tarkoitus sijoittaa 8-10 tälle paikalle suunniteltua teosta vuoteen 2025 mennessä. Konseptina Pohjoismainen Kuvapuisto on ainutlaatuinen kokoelma pohjoismaista veistotaidetta luonnonkauniissa ympäristössä ja hankkeen kuraattorina toimii Maaretta Jaukkuri. Hankkeen tavoitteena on esitellä pohjoismaista kuvanveistoa ja ympäristötaidetta kulttuurikeskuksen vieraille, tarjota taide-elämyksiä osana luontoa ja siten luoda vuorovaikutusta kulttuurin ja luonnon välille. Samalla Hanasaaren ympäristö taideteoksineen liittyy luontevasti kulttuurikeskuksen muuhun tapahtumatuotantoon. (H.Art 2016-2025, Hanaholmen 2019 e.)

Kuvapuiston teokset ovat paikka- ja ympäristösidonnaisia, tälle paikalle suunniteltu ja toteutettu. Jaukkurin vision mukaan vuodenaikojen vaihtelut tuovat taideteokset esille eri tavoin. Esimerkkeinä ulkoilmataiteen tematiikasta ja teosten materiaalivalinnoista suunnitelmissa mainitaan valoteos (talvi), ääneen tai liikkeeseen perustuvat teokset (kevät), kasvillisuus, luonto ja merellisyys (kesä), kosketusaistit, miniatyyripatsaat (syksy) (H.Art 2016-2025).

Ensimmäinen Kuvapuiston teoksista on saaren itäpuolella vesialueelle 2017 sijoitettu Ruotsin valtion lahja 100-vuotiaalle Suomelle: Anna Uddenbergin teos Vapaa pudotus (patinoitunut pronssi, ruostumaton teräs. Valtion taideteostoimikunnan kokoelma. Kuva 3.). Suunnitelmissa on, että vuoden 2019 aikana Kuvapuisto kasvaa kahdella teoksella. Norjan valtion lahja Suomelle (Hanaholmen 2018 s. 52) on suunniteltu sijoitettavaksi saaren etelärannalle. Myös tanskalaisen taiteilijan teos on suunnitteilla, sen sijoituspaikka on toistaiseksi avoin. Suomalaisen taiteilijan teoksen toteuttamiseksi Hanasaari hakee ulkopuolista rahoitusta ja yhteistyökumppaneita.

Kuva 3. Anna Uddenberg: Vapaa pudotus (patinoitunut pronssi, ruostumaton teräs. Valtion taideteostoimikunnan kokoelma). 2017. Kuva: Tiinaliisa Granholm

Anna Uddenbergin teosta lukuun ottamatta aikaisemmin tässä luvussa mainitsemani Hanasaaren ulkoalueen teokset eivät kuulu Jaukkurin kuratoimaan kokonaisuuteen, Pohjoismaiseen Kuvapuisto -hankkeeseen. Oletan että Hanasaassa vieraileva yleisö kokee ja näkee kaikki ulkoalueiden teokset Kuvapuistoon kuuluvana, joten yleisötyön kannalta en näe tarpeelliseksi erotella teoksia sen perusteella, kuuluvatko ne Jaukkurin kuratoimaan kokonaisuuteen vai ovatko teokset aikaisempia hankintoja. Käytän Kuvapuisto-nimitystä kaikesta Hanasaaren ulkoalueilla sijaitsevasta taiteesta.

Edellä mainittujen teosten lisäksi Kuvapuistossa on paikka vaihtuville teoksille. Syksyllä 2018 tällä paikalla nähtiin Pekka Jylhän teos Ikkuna taivaalle, kolmemetrinen maalatusta alumiinista valmistettu kaukoputki. Tammi-helmikuussa 2019 rakennuksen eteläpuolen sisäpihalla nähtiin osana Lux Hanaholmen – tapahtumaa Alexander Salvesenin teos Relations of Colour.

3.3 Muutokset ympäristössä

Hanasaaren Kuvapuisto on fyysisesti helposti saavutettavissa oleva julkinen tila. Se on aina avoinna, niin satunnaisten ohikulkijoiden kuin Hanasaaren kulttuurikeskuksen, kongressi- tai hotelliasiakkaiden käytössä. Lähivuosina Hanasaaren lähialueilla on odotettavissa merkittäviä muutoksia, jotka tulevat vaikuttamaan Hanasaaren saavutettavuuteen ja rooliin virkistysalueena.

Vuonna 2017 Lauttasaareen avattu Koivusaaren metroasema on jo metroliikenteen myötä lähentänyt Hanasaarta, ainakin ajatuksen tasolla kohti Helsinkiä. Koivusaareen on suunnitteilla uusi asuinalue ja liikekeskus, mm. Länsiväylän päälle rakennettava IKEAn tavaratalo ja hotelli. Näiden suunnitelmien toteutuessa alle kilometrin päähän Hanasaaresta kohoaa uusi 5000 asukkaan ja 4000 työpaikan kaupunginosa. Hanasaaren merellinen ja luonnonläheinen lähiympäristö ei kuitenkaan ratkaisevasti muuta ilmettään: näillä näkymin Koivusaaren kaksi huvivenesatamaa Hanasaaren välittömässä läheisyydessä säilyvät.

Espoon kaupungille kuuluva Karhusaari Hanasaaren länsipuolella on nykyisellään espoolaistaiteilijoiden keskus ja kuntalaisten virkistyskäytössä. Sinebrychoffin vanhassa huvilassa sijaitsee taiteilijoiden työhuoneita sekä yleisölle vuokrattavia juhlatiloja. Luonnonkaunista saarta kiertää kevyen liikenteen väylä ja sen etelärannalla on uimaranta. (Visit Espoo 2018.)

Vuoteen 2025 mennessä myös Karhusaari tulee muuttumaan. Nykysuunnitelmien valossa Karhusaareen rakennetaan ympärivuotinen matkailukohde, Lastenmaailma. Tavoitteena on luoda kansainvälisestikin kiinnostava, taiteellisesti korkeatasoinen lastenkulttuuria esittelevä ja edistävä kulttuurikeskus, jonka odotetaan houkuttelevan 600 000 kävijää vuodessa. Hankkeelle 7800 neliön uudisrakennuksineen on tehty suunnitteluvaraus noin neljän hehtaarin alueesta ja varainhankinta liiketoiminnasta vastaavan säätiön perustamiseksi jo aloitettu. (Espoo 2018, Karhusaaren lastenmaailma 2018)

Hanasaaren välittömässä läheisyydessä luoteessa sijaitseva Keilaniemi tunnetaan ehkä parhaiten suurten monikansallisten yritysten pääkonttoreista ja pohjoismaiden suurimmasta innovaatiokeskuksesta, Espoo Innovation Garden Hubista. Tulevaisuudensuunnitelmissa on rakentaa alueesta Aalto-yliopiston Otaniemen kampuksen, puutarhakaupunkina maineensa luoneen Tapiolan ja Keilaniemen yrityskeskittymän keskelle (ja kolmen metroaseman välille) elävä kaupunkiympäristö asuinalueineen ja rantabulevardeineen. Alueelle on suunnitteilla mm. Suomen korkein, neljän pilvenpiirtäjän rakennuskompleksi asuin- ja liiketiloineen sekä asuinkerrostaloja. (Espoo Innovation Garden 2018, Espoo 2018 b)

Edellä mainitut rakennusprojektit tulevat lähivuosina merkittävästi vaikuttamaan Hanasaaren lähiympäristöön. Laajojen rakennusprojektien aikana on odotettavissa häiriöitä ja tilapäisjärjestelyjä liikenneyhteyksissä ja alueen viihtyisyydessä. Rakennustöiden valmistuttua ympäristö muuttuu arkkitehtuuriltaan ratkaisevasti, vaikka Hanasaari säilyttäisikin merellisen leiman omassa välittömässä lähiympäristössään. Edellä kuvaitujen suunnitelmien toteutuessa alle kymmenen vuoden kuluttua muutaman kilometrin säteellä Hanasaaresta 20 000 uutta asukasta, 10 000 työntekijää ja sadat tuhannet matkailijat vilkastuttavat elämää lähialueilla. Tämä on nähtävä ainutlaatuisena mahdollisuutena myös Hanasaarelle kehittää toimintaansa ja yleisötyötään.

4 TUTKIMUSKYSYMYKSET

Keskeinen tutkimuskysymys on, millaista on Hanasaaren yleisötyö tänään ja millaista se Kuvapuiston myötä voi tulevaisuudessa olla. Jotta suunnitelmallinen kehitystyö olisi mahdollista, on tarve kartoittaa asioiden nykytilaa sekä Hanasaaren että yleisön näkökulmasta ja ideoida tulevaisuuden toimintamalleja.

Tämän työn tutkimuskysymykset ovat:

1. Millainen yleisö löytää Hanasaaren tänään, miten yleisö löytää Hanasaaren ja mitä se toivoo Hanasaaren kuvapuistolta?
2. Millaista yleisötyötä Hanasaarella tehdään nyt, miten sitä tulee kehittää ja erityisesti, mitä mahdollisuuksia Kuvapuisto tarjoaa tälle kehitystyölle?
3. Lisäksi kysyn mitä Hanasaari voi vertaisarvioinnin avulla oppia muiden tekemästä yleisötyöstä.

Näiden tutkimuskysymysten vastausten perusteella esitän toimenpide-ehdotuksia Hanasaaren yleisötyön kehittämiseksi ja Kuvapuiston yleisötyön menetelmiksi ja sisällöiksi.

Kuva 4: Opinnäytetyön prosessi.

5 TUTKIMUKSELLISEN KEHITTÄMISTYÖN MENETELMÄT

Kehittämistyöni keskeiset menetelmät ovat kävijäkysely, verkkokysely, haastattelu, ideointipaja ja esikuva-arviointi.

Kävijäkyselyn avulla tutkin kävijöiden taustatietoja, asiakaskokemusta ja eri markkinointikanavien tehokkuutta. Lisäksi kartoitan yleisön odotuksia koskien Hanasaaren Kuvapuiston yleisötyötä ja oheistapahtumia. Hanasaaren taidetiimin ryhmähaastatte-

lun avulla hahmotan yleisötyön nykytilaa. Yhteisöllisiä ideointimenetelmiä hyödyntäen kartoitan tulevaisuuden visioita, kuvapuistohankkeen mahdollisia yleisötyön sisältöjä, oheistoimintaa, tapahtumia ja yhteistyökumppaneita.

Esikuva-arvioinnin avulla tutkin muissa organisaatioissa toteutettuja hyviä käytänteitä ja niiden mahdollista soveltamista Hanasaassa.

5.1 Kävijäkysely

Toteutin Hanasaassa kävijäkyselyn, jonka avulla keräsin taustatietoa näyttelyvieraista ja heidän asiakaskokemuksestaan. Kävijäkyselyn toinen tavoite oli saada tietoa Hanasaaren markkinointiviestinnän eri kanavien tehokkuudesta. Kolmantena tavoitteena oli kartoittaa yleisön mahdollisia odotuksia ja kerätä kehitysehdotuksia Kuvapuiston tulevan toiminnan suhteen.

Kävijäkyselyyn oli mahdollista vastata ajalla 15.1.-13.2.2019. Tuolloin Hanasaassa oli galleriassa Mikael Persbrandtin *In to the Woods* -näyttely 27.1. asti, ja Felipe de Ávila Francon näyttely *Insolit solids* 8-2.2019 alkaen. Samaan aikaan Lux Hanasaari-tapahtuman teoksia oli esillä eri puolilla kulttuurikeskusta sekä sisä- että ulkotiloissa. Hanasaari on hotelli- ja ravintolavieraille sekä muulle näyttely- ja tapahtumayleisölle avoin ympäristö, joten tarkkaa tietoa kävijämääristä ei ole saatavissa. Näyttelytilan ovelle asennetun laskurin mukaan Hanasaaren galleriassa vieraili ajalla 17.1.-13.2. n. 3500-3700 henkilöä (Tamminen 28.2.2019).

Kyselykaavake (Liite 1) oli jaossa näyttelytilassa ja Hanasaaren vastaanotossa paperisena ja siihen vastasi Hanasaassa vieraillessaan 144 henkilöä. Suhteutettuna kulttuurikeskuksen kävijämäärään kyselyn vastausprosentti jäi mitättömän alhaiseksi. Kyselyllä keräsin tietoa Hanasaaren tämänhetkisistä näyttelyvieraista ja palautetta heidän asiakaskokemuksistaan. Vastaajien kiinnostusta kuvapuistohankkeeseen liittyvään ohjelmaan ja erilaisiin tapahtumiin kartoitin pyytämällä heitä arvioimaan annettujen ehdotusten kiinnostavuutta. Lisäksi pyysin vastaajilta omia kehitysehdotuksia.

Paperilomakkeille saamani vastaukset syötin sähköiseen lomakkeeseen. Olisin halunnut valita tutkimusmenetelmäksi ensisijaisesti sähköisellä lomakkeella toteutettavan puolistrukturoidun kyselyn, koska se olisi ollut nopea ja tehokas tapa kerätä ja käsitellä

kerättyä tietoa. Tähän ei kuitenkaan ollut käytännössä mahdollisuuksia, koska vartioimattomaan tilaan ei voinut jättää tietokonetta tai tablettia vastaajien käyttöön.

Yleisötutkimusta käsittelevästä kirjallisuudesta sain ajatuksen pyytää kävijöitä jättämään yhteystietonsa, mikäli he mieluummin halusivat vastata sähköiseen lomakkeeseen. Tällä menetelmällä on aikaisemmissa tutkimuksissa saavutettu yllättävän korkea vastausprosentti. (Lindholm 2011 s.70.) Hanasaaren vierailijoista 39 pyysi lähettämään linkin sähköiseen palautelomakkeeseen. Heistä 29 vastasi kyselyyn – näin ollen tämän ryhmän osalta vastausprosentti on verraten korkea, peräti 74,34%.

Kaiken kaikkiaan vastauksia kävijäkyselyn kysymyksiin kertyi 173. Kaikkia saamiani vastauksia tulee tarkastella hyvin valikoituneen joukon mielipiteenä tai asiakaskokemuksena, mutta sellaisenakin se on arvokasta tietoa tälle kehityshankkeelle. Kävijäkyselyn tuloksia esittelen luvussa 6.

Edustavan otoksen kerääminen kulttuurialan yleisötutkimuksissa on todettu olevan haasteellista. Kävijäkyselyn ongelmana on pidettävä vastausten heikkoa yleistettävyyttä ja vastaajien valikoituneisuutta. (Lindholm, Simovaara, Cantell & Mielonen 2011, 65-66; Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2014,122-123,128-130.) Mainitut ongelmat ja puutteet leimaavat myös tätä opinnäytetyötäni. Kävijäkyselyssä vastausmahdollisuus annettiin kaikille kyseisenä aikana galleriassa vierailleille asiakkaille. Näyttelytila on yleisölle avoin tila, eivätkä kaikki vieraat mahdollisesti ole huomanneet kyselyä, saati halunneet siihen vastata. Ehkä vain vaikuttamishaluisimmat asiakkaat ovat siihen vastanneet.

Kävijäkyselyn voisi olettaa olevan luotettava tapa kerätä taustatietoa kävijöistä – tämän kyselyn heikko lenkki oli kuitenkin mahdollisuus jättää paperilomakkeella vastaamatta kaikkiin kysymyksiin. Näin ollen osa vastaajista jätti kertomatta ikää, sukupuolta, ammattia tai asuinpaikkaa koskevaan kysymykseen. Jäin pohtimaan, onko viime aikojen yleinen keskustelu tietosuojasta ja henkilötietojen luovuttamisesta osaltaan vaikuttanut vastaajien haluttomuuteen vastata näihin kysymyksiin.

Kartoitin yleisön odotuksia ja toiveita Kuvapuiston ja siihen liittyvän oheisohjelman suhteen myös Hanasaaren uutiskirjeen tilaajille suunnatulla verkkokyselyllä (Liite 2). Verkkokyselyssä Kuvapuiston toimintaan liittyvät kysymykset olivat uutiskirjeen tilaajille samat kuin näyttelyvieraille, mutta markkinointiviestintään tai asiakaskokemukseen liittyviä kysymyksiä ei uutiskirjeen tilaajille tässä yhteydessä esitetty.

Linkki sähköiseen Kuvapuisto-kyselyyn lähetettiin Hanasaaren taideutiskirjeen tilaajille 17.1.2019, Hanasaaren ohjelmaosaston uutiskirjeen tilaajille 30.1.2019 ja Matka-messuilla uutiskirjeen tilanneille uusille kontakteille 30.1.2019. Verkkoanalytiikan mukaan näiden kolmen mainitun uutiskirjeen vastaanottajia oli kaiken kaikkiaan 10453 ja heistä 3115 avasi viestin. Kuvapuistokyselyn linkin klikkasi auki 88 vastaanottajaa ja heistä 61 vastasi kaavakkeeseen. Sähköisen kyselykaavakkeen linkkiä on jaettu myös Hanasaaren sosiaalisen median kanavilla. Näin ollen vastaajien voi päätellä edustavan yhteystietonsa päivittänyttä, vaikuttamishaluista Hanasaaren kanta-asiakaskuntaa tai seuraajaa sosiaalisessa mediassa.

Taulukko 1. Uutiskirjeiden kautta kyselyyn vastanneet.

Kuvapuiston kysely verkossa	lähetetyt viestit	avatut viestit	klikattu	vastauksia
Taideutisia/ Konstnyheter 17.1.2019	1071	531	23	21
PRA-uutiskirje helmikuu 30.1.2019	9167	2461	53	
Matka-messukirje 30.1.2019	215	123	12	
Vastauksia ajalta 30.1.-13.2.2019				40
Yhteensä	10453	3115	88	61

Tutkimus- ja kehittämistyön menetelmiä esittelevässä kirjallisuudessa painotetaan kyselytutkimuksen otannan suunnittelua ja viitataan sähköisen tiedonkeruun metodologisiin haasteisiin: vinoutuneeseen otantaan ja väärin yleistykseen (Ojasalo 2014, 122-130; Vilka 2015, 98-101; Lindholm 2011, 65-66). Onkin syytä olettaa myös tämän tutkimukseni verkkokyselyn vastaajiksi valikoituneen määrittelemätön sattumanvarainen Hanasaaren uutiskirjeen tilaajien tai sosiaalisen median kanavien seuraajien joukko, joka ei millään muotoa edusta satunnaisotantaa. Myös paikan päällä kyselyyn vastanneet kävijät ovat valikoitunutta joukkoa ja jää selvittämättä oliko heidän motiivinsa vastata kyselyyn pyyteetön tahto vaikuttaa Hanasaaren yleisötyöhön vai osallistua hotelliyölahjakortin arvontaan.

Kävijöiden taustatietoja ja markkinointikanavien tehokkuutta koskevia vastauksia lukuun ottamatta käsittelen tämän kävijätutkimuksen ja verkkokyselyn vastauksia kvalitatiivisen tutkimuksen näkökulmasta kiinnittäen erityishuomioni asiakaskokemukseen ja avoimien vastauksien kehitysehdotuksiin. Kyselyyn vastanneiden odotuksia ja toiveita Kuvapuiston yleisötyön suhteen tarkastelen tämän valikoituneen joukon mielipiteenä.

5.2 Fokusrhythmähaastattelu

Työni tarkoituksena on analysoida Hanasaaren yleisötyön nykytilaa, tulevaisuutta ja kehittämistoimia nimenomaan tämän organisaation taide- ja kulttuuriohjelman ja erityisesti Kuvapuistohankkeen kannalta. Hanasaaren strategian mukaan on tavoiteltavaa saavuttaa mahdollisimman tehokas synergia kulttuurikeskuksen ohjelmatoiminnan ja liiketoiminnan välillä. Ja edelleen kuvapuistohankkeen, osana Hanasaaren taide- ja kulttuuritoimintaa, on määrä saavuttaa synergiaetuja muun ohjelmatoiminnan kanssa.

Kirjattua yleisötyön strategiaa Hanasaarella ei nykyisellään ole, vaan toiminta perustuu lähinnä hiljaiseen tietoon. Tutkimuksellisen kehittämistoiminnan prosessin kannalta on tärkeää tunnistaa kehittämiskohteet ja ymmärtää toimintaympäristöä laajemmassa kontekstissa (Ojasalo 2014, 22-28, Toikko & Rantanen 2009, 40-41, Karlöf, Lundgren, Edenfelt Froment 2003, 152-157). Kehittämishankkeeni alussa koin tarpeelliseksi kartoittaa Hanasaaren työntekijöiden käsityksiä yleisötyöstä yleensä; millaista tietoa ja olemassa olevaa osaamista aiheesta tässä toimintaympäristössä on ja mikä ymmärretään yleisötyöksi. Tähän tarkoitukseen valitsin fokusryhmähaastattelun, koska menetelmänä se soveltuu hyvin kartoittamaan toimijoiden käsityksiä kehitettävästä asiasta (Toikko & Rantanen 2009, 145). Keskustelun tavoitteena oli myös valmistella tiimiä refleктоimaan omaa toimintaansa ja herättää kiinnostus kehitystyötä kohtaan.

Tilanteen kartoittamiseksi haastattelin työntekijöitä siitä, miten yleisötyötä nykyisellään Hanasaaren kulttuurikeskuksessa tehdään ja mitä erityisiä kehityskohteita yleisötyön strategiassa yleensä ja erityisesti Kuvapuistoon liittyvässä yleisötyössä tulee huomioida. Kuvapuiston yleisötyötä tulee siis tarkastella nimenomaan tässä kontekstissa ja toimintaympäristössä – osana Hanasaaren laajempaa yleisötyötä.

Kehittämistyön menetelmäkirjallisuudessa fokusryhmähaastattelun osallistujien määräksi suositellaan tyypillisesti 6-8 (Hirsjärvi & Hurme 2001, 62), 6-10 (Toikko & Rantanen 2009, 145) tai 6-12 haastateltavaa (Ojasalo 2014, 41). Tällä hetkellä taide- ja kulttuuritiimiin kuuluu vain 3 työntekijää, joten ryhmämme jäi tätä suositusta pienemmäksi. (Itse olen tiimin neljäs työntekijä, mutta ensisijaisesti nykyiseen toimenkuvaani kuuluu kurssitoiminta.) Aineiston keräämiseksi toteutin 9.1. 2019 ryhmähaastattelun, johon osallistuivat taide- ja kulttuuritiimin jäsenet ohjelmakoordinaattori

Aino Kostiainen, ohjelmakoordinaattori Agneta Gestrin ja projektipäällikkö Jaana Tamminen. Osallistujien työuran pituus Hanasaassa vaihtelee neljästä kuukaudesta viiteen vuoteen.

Valitsin menetelmäksi puolistrukturoidun teemahaastattelun, koska ajankäytön kannalta koin sen taloudelliseksi menetelmäksi kartoittaa työntekijöiden käsityksiä yleisötyön nykytilasta ja tulevaisuudennäkymistä. Menetelmän eduksi luen myös sen, että keskustelun aikana ryhmän jäsenten on helppo tarvittaessa täydentää toisiaan ja keskustellessa on mahdollista päästä syvemmälle aiheeseen. Teemahaastattelu ryhmässä antaa mahdollisuuden jatkokysymyksille ja näin keskustelussa voi nousta esiin ennalta määrittelemättömiä aiheita, jotka osaltaan tuovat uusia näkökulmia tutkittavaan aiheeseen (Kananen 2013, 93, Hirsjärvi & Hurme 2001, 61-63, Ojasalo 2014, 111-112).

Keskustelun aluksi esitin kaikille yhteisesti keskustelun tavoitteet ja kysymykset, joihin etsimme vastauksia. Osallistujat saivat aluksi itsekseen pohtia kysymyksiä ja kirjata vastauksensa lyhyesti paperille. Halusin varmistua siitä, että kaikkien osallistujien näkemykset tulevat esiin ja käsiteltyä keskustelun aikana. Vastausten kirjaamiseen paperille käytimme aikaa noin 15 minuuttia. Sen jälkeen kävimme yhdessä läpi haastattelukysymykset ja keskustelimme niistä. Tallensin keskustelun ja purin aineiston yleiskieliseksi tekstiksi, minkä jälkeen kuuntelin ja luin aineiston useaan kertaan. Koodasin tekstistä väreän temaattisesti vastaukset haastattelu- ja tutkimuskysymyksiini sekä muut aiheen kannalta relevantit keskustelun aikana esiin tulleet asiat (Ojasalo 2014, 110-111, Hirsjärvi & Hurme 62-63, 143-154.) Ryhmähaastattelun tuloksista kerron luvussa 6.4.

5.3 Aivoriihi Kuvapuiston yleistyöstä

Edellisessä kappaleessa kuvaamani keskustelun päätteeksi tarkastelimme ryhmässä Kuvapuistoon liittyvän yleisötyön mahdollisuuksia eri näkökulmista. Tavoitteena oli ideoida 1) mitä a) perinteisiä b) digitaalisia yleisötyön muotoja Hanasaaren Kuvapuisto voi tarjota 2) eri kohderyhmille 3) eri vuodenaikoina 4) ja mikä tai kuka olisi mahdollinen yhteistyökumppani.

Kirjasimme valkotaululle ehdotuksia liittyen yleisötyön teemaan, muotoon ja eri kohderyhmiin. Tavoitteena oli tuottaa seuraavana päivänä pidettävän aivoriihen aineis-

toksi mahdollisimman monta kehityskelpoista ideaa jatkokäsittelyyn. Valokuvasin valkotaulun ja kirjasin post-it lapuille kirjoitetut ideat muistiin. Osa ehdotuksista toistui useissa lapuissa ja jotkut ehdotetuista teemoista olivat hyvin samankaltaisia, toisiaan täydentäviä tai alisteisia toisilleen. Yhdistelin samankaltaiset ehdotukset ja valitsin ehdotetuista teemoista kehityskelpoisimmat jatkoon.

Seuraavana päivänä toteutin samalla kokoonpanolla aivoriihen, jonka tavoitteena oli tuottaa konkreettisia ehdotuksia yleisötyön muodoista ja menetelmistä. Työskentelytavaksi valitsin 8X8 menetelmän (Ojasalo 2014, 163-165). Tavoitteena oli löytää jokaisesta jatkokehittelyyn valitusta teemasta kahdeksan konkreettista ideaa yleisötyölle ja edelleen näistä ehdotuksista eri kohderyhmille soveltuvia muotoja. Toisena tavoitteena oli myös kiinnittää erityistä huomiota siihen, miten ehdotuksemme luontevasti palvelisivat myös Hanasaaren muuta ohjelmatoimintaa ja liiketoimintaa.

Aivoriihiyöskentelyssä tavallista miellekarttaa kurinalaisempi 8X8 menetelmä osoittautui ryhmällemme haasteelliseksi. Kaikista kehiteltäväksi valituista teemoista ei syntynyt riittävää määrää konkreettisia yleisötyöehdotuksia. Keskityimme siis ideoihin niitä ehdotuksia, jotka osoittautuivat hedelmällisimmiksi. Ideariiheen tuloksista kerron luvussa 6.5.

5.4 Benchmarking

Saadakseni Kuvapuiston yleisötyön kehittämishankkeelle laajemman näkökulman, tutkin ja vertailin yleisötyön käytänteitä muissa organisaatioissa. Vertailun avulla selvitin voiko Hanasaari ottaa oppia muilta toimijoilta kuvapuistohankkeen oheishjelman ja yleisötyön suunnittelutyössä ja jos, niin miten.

Esikuva-arvioinnin perusajatus on muilta oppiminen ja oman toiminnan kyseenalaistaminen. Aineistonkeruumenetelmänä benchmarking on parhaimmillaan silloin, kun etsitään virikkeitä ja innostusta kehittää uusia toimintatapoja. Muissa organisaatioissa toteutetut käytänteet edellyttävät luovaa sovellusta omassa organisaatiossa ja tuottavat siten uusia oivalluksia. (Ojasalo 2014, 43.) Benchmarking-kirjallisuudessa korostetaan vertailuoppimisprosessin luonnetta alhaalta ylös etenevänä prosessina, joka sitouttaa työntekijät kehittämishankkeeseen ja luo muutokselle myönteistä asenneilmapiiriä (Karlöf, Lundgren, Edenfelt Froment 2003, 141-143).

Vertailun kohteeksi olen valinnut Helsingin taidemuseon veistoskierrokset. Tarkoitukseni on tutkia miten HAM hyödyntää erilaisia teemoja ja tarinoita julkisen taiteen esittelyssä. Tutustuin HAMin kotisivuilla olevaan veistos -sivustoon ja omatoimisesti toteutettaviin veistosreitteihin. (HAM Helsinki, 2018.) Lisäksi haastattelin HAMin museolehtori Lotta Kjellgreniä siitä, millaista yleisötyötä HAM on julkisen taiteen parissa tehnyt, millaisia kokemuksia heille on tehdystä yleisötyöstä kertynyt ja miten esimerkiksi tarinalliset veistoskierrokset käytännössä syntyvät ja miten ne toteutetaan. Halusin myös kuulla, miten veistoskierroksia on markkinoitu ja mikä on ollut yleisön kiinnostus niitä kohtaan (Liite 3). Tapasin museolehtori Lotta Kjellgrenin HAMissa 12.2.2019. Nauhoitin keskustelumme ja tein jälkikäteen muistiinpanot sen sisällöistä. HAMin yleisötyön käytänteitä kuvailen benchmarking-tuloksista kertovassa luvussa 6.6.1.

Toinen vertailukohteeni on Ruotsissa Skoonessa sijaitseva Wanåsin keskiaikainen linna taidepuistoinen. Toimintaympäristönä Wanås muistuttaa paljon Hanasaarta: Wanåsissa kävijä voi tutustua paikan historiaan ja taidekokoelmiin, osallistua yleisötapahtumiin, nauttia ravintolan tuotteista ja kokoushotellin palveluista. Wanåsin liiketoimintamalli muistuttaa myös Hanasaarta: liiketoiminnan tuotot käytetään kokonaisuudessaan taidekeskuksen ohjelmatoiminnan ja taidepuiston rahoittamiseen.

Vierailu tässä vertailukohteessa ei valitettavasti käytännön syistä ollut mahdollista tämän opinnäytetyön puitteissa. Tutustuin Wanåsin toimintaan nettisivujen perusteella (Wanås Konst, 2019) ja haastattelin puhelimitse Elin Magnussonia, joka vastaa Wanås Konstin pedagogisesta toiminnasta (Liite 4). Wanåsin yleisötyön kannalta erityisen kiinnostavaa on muiden taiteenalojen, kuten tanssin, muotoilun ja kirjoittamisen liittäminen veistospuiston toimintaan. Tallensin keskustelumme, tein siitä muistiinpanot ja esittelen Wanås Konstin toimintaa luvussa 6.6.2.

Kolmanneksi kohteeksi valitsin Kittilässä Kaukosen kylässä Ounasjoen rannalla sijaitsevan Reidar Särestöniemen museon. Kiinnostavaa on miten Särestössä hyödynnetään taiteen ja luonnon välistä suhdetta eri vuodenaikoina. Vierailin Särestöniemi-museossa 22.2.2019 ja haastattelin amanuenssi Taru Tuomistoa. Tallennetusta keskustelustamme kirjoitin muistiinpanot, joiden perusteella tein yhteenvedon vastauksista benchmarkingkysymyksiini (Liite 3). Särestöstä kerron luvussa 6.6.3.

Esikuva-arvioinnin perusteella keräämäni tietoa tulen tässä opinnäytetyössä käyttämään luvussa 7 esittäessäni toimenpide-ehdotuksia Hanasaaren Kuvapuiston yleisötyön kehittämiseksi.

6 TUTKIMUSTULOKSIA

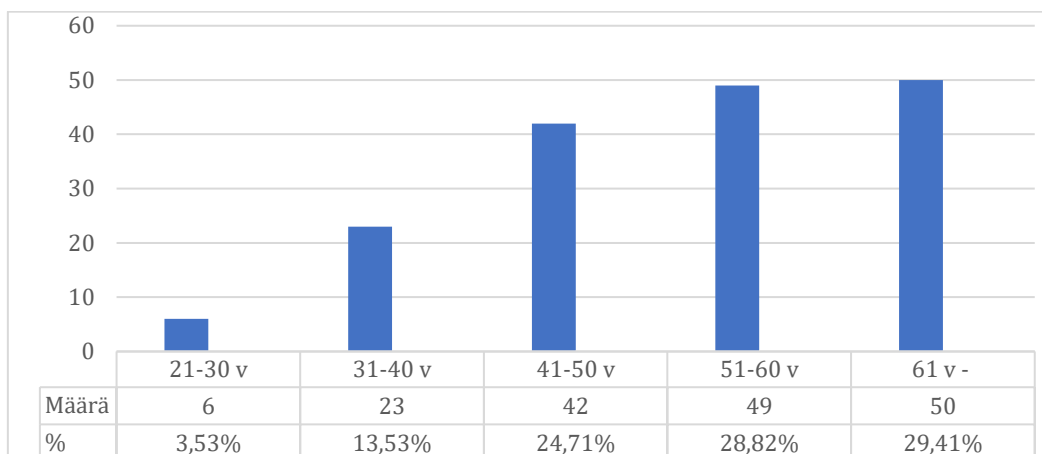
Tässä luvussa kerron kävijäkyselyn ja verkkokyselyn vastauksista, Hanasaaren työntekijöiden haastattelusta, ideariihen tuloksista ja vertaisarvioinnin tuloksista. Hanasaarella kyselyyn vastanneiden kävijöiden vastauksista sain tietoa Hanasaaren yleisöstä, miten kävijät ovat saaneet tietoa Hanasaaresta ja millainen oli heidän asiakaskokemuksensa tämänkertaisella käynnillä. Kävijöiden ja verkkokyselyyn vastanneiden vastauksista sain tietoa yleisön Kuvapuiston yleisötyöhön kohdistuvista toiveista ja odotuksista.

Fokusryhmähaastattelun avulla kartoitin Hanasaaren yleistyön nykytilaa, erityisesti taide- ja kulttuuriohjelman yleisötyöhön liittyviä haasteita ja kehitystarpeita sekä mahdollisuuksia, jota Kuvapuisto tälle työlle tarjoaa. Ideariihen tuloksena syntyi runsaasti konkreettisia ehdotuksia Kuvapuiston yleisötyön menetelmistä, niistä kerron luvussa 6.5.

Vertaisarvioinnin avulla sain tietoa benchmarkingkohteissa toteutetuista yleisötyön parhaista käytänteistä; erityisesti siitä miten erilaisia teemoja ja tarinoita on käytetty julkisen taiteen esittelyssä, miten luontoa ja vuodenaikojen vaihtelua on hyödynnetty taidemuseon markkinoinnissa ja viestinnässä, millaista oheisohjelmaa ja tapahtumia museoissa ja niiden ulkotiloissa on järjestetty ja millaisia kokemuksia vertailukohteilteni on yleisötyöstä kertynyt.

6.1 Kuka käy Hanasaarella – ja miksi?

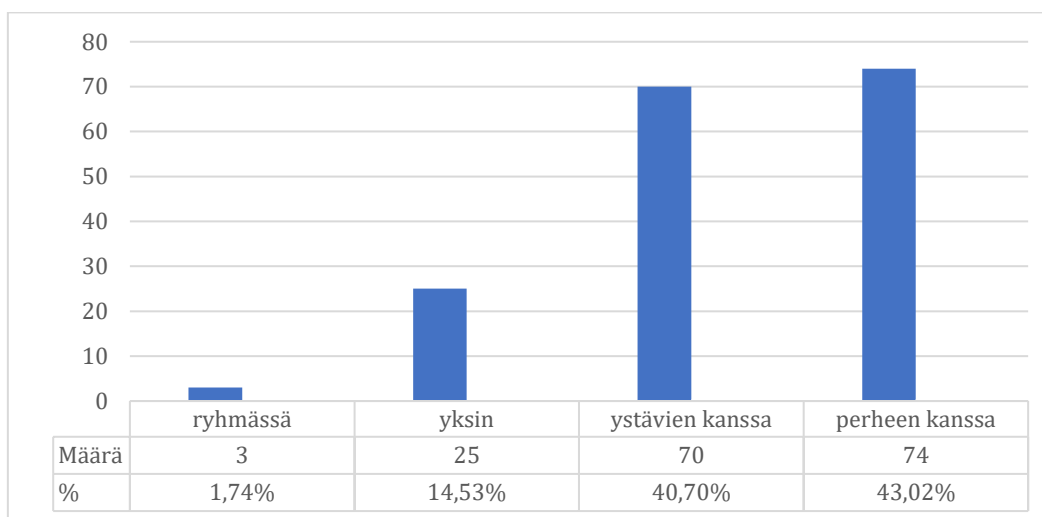
Kyselyyn vastasi kaiken kaikkiaan 173 kävijää. Kaikki eivät kuitenkaan vastanneet jokaiseen kysymyksen, joten kysymyskohtaisesti vastaajien määrä vaihtelee. Vastausten perusteella Hanasaaren yleisö on tyypillisesti naisvoittoista ja yli 50-vuotiasta. Vastaajista 58,2 % on yli 50 vuotiaita, ja yksittäisistä ikäryhmistä suurin oli yli 61 -vuotiaat, peräti 29,4 %.

Kaavio 1: Hanasaaren kävijäkyselyyn vastanneiden ikä.

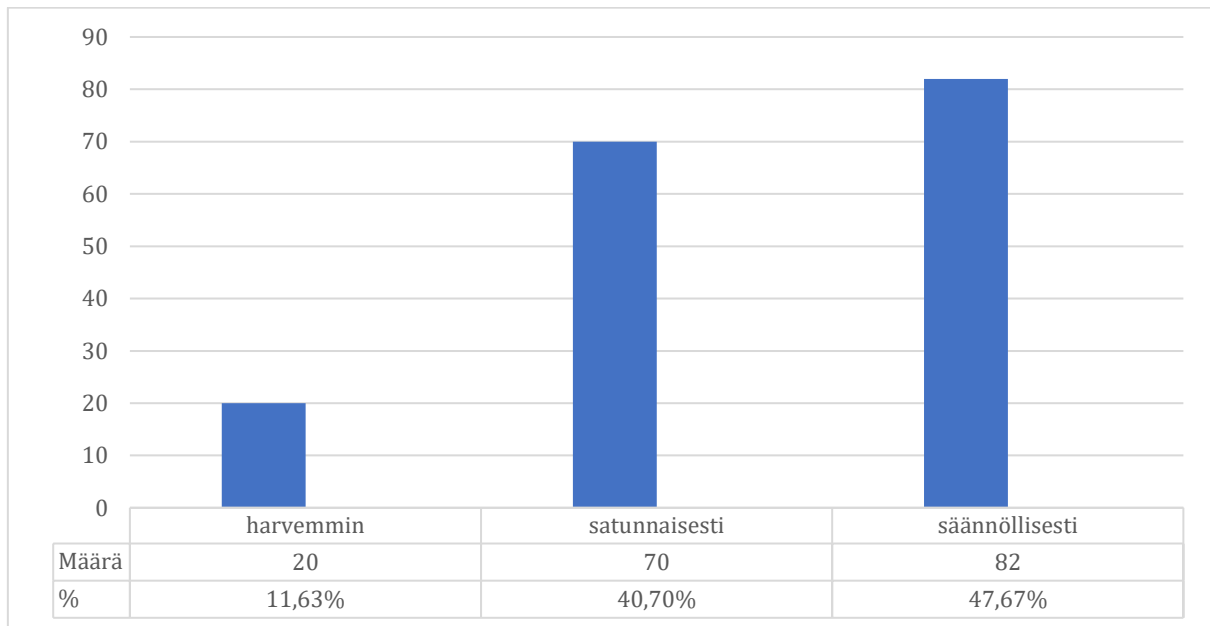
Naisia oli vastaajista 87, miehiä 35 ja 51 vastaajaa ei ilmoittanut sukupuoltaan. Suomen kielellä vastasi 133, ruotsiksi 40. Vastaajista 74 (42,7%) ilmoitti olevansa työelämässä ja 35 (20,2%) eläkkeellä. Opiskelijoita oli 6 (3,5 %), ja 58 vastaajaa (33,5%) jätti vastaamatta tai ilmoitti, että ei kuulu mihinkään edellä mainituista ryhmistä.

Vierailu Hanasaaren tehtiin tyypillisesti vapaa-ajalla perheen tai ystävien kanssa. Vain 25 vastaajaa (14,5 %) ilmoitti käyneensä paikalla yksin. Seitsemän ilmoitti vierailunsa liittyvän työhön, heistä kaksi osallistui seminaariin tai konferenssiin.

Kaavio 2: Vastaukset kysymykseen kenen kanssa vierailija saapui Hanasaaren.

Suuri enemmistö Hanasaaren vieraista on aktiivisia kulttuuriharrastajia. Vastaajista vain 20 (11,6%) ilmoitti osallistuvansa kulttuuritilaisuuksiin harvoin. Enemmistö vastasi harrastavansa kulttuuritapahtumia säännöllisesti (47,7%) tai ainakin satunnaisesti (40,7%).

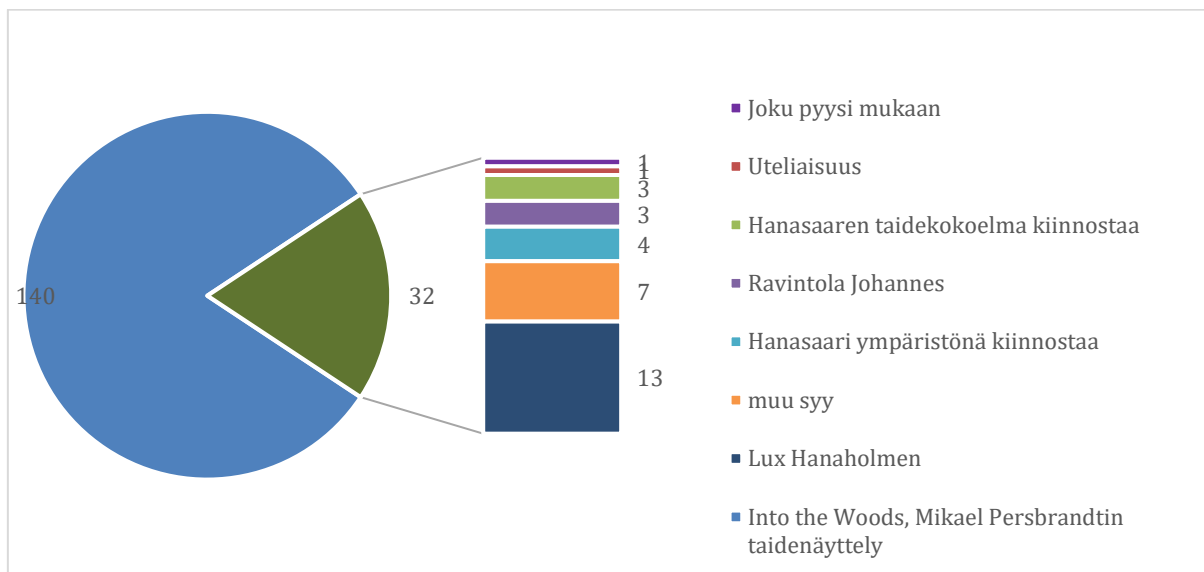

Kaavio 3: Kuinka usein vastaaja osallistuu kulttuuritapahtumiin yleensä.

Saatujen vastauksien perusteella Hanasaaren tyypillinen kävijä ei poikkea aikaisemmin kulttuurialan kävijätutkimuksissa saaduista tuloksista: esimerkiksi tyypillinen museokävijä on 46-65 nainen, joka vierailee kohteessa vapaa-ajalla perheen tai ystävien seurassa (SML 2011).

Postinumeronsa ilmoittaneista vastaajista 79 oli kotoisin Helsingin postinumeroalueelta, Espoosta 30 ja muualta Uusimaalta 6. Vastaajista 24 saapui Hanasaareen eri puolilta Suomea Oulua ja Rovaniemeä myöten. Postinumeronsa jätti kertomatta 34 vastaajaa.

Kävijöiltä kysyttiin myös ensisijaista syytä tämänkertaiseen Hanasaarella vierailuun – annetuista vaihtoehdoista tuli valita vain yksi. Kaikista vastanneista 140 (81,4 %) ilmoitti tullessa paikalle nimenomaan Mikael Persbrandtin näyttelyn takia. Muita ensisijaisia syitä vierailuun olivat Lux Hanaholmen (13), Hanasaari ympäristönä (4) tai Hanasaaren taide (3) kiinnostaa tai Ravintola Johannes (3). Lisäksi yksittäiset vastaajat ilmoittivat tullessa paikalle hotelli-, seminaari-, tai kongressivieraaksi tai elokuviin.

Kaavio 4: Tämänkertaisen vierailun ensisijainen syy

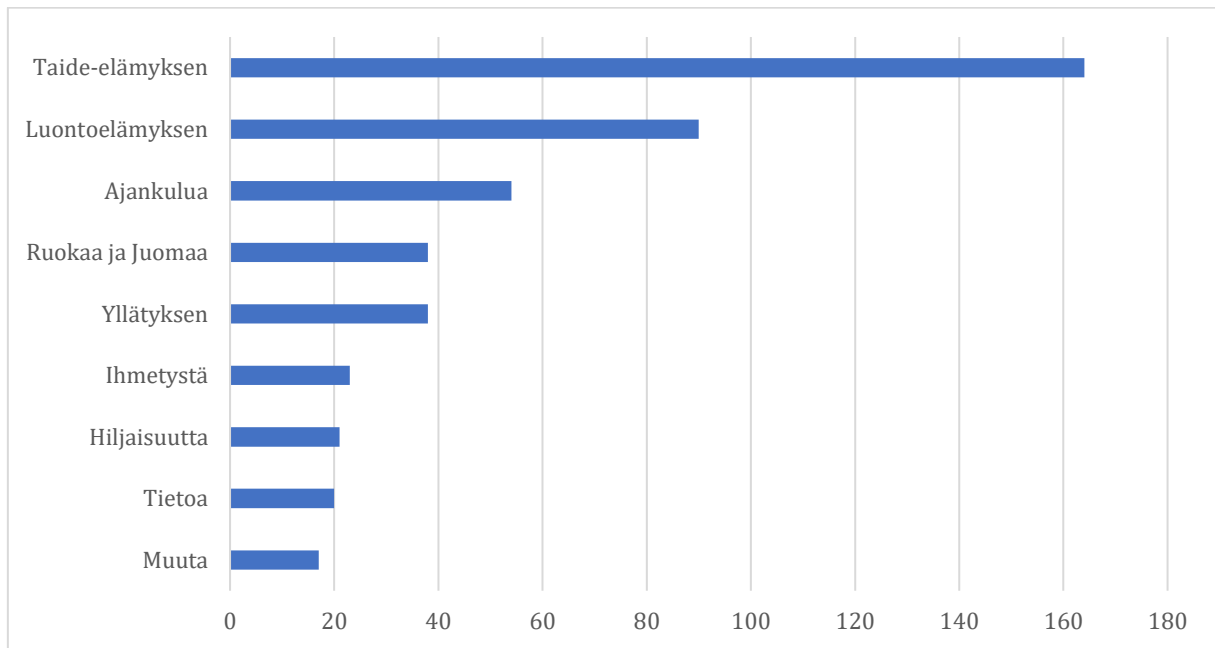
Kävijäkokemuksesta

Kävijöiltä kysyttiin mitä käynti Hanasaarella heille tällä kertaa tarjosi. Annetuista vaihtoehtoista oli mahdollista valita yksi tai useampi. Vastausten perusteella Hanasaari tarjosi miltei kaikille (95,3 %) vieraille taide-elämyksen. Sen lisäksi yli puolet (52,3 %) vastaajista ilmoitti kokeneensa myös luontoelämyksen.

Noin kolmannekselle vastaajista Hanasaari tarjosi ajankulua, reilu viidennes mainitsi myös ravintolakokemuksen (ruokaa ja juomaa 22,1 %). Yhtä moni koki yllätyksen. Osalle vieraista Hanasaari tarjosi ihmetyksen aihetta, tietoa tai hiljaisuutta. Avovastauksiin kävijät kirjasivat ihanaa vapaapäivän viettoa ja kiittelivät hienoa, rauhallista tunnelmaa – erityismaininnan sai myös 70-luku.

Kaiken kaikkiaan 173 vastaajasta vain 83 käytti Hanasaaren Ravintola Johanneksen tai Viinibaarin palveluita ja 90 vierasta ei käyttänyt kumpaakaan.

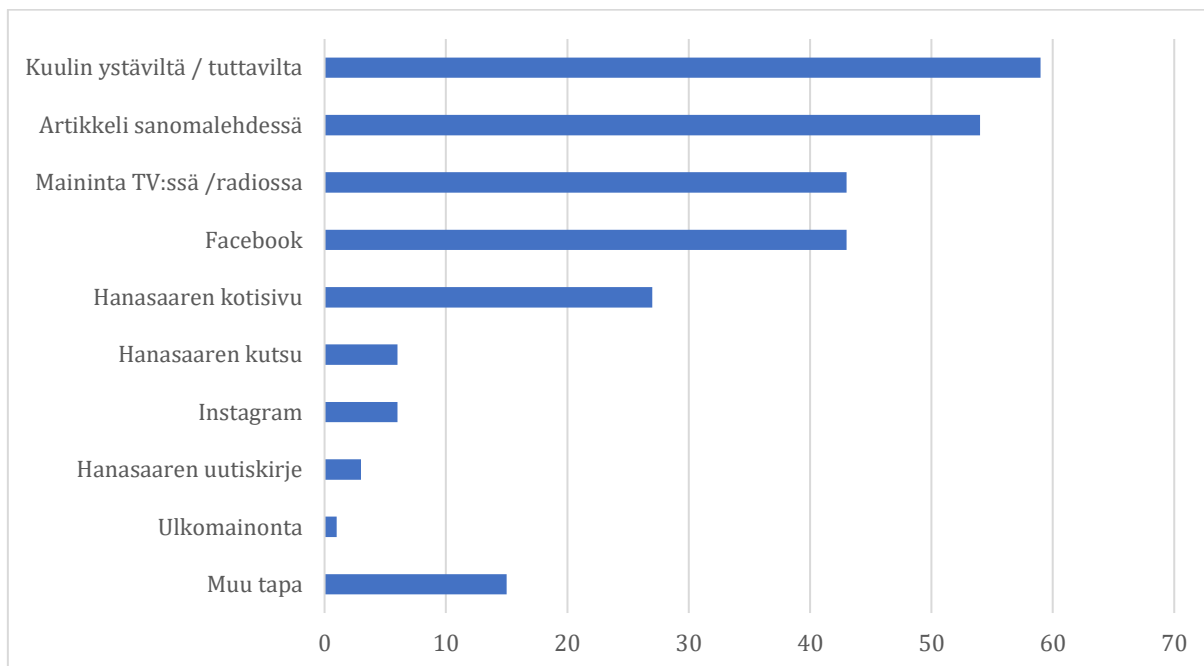
Kaavio 5: Mitä tämänkertainen käynti Hanasaarella tarjosi kävijälle.

6.2 Puskaradio vs. muu markkinointiviestintä

Kävijäkyselyn tavoite oli kartoittaa Hanasaaren markkinointiviestinnän eri kanavien tehokkuutta. Vastaajien oli mahdollista mainita kaikki mahdolliset lähteet, joista oli saanut tietoa Hanasaaren tapahtumista.

Tärkeimmäksi tiedotuskanavaksi osoittautui vastaajan lähipiiri, ystävät ja tuttavat, 59 mainintaa. Artikkelit sanomalehdessä (54), maininta TV:ssä tai radiossa (43) tai Facebook (43) olivat myös merkittäviä tietolähteitä. Hanasaaren uutiskirje tai kotisivu mainitaan lähteenä yhteensä 30 kertaa ja kutsun oli saanut kuusi kävijää. Vastaajien oli mahdollista myös itse kertoa muu tiedonsaantitapa – näissä vastauksissa viitattiin yleensä sanomalehteen, tuttavaan tai Hanasaarella järjestettyyn tilaisuuteen. Yksi vastaajista kirjoitti: *”ajelen usein ohi – nyt päätin poiketa”* ja yksi ilmoitti saaneensa tiedon hotellin vastaanotosta.

Vastausten perusteella voi päätellä, että sosiaalisella medially, (Facebook, Instagram) on kävijöiden kiinnostuksen herättämiselle yhtä suuri merkitys kuin TV:llä tai radiolla. Merkittävin tiedonlähde on kuitenkin puskaradio: ystävät ja tuttavat.

Kaavio 6: Miten kävijä sai tietoa Hanasaaresta. Vastauksessa mahdollista valita useita vaihtoehtoja. Kaikki vastaajat 173.

Ensikertaa Hanasaarella

Kaikkien kyselyyn vastanneista 89 (51,5%) vieraili Hanasaarella ensimmäistä kertaa. Koska ensivaikutelman voi luoda vain kerran, koin erityisen mielenkiintoisena saada tietoa näistä Hanasaaren uusista asiakkaista, heidän kokemuksistaan ja toiveistaan. Seuloin raportista heidän vastauksensa ja tarkastelin niitä myös irrallaan muista vastauksista. Ensikertalaisista 79 (88,8%) aikoi suositella Hanasaarta tuttavilleen ja 74 (83%) aikoi itsekin tulla paikalle uudestaan.

Ensimmäistä kertaa Hanasaarella vierailleista 80 (89,9%) ilmoitti ensisijaiseksi syyksi tuloonsa Mikael Persbrandtin näyttelyn Into the Woods. Lux Hanaholmen oli houkuttellut paikalle neljä vastaajaa, ja kolme ilmoitti Hanasaaren ympäristön tai taideteoksen kiinnostavana. Vain yksi oli tullut paikalle ensisijaisesti Ravintola Johanneksen takia ja yksi työasioissa konferenssiin.

Kysyttäessä miten ensikertalaiset ovat saaneet tietoa Hanasaaresta, heistä 17 (19,1 %) ilmoittaa saaneensa tietoa tuttaviltaan ja edelleen 13 (14,6 %) vastaajaa ilmoittaa tuttavat tietolähteenään muiden lähteiden (Facebook, TV, sanomalehtiartikkeli) rinnalla.

Kaiken kaikkiaan siis noin kolmannes ensikertalaisista (33,7%) oli saanut tietoa tuttaviltaan joko yhtenä tai ainoana tietolähteenä.

Facebookin ainoana tietolähteenään mainitsee 10 vastaajaa (11,2 %), ja yhtenä muiden joukossa 15 vastaajaa (16,8%). Kaiken kaikkiaan 28% ensivierailijoista oli saanut tietoa Facebookin välityksellä. Maininta TV:ssä tai radiossa on houkutellut paikalle 14 vastaajaa (15,7%) ja 12 vastaajaa (13,5%) mainitsee TV:n tai radion yhtenä tietolähteenään yhdessä muiden lähteiden kanssa. Näin ollen ensikävijöistä 29,2 % oli saanut tietoa TV:stä tai radiosta. Sanomalehtiartikkelin mainitsee ainoana tietolähteenään 10 kävijää (11,2%) ja 16:lle (18%) se on ollut yksi tietolähde muiden joukossa.

6.3 Kävijöiden toiveet ja odotukset Kuvapuistoon liittyen

Hanasaassa vierailleet kävijät vastasivat kyselyssä myös siihen, millainen Kuvapuistossa järjestettävä ohjelma tai oheistapahtuma herättäisi heidän kiinnostuksensa. Lisäksi näihin Kuvapuiston ohjelmaan liittyviin kysymyksiin vastasi sähköisellä lomakkeella 61 uutiskirjeen vastaanottajaa. Kaiken kaikkiaan Kuvapuiston ohjelmaan liittyvään kyselyyn osallistui 234 vastaajaa.

Paperilomakkeelle vastanneista 5 jätti kokonaan vastaamatta Kuvapuiston ohjelmaa koskeviin kysymyksiin. Vastaajista osa jätti kokonaan vastaamatta yhteen tai useampaan ehdotettuun vaihtoehtoon. Näin ollen kaikkien Kuvapuiston ohjelmaan liittyviin kysymyksiin saatujen vastausten summa (N=229) ei seuraavassa raportissa ja taulukossa ole sama kuin kävijäkyselyn ja verkkokyselyn vastaajien määrä (234), vaan vaihtelee riveittäin (n=213-222). Uutiskirjeen verkkokyselyssä ei ollut mahdollista ohittaa kysymystä vastaamatta.

Vastaajilta kysyttiin kantaa siihen, millaista opastusta, toimintaa tai tapahtumia he toivoisivat Hanasaaren Kuvapuiston yhteyteen. Heitä pyydettiin arvioimaan omaa kiinnostustaan ehdotettua ohjelmaa kohtaan neliportaisella asteikolla:

1. ei kiinnosta lainkaan
2. kiinnostaa jossain määrin
3. todennäköisesti kiinnostuisin / osallistuisin
4. varmasti kiinnostuisin / osallistuisin

Kiinnostuksen ilmaiseminen neliportaisella asteikolla edellä mainituin määritelmien (jossain määrin, todennäköisesti, varmasti) voi olla tulkinnanvaraista ja perustuu vastaajan omaan kokemukseen tästä määritelmästä. Tarkastelen tuloksia lähinnä suuntaa antavina. Vastauksista kuitenkin käy ilmi millainen ohjelma voisi puhutella tätä yleisöä ja houkuttaa heidät paikalle uudemman kerran. Hanasaassa kyselyyn vastanneiden toiveet ja kiinnostus Kuvapuistoa kohtaan ei merkittävästi eroa uutiskirjeen kautta sähköiseen kyselyyn kotona vastanneiden kanssa.

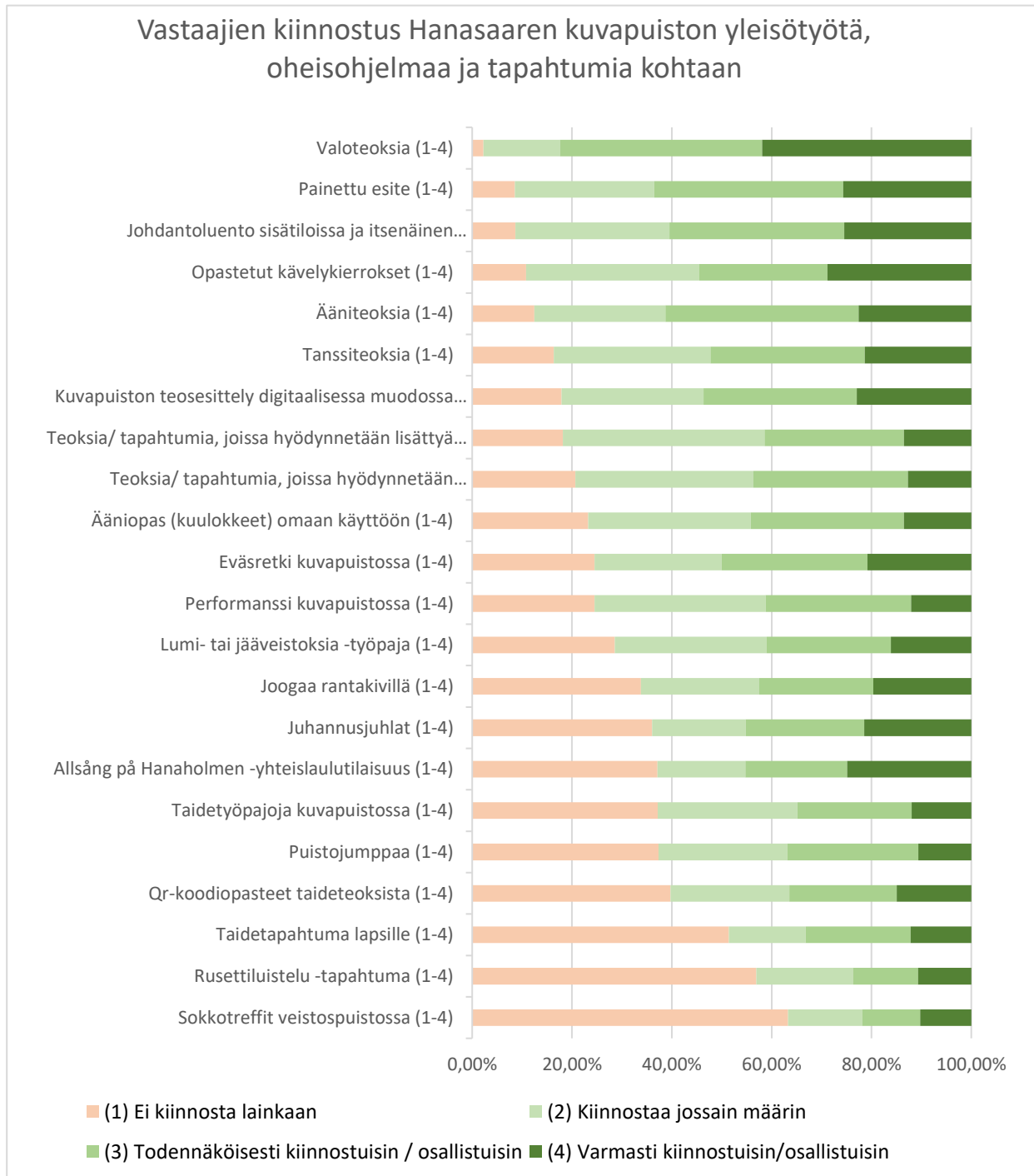
Annetuista vaihtoehtoista vähiten yleisön kiinnostusta herättivät sokkotreffit ja rusetitilustelu - noin 60 % vastaajista hylkäsi nämä ehdotukset. Enemmistö (51 %) ei liioin ollut kiinnostunut lapsille suunnatusta taidetapahtumasta. Eniten kiinnostusta ja samalla myös vähiten ei-kiinnostusta keräsi ehdotus valoteoksista Kuvapuistossa – jopa 82,5 % vastaajista ilmoitti todennäköisesti tai varmasti kiinnostuvansa valotaiteesta. Verkkokyselyyn vastanneista loputkin olivat edes jossain määrin kiinnostuneita valoteoksista. Paikalla vastanneista vain 5 ilmoitti, ettei ollut kiinnostunut valoteoksista.

Myös tanssi- ja ääniteoksia kohtaan kiinnostus oli suurta: kaikista vastaajista 84-87% oli ainakin jossain määrin kiinnostunut tanssi- tai ääniteoksista, ja yli 20% ilmoitti varmasti olevansa kiinnostunut niistä. Performanssi ei saanut yhtä vahvaa kannatusta, ei-kiinnostavana sen koki 20 % paikalla vastanneista ja noin 30 % verkkokyselyyn vastanneista. Varmasti performanssista kiinnostuneita oli 12 % vastaajista.

Taulukko 2. Vastaajien kiinnostus Hanasaaren Kuvapuiston yleisötyötä, oheisohjelmaa ja tapahtumia kohtaan.

(N=229) n	Teos, ohjelma tai tapahtuma Kuvapuistossa	(1) Ei kiin- nosta lainkaan	(2) Kiin- nostaa jossain määrin	(3) Todennä- köisesti kiinno- stui-sin	(4) Varmasti kiinno- stui-sin
222	Valoteoksia	2 %	15 %	41 %	42 %
222	Painettu esite	9 %	28 %	38 %	26 %
220	Johdantoluento sisätiloissa ja itsenäinen tutustu- minen	9 %	31 %	35 %	25 %
222	Opastetut kävelykierrokset	11 %	35 %	26 %	29 %
217	Ääniteoksia	12 %	26 %	39 %	23 %
220	Tanssiteoksia	16 %	31 %	31 %	21 %
218	Kuvapuiston teosesittely digitaalisessa muo- dossa verkossa	18 %	28 %	31 %	23 %
215	Teoksia/ tapahtumia, joissa hyödynnetään lisät- tyä todellisuutta	18 %	40 %	28 %	13 %
213	Teoksia/ tapahtumia, joissa hyödynnetään virtu- aalista todellisuutta	21 %	36 %	31 %	13 %
215	Ääniopas (kuulokkeet) omaan käyttöön	23 %	33 %	31 %	13 %
216	Eväsretki kuvapuistossa	25 %	25 %	29 %	21 %
216	Performanssi kuvapuistossa	25 %	34 %	29 %	12 %
217	Lumi- tai jääveistoksia -työpaja	29 %	30 %	25 %	16 %
219	Joogaa rantakivillä	34 %	24 %	23 %	20 %
219	Juhannusjuhlat	36 %	19 %	24 %	21 %
221	Allsång på Hanaholmen -yhteislaulutilaisuus	37 %	18 %	20 %	25 %
218	Taidetyöpajoja kuvapuistossa	37 %	28 %	23 %	12 %
217	Puistojumppaa	37 %	26 %	26 %	11 %
214	Qr-koodiopasteet taideteoksista	40 %	24 %	21 %	15 %
214	Taidetapahtuma lapsille	51 %	15 %	21 %	12 %
216	Rusettiluistelu -tapahtuma	57 %	19 %	13 %	11 %
215	Sokkotreffit veistospuistossa	63 %	15 %	12 %	10 %

Yleisötyön perinteiset menetelmät, opastettu kierros tai johdantoluento ennen oma-
toimista kuvapuistokierrosta saivat myönteisen vastaanoton. Noin 90 % vastaajista oli
ainakin jossain määrin kiinnostunut näistä, jopa 60 prosenttia verkkokyselyyn vastaa-
jista ja yli 50 % paikalla vastanneista ilmoitti todennäköisesti tai varmasti olevansa
kiinnostunut näistä. Painettu esite oli selvästi mieluisampi vaihtoehto kuin ääniopas,
jonka vajaa neljännes vastaajista koki ei-kiinnostavana. Qr-koodiopasteet eivät lain-
kaan kiinnostaneet miltei 40 % vastaajista ja vain 15 % ilmoitti varmasti kiinnostu-
vansa niistä. Teosesittely verkossa jakoi mielipiteitä hyvin tasaisesti: ei-kiinnostavana

Kaavio 7: Kuvapuistokyselyyn vastanneiden kiinnostus Hanasaaren Kuvapuiston yleisötyötä, oheisohjelmaa ja tapahtumia kohtaan. Lajittelun perusteena ei-kiinnostavuus vs. kiinnostavuus.

teosesittelyn verkossa kokevia oli vajaa viidennes (18%), varmasti kiinnostavana sen koki vajaa neljännes (23%) ja muut mielipiteet jakautuivat tasaisesti näiden ääripäiden välille.

Enemmän kuin kolmannes vastaajista (37%) ei ollut lainkaan kiinnostunut taidetyöpajoista ja niistä varmasti kiinnostuneiden joukko oli noin 12 % vastaajista. Lumi- ja jääveistostyöpaja osoittautui jonkin verran taidetyöpajaa kiinnostavammaksi vaihtoehdoksi. Avovastauksissa ehdotettiin myös työpajaa, jossa rakennettaisiin teoksia muista luonnonmateriaalista tai kierrätysmateriaaleista.

Noin viidennes vastaajista ei ollut lainkaan kiinnostunut teoksista tai tapahtumista, joissa hyödynnetään lisättyä tai virtuaalista todellisuutta. Varmasti tämän kaltaisista teoksista tai tapahtumista kiinnostuneita oli noin 13 % vastaajista. Vastauksia näihin kahteen ehdotukseen tuli kaiken kaikkiaan vähiten, sillä 11,6% kaikista vastaajista ei lainkaan ottanut kantaa näihin ehdotuksiin, vaan jätti kokonaan vastaamatta.

Juhannusjuhlat ja Allsång på Hanaholmen -yhteislaulutilaisuus jakoivat mielipiteitä voimakkaimmin – noin neljännes vastaajista ilmoitti olevansa varmasti kiinnostunut näistä tapahtumista, samalla kun 36-37 % vastaajista ei lainkaan ollut kiinnostunut näistä. Puolet vastaajista oli todennäköisesti tai varmasti kiinnostunut eväsretkestä Kuvapuistoon. Aktiviteeteista jooga saavutti suuremman suosion kuin puistojumppa. Jossain määrin, todennäköisesti tai varmasti nekin herättivät kiinnostusta yli 60 % vastaajista.

Vastaajien oli mahdollista tehdä omia ehdotuksia Kuvapuiston oheisohjelmaksi. Tähän mahdollisuuteen tarttui 20 vastaajaa – ja useimmat heistä tekivät monta eri tyyppistä ehdotusta. Mainintoja saivat taiteilijatapaamiset ja taiteilijoiden kanssa keskustelut eri aiheista; muuttuvasta maailmasta ja taideteoksista. Hanasaaren historia ja vähemmistöjen taide (esim. saamelaiset) mainittiin myös kiinnostavina aiheina. Kuvapuistoon ehdotettiin myös improvisaatioteatteria, paikallisten kuorojen konsertteja, elokuvatapahtumia ja taidekirjojen kirpputoria teosten ääressä. Eräs vastaaja ehdotti jooganohjausta liikuntarajoitteisille.

Osa vastaajien ehdotuksista liittyi Hanasaaren merelliseen ympäristöön ja luontoon: linturetki koko perheelle, kanoottimelontaa viereisille saarille, linnunpönttöjen raken-

nusta. Myös puumajojen rakennusta toivottiin. Vuorokaudenajan ja valoisuuden vaihtelu huomioitiin ehdotuksessa, jossa toivottiin hämärässä ja päivänvalossa erilaisia älypuhelimesta kuunneltavia teosesittelyitä.

Työpajoista ja muutaman päivän kestävästä taidekursseista tuli useita ehdotuksia: maalausta, piirustusta, keramiikkaa, kierrätystaidetta ja robottien rakentamista. Yhteisöllisesti talkoilla toteutettavaa teosta ehdotettiin rakennettavaksi savesta, paperista, kankaasta tai legoista. Myös toisten kävijöiden kanssa yhdessä kirjoitettavaa novellia ehdotettiin ja yksi kävijä toivoi suklaakurssia.

Lisäksi vastaajat toivoivat hyviä kylttejä, kahvilapalveluita ja eväspakettia sekä tilaisuutta vapaaseen fiilistelyyn perheen tai ystävien kanssa. Myös kävijäkyselyn annettuja ehdotuksia kiiteltiin, kunhan ne eivät häiritse hotellivieraiden mahdollisuutta nauttia rauhallisesta ja luonnonkauniista ympäristöstä.

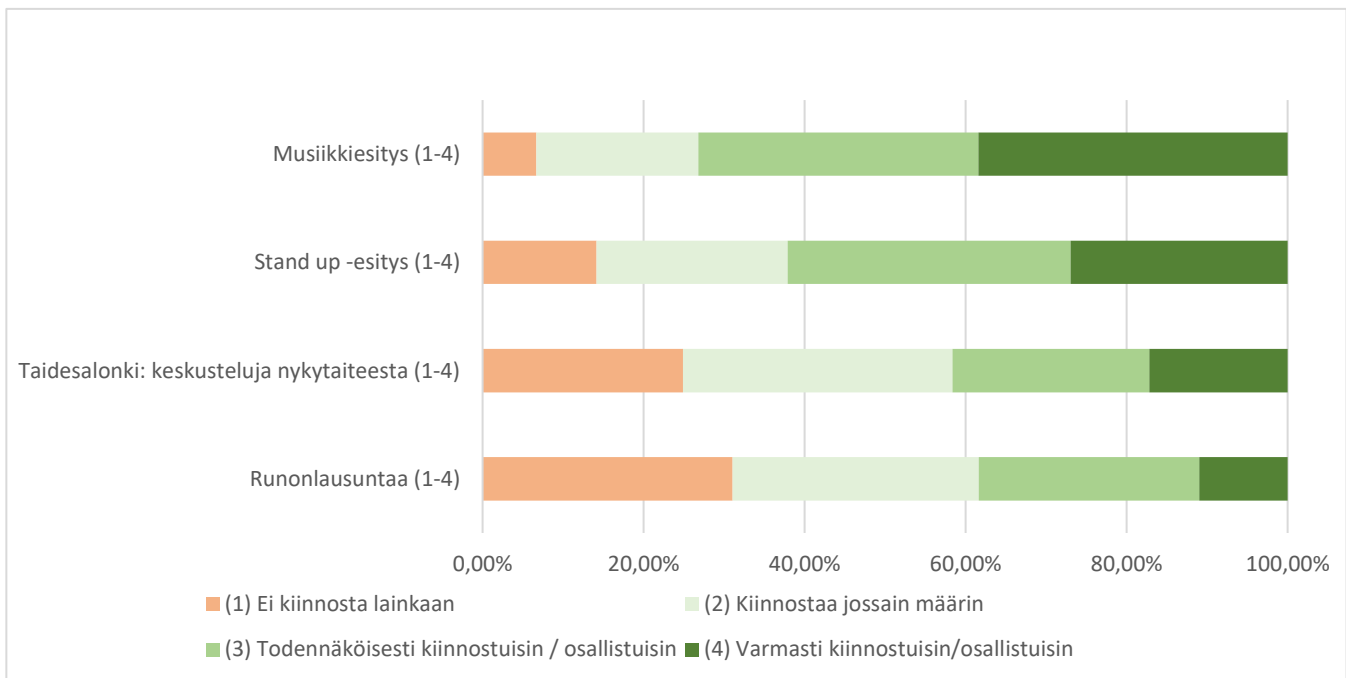
Viinibaarin oheisohjelma

Kartoitin kyselyllä myös vastaajien kiinnostusta viinibaarissa järjestettäviä tapahtumia kohtaan. Annetuista ehdotuksista eniten kiinnostusta herätti musiikkiesitys: paikalla vastanneista 70% ja verkkokyselyyn vastanneista 80% oli todennäköisesti tai varmasti kiinnostunut musiikkiesityksistä. Myös stand-up esitys herätti vahvaa kiinnostusta, noin 65% kaikista vastaajista oli todennäköisesti tai varmasti kiinnostunut tapahtumasta. Miltei 40 % paikalla vastanneista ja melkein 50% verkossa vastanneista ilmoitti olevansa todennäköisesti tai varmasti kiinnostuneita viinibaarissa järjestettävästä Taidesalonki-tapahtumasta ja keskusteluista nykyaikaisesta taiteesta. Runonlausuntaesityksestä varmasti tai todennäköisesti kiinnostuneita vastaajia oli noin kolmannes kaikista vastaajista.

Vastaajilta pyydettiin myös omia ehdotuksia viinibaarissa järjestettäväksi ohjelmaksi. Taiteilijatapaamisia, kirjailijatapaamisia, esitelmiä, keskusteluja taiteesta tai kirjallisuudesta toivottiin. Myös näyttelijävieraan haastattelua ehdotettiin. Kyselyssä annetuista vaihtoehtoista musiikkiesitys herätti eniten kiinnostusta, ja avokysymyksissä vastaajat täsmensivät vastauksiaan toivoen erityisesti jazzia ja klassista musiikkia tai nuorten harrastajien musiikkiesityksiä. Eräs vastaaja mainitsi punk-rock festarit.

Myös pienimuotoisia tanssiesityksiä, improvisaatioteatteria, Storytelling -workshop ja lasten tapahtuma toivottiin.

Kaavio 7: Kiinnostus viinibaarin oheisohjelmaa kohtaan.

Viinibaarissa ehdotettiin toteutettavaksi myös viininmaistelutilaisuuksia, Hanasaaren keittiömestarin johdolla toteutettuna esitys paikallisesta, uusimaalaisesta tai pohjoismaisesta ruokakulttuurista tai slow-food filosofiasta. Myös esitelmää astiastojen ja juomalasien muotoilusta ehdotettiin.

6.4 Yleisötyöstä ja sen haasteista

Kokoonnuimme Hanasaaren taidetiimin kanssa keskustelemaan yleisötyön nykytilasta. Pyysin keskustelijoita ensin pohtimaan hetken itsekseen ja kirjaamaan omat käsityksensä seuraavista aiheista:

Mitkä ovat Hanasaaren taide- ja kulttuuritoiminnan yleisötyön

- tavoitteet
- kohderyhmät
- muodot tai menetelmät
- osallistujien status (entinen, nykyinen ja uusi kävijä, ei-kävijä)
- osallistumisen ja vuorovaikutuksen taso

- vakiintuneisuus (perinteinen ja uusi muoto)
- tapahtumapaikka tai tila
- arviointitapa

Haastattelin ryhmän jäseniä heidän näkemyksistään Hanasaaren taide- ja kulttuuri-toimintaan liittyvästä yleisötyöstä. Ensimmäisenä keskustelussa nousi esiin Hanasaaren bilateraalista perustehtävää tukevat tavoitteet: saattaa suomalaiset ja ruotsalaiset taiteilijat ja taiteen kentän toimijat yhteen ja lisätä taiteen ja kulttuurin vuorovaikutusta maiden välillä. Tästä seurasi yleisellä tasolla keskustelu siitä, voidaanko perustehtävää toteuttava toiminnan, esimerkiksi näyttelyt tai seminaarit sellaisenaan ymmärtää yleisötyönä? Voiko esimerkiksi näyttely olla yleisötyötä, jos tavoitteena on saattaa taiteilijat vuorovaikutukseen keskenään? Tarvitaanko muuta yleisöä?

Keskustelu paljasti, että on tarpeen tarkentaa, miten Hanasaaren yleisötyö määritellään, sillä yhteisen ymmärryksen puutteessa on lähtökohtaisesti vaikea hahmottaa mikä oikeastaan on yleisötyötä ja mikä perustehtävän toteuttamista. Viittaan luvussa 2 esittämiini yleisötyön määritelmiin: toimenpiteet, joiden tavoitteena on perehdyttää eri kohderyhmiä organisaatiomme tuottamiin tilaisuuksiin tai esityksiin, ja avata taiteen sisältöjä laajoille yleisöille.

Jatkoimme keskustelua nykyään toteutettavista yleisötyön menetelmistä palataksemme tavoitteisiin tuonnempana. Kysyttäessä haastateltavat mainitsivat seuraavat menetelmät ja yleisötyön muodot: taiteilijakeskustelut tai taiteilijatapaamiset, taidekierrokset (Hanasaaren taiteen opastettu esittely), Art & Wine -teemaviikonloput (hotelliviikonloppu taidekierroksineen), kuukauden pohjoismainen elokuva esittelyineen, taidenäyttelyn avajaiset, opastukset. Työpajat esimerkiksi seminaarien yhteydessä mainittiin myös – tosin taide- ja kulttuuriseminaarit on tyypillisesti suunnattu asian tuntijayleisölle tai kutsutuille osallistujille, joten ne eivät varsinaisesti ole kenelle tahansa suunnattuja avoimia yleisötilaisuuksia.

Tämän jälkeen palasimme pohtimaan yleisötyön tavoitteita. Haastateltavat totesivat esimerkiksi taidekierrosten, elokuvailtojen alustusten ja taiteilijakeskusteluiden tavoitteiden olevan jonkin verran sisältöjä avaavia sekä taiteellisia, esteettisiä, kasvatuksellisia ja jossain määrin myös viihdyttäviä. Keskustelun aikana ja seuraavista sitaateista käy ilmi, ettei yleisötyön nykytilan ja tavoitteiden hahmottaminen ole helppoa: ”... jos yleisötyön ymmärtää taidekierroksina niin tavoitteet on itseasiassa lähinnä liiketoiminnallisia. Paljon kehitettävää siis” tai ” Se (tavoite) ei ehkä ole houkutella lisää

kävijöitä, vaikka se olisi varmaan ihan toivottavaa, koska se muoto ei ehkä tällä hetkellä ole semmoinen, että sitä markkinoitais... ”

Näyttelytoiminnan haasteena koettiin olevan esteettisten ja taiteellisten tavoitteiden yhteensovittaminen viihteellisyyden ja liiketoiminnan tavoitteiden kanssa. Toisaalta haastateltavat totesivat Hanasaaren liiketoiminnan asiakkaille pidettyjen taidekierrosten olevan luonteeltaan pedagogista yleisötyötä hyvin perinteisellä tavalla. (Liiketoiminnan asiakkailta viitataan esimerkiksi Hanasaaren kokous-, konferenssi- ja hotelli-asiakkaisiin).

Haastateltavat listasivat yleisötyön nykyisiksi kohderyhmiksi seuraavat: asiantuntijayleisö, kulttuurin ja taiteen organisaatioissa tai sisältöjen parissa työskentelevät ihmiset, työkäiset, opiskelijat, seniorit, oman ilmoituksensa mukaan kulttuurista kiinnostuneet Hanasaaren asiakkaat, liiketoiminnan asiakkaat. Myös lapsille on järjestetty kirjallisuustapahtuma. Taide- ja kulttuurialan ammattilaisia on aktiivisesti identifioitu CRM-järjestelmän avulla. Edelleen mainittiin, että suomenruotsalainen yleisö, esimerkiksi erilaiset kerhot ja yhdistykset tavoitetaan myös hyvin.

Uusia kohderyhmiä on tavoiteltu mm. Nordiska nätter – tapahtuman kautta. Haastateltavien mukaan tahtotila tavoittaa uutta yleisöä on olemassa, mutta uusien kävijäryhmien löytämiseksi ei käytetä riittävästi resursseja. Lisäksi haastateltavat toivat esiin, että nykyisellään vanhoja, uskollisia asiakkaita ei ehkä huomioida tarpeeksi. Heille tulisi tarjota erityishuomiota.

Seuraavaksi haastateltavat pohtivat yleisön osallistumisen tasoa. Havaintojen perusteella yleisön osallistuminen ja osallistaminen on nykyisellään hyvin passiivista lukuun ottamatta joissakin tilaisuuksissa ohjelmaan kuuluvia työpajoja. Jopa esimerkiksi seminaareissa tai keskustelutilaisuuksissa, joissa vuorovaikutukseen on tarjottu mahdollisuus, yleisö vetäytyy. Myös taidekierrokset ovat luonteeltaan hyvin perinteisiä ja yleisö on kierroksilla lähinnä vastaanottava osapuoli. Vuorovaikutuksen suhteen todettiin myös sosiaalisen median käytössä olevan kehitettävää. Toistaiseksi yleisön aktiivisuus ja kommentointi sosiaalisen median kanavilla ei ole mainittavan aktiivista.

Keskustelussa todettiin yleisön ja Hanasaaren välistä vuorovaikutteisuutta nykyisellään löytyvän lähinnä palautteen keräämisen muodossa. Haastateltavien mukaan palautetta kerätään, mutta sen seuraaminen, huomioiminen ja tuotekehittely palautteen perusteella ei ole systemaattista. Tapahtumista vastaavat koordinaattorit tutustuvat

palautteeseen ja tekevät siitä johtopäätöksiä, mutta kollektiivisesti sitä ei käsitellä. Tässä haastateltavat näkivät omissa ja yhteisissä työprosesseissa selkeän kehityskohteen ja sen myötä kasvun ja palvelun parantamisen mahdollisuuden.

Haastattelun päätteeksi osallistujat totesivat nykyisellään yleisötyön menetelmien olevan hyvin vakiintuneita, perinteisiä ja sosiaalisessa mediassa tapahtuvaa viestintää lukuun ottamatta Hanasaaren seinien sisällä tapahtuvaa. Yleisötyön merkitystä ei millään muotoa väheksytä, mutta sen aktiivinen kehittäminen edellyttää lisää resursseja.

6.5 Ideariihi yleisötyön menetelmistä

Kuvapuisto on kaikille avoin ympäristö. Niin ohikulkijat kuin Hanasaaren hotellivieraat ja ohjelmatoiminnan yleisö on tervetullut Kuvapuistoon. Tarkastelimme ryhmässä Kuvapuistoon liittyvän yleisötyön mahdollisia menetelmiä ja yleisöjä eri näkökulmista. Tavoitteena oli ideoida 1) mitä a) perinteisiä b) digitaalisia yleisötyön muotoja Hanasaari voi tarjota 2) eri kohderyhmille 3) eri vuodenaikoina 4) ja mikä tai kuka olisi mahdollinen yhteistyökumppani. Tavoitteena oli myös kiinnittää huomiota siihen, miten ehdotuksemme luontevasti palvelisivat myös Hanasaaren liiketoimintaa.

Kirjasimme ensin valkotaululle ehdotuksia yleisötyön mahdollisista kohderyhmistä: Hanasaaren liiketoiminnan asiakkaat, ohjelmatoiminnan asiakkaat, turistit, satunnaiset matkailijat, ulkoilijat, metroilijat, pyöräilijät, lapset, koululaiset, vanhat ja uudet kävijät.

Seuraavaksi pohdimme miten avata Kuvapuiston sisältöjä eri yleisöille ja kirjasimme menetelmiä: kyltitys, opastukset, esitteet, pedagoginen toiminta: työpajoja ja elämyksellisiä kävelyitä lapsille ja aikuisille sekä digitaalisesti: kuvia, tekstiä, teos- ja taiteilijaesittelyjä verkossa.

Kolmanneksi pohdimme millaisia teemoja Kuvapuiston teokset tarjoavat yleisötyön menetelmille. Kirjasimme seuraavia aiheita: naiskuva, vesiurheilu, kehon liike, taide ja luonto (erityisesti saaristoluonto), teknologia & scifi, ääni, peilit ja heijastukset, valo, pimeys, ”saa kiivetä”, yhteiskunta ja historia (erityisesti Suomen ja Ruotsin).

Keskustelimme myös mahdollisista yhteistyökumppaneista; Espoon ja Helsingin kaupunkien matkailun edistäjien ja opetus- ja kulttuuritoimien lisäksi mainittiin vesiliikenneyrittäjät, Helsingin seudun liikenne, kaupunginosa- tai kyläyhdistykset, muut

paikalliset kerhot, harrastuspiirit ja yhdistykset sekä Hanasaaren ohjelmatoiminnan jo olemassaolevat yhteistyötahot.

Valitsimme teemoista puhuttelevimmat, ja jatkoimme ideoiden työstämistä aivoriihessä seuraavana päivänä. Jatkokehittelyyn valitut teemat ovat: vesi, valo, peili (tai heijastus), liike ja keho, ääni, taide, tiede ja teknologia, luonto ja saaristo, ”saa kiivetä”, naiskuva, sekä historia.

Työpajamme tavoitteena oli tuottaa näistä teemoista konkreettisia ideoita eri kohderyhmille suunnatusta yleisötyöstä. Totesimme pian, että kaikkia valittuja teemoja voi yhdessä tai erikseen nostaa esille opastetuissa kiertokävelyissä, joissa tutustutaan Kuvapuiston teoksiin ja taiteilijoihin.

Opastusten lisäksi ideoimme valituista teemoista yleisötyön menetelmin toteutettavia muita palveluita, työpajoja tai oheistapahtumia. Kirjasimme ehdotuksemme post-it lapuille, sen jälkeen keskustelimme niistä ja täydensimme toistemme ehdotuksia.

Vesi eri olomuodoissaan tarjoaa materiaalia työpajoihin; jää- ja lumiveistoksia ja iglunrakennusta ehdotettiin. Perimätiedon mukaan iglunrakennuspaja on Hanasaassa ainakin kerran toteutettu – tosin lumiolosuhteiden vuosittainen vaihtelu hankaloittaa toteutusta. Vesivärimaalaus sopii hyvin kesäaikaan toteutettavaksi, ja sellainen onkin suunnitteilla jo 2019 akvarellinäyttelyn yhteyteen.

Myös valotaiteen työpajaa ehdotettiin. Vuonna 2018 ensimmäistä kertaa toteutettu Lux Hanaholmen -tapahtuma on suunniteltu vuosittain toistuvaksi, joten valotaidetyöpaja sopisi hyvin sen yhteyteen. Valo-teeman tarkastelua ehdotettiin myös laajemmasta näkökulmasta: Lux Hanaholmen -tapahtuman oheisohjelmaan voisi kuulua valo-aiheisia luentoja tai keskusteluja: esimerkiksi valon merkityksestä terveydelle, mitä valo on (fyysikka) tai luento valaisinmuotoilun klassikoista.

Kuvapuiston teoksia voi tarkastella ja kokea myös erilaisissa valaistuksissa, aamun sarastaessa tai illan hämärtyessä. Opastettuja Kuvapuistokierroksia voisi tarjota yleisölle eri vuorokaudenaikoina. Teoksiin tutustuminen pimeässä tasku- tai otsalampun valossa tarjoaa aivan erilaisen kokemuksen kuin päivänvalossa. Luonto- ja valokuvaharrastajia saattaisi kiinnostaa tutustua teoksiin ja ympäristöön eri olosuhteissa.

Peili ja heijastus- teemaa voi käsitellä Kuvapuiston taidekierroksilla, työpajoissa tai oheisohjelmassa konkreettisesti tai symbolisesti: optiikka, omakuvat, taide aikansa tai

muuttuvan maailman peilinä. Kehollisuus taiteessa voisi olla seminaarin aihe ja kuvapuistossa voisi toteuttaa tanssiteoksen tai performanssin. Liike- ja keho-teema innoitti ideoimaan erilaisia liikunnallisia aktiviteetteja Kuvapuistoon: joogaa, jumppaa tai sub-lautailua. Myös Hanasaaren liiketoiminnan kokousvieraille ehdotettiin tarjottavaksi taukojumppaa kuvapuistossa. Lapsiyleisölle tuotettujen opastusten aikana pohditaan mikä on taidetta ja miten taidetta tulee kohdella, ja saako teosten päälle kiivetä. Lasten taidekierrokseen voi keskustelujen ohella sisällyttää myös pelillisiä elementtejä, kuva-arvoituksien ratkaisemista, tehtäviä ja suunnistusta.

Koululaisryhmille taidekierros Kuvapuistossa tarjoaa tutkittavaa useista eri näkökulmista. Eri oppiaineita integroivia ja ilmiöpohjaista oppimista tukevia työpajoja voi järjestää Hanasaassa ympärivuotisesti. Ideapajassamme nousi kuitenkin esiin erityisesti syksyyn sopivat, nuotiolle päättyvät tarinalliset tapahtumat, joita voisi suunnata aikuisyleisön lisäksi myös koululaisille.

Kuvapuiston oheisohjelmaan ehdotettiin musiikkiesityksiä; esimerkiksi kuorolaulua tai jazzmusiikkia. Pienimuotoisen musiikkiesityksen tapahtumapaikkana voi olla viinibaari tai sen terassi, ravintola Johannekseen tai Kuvapuiston ulkoalueille sopii suurempikin kokoonpano.

Luonto- ja luonnonmateriaalit liittyvät keskeisesti Kuvapuistoon ja sen teoksiin. Kierroksella voi keskittyä tutkimaan teoksissa käytettyjä materiaaleja punagraniitista virtaavaan veteen. Kemiönsaaren maasälpärouheen ja betonin sekoituksesta punertavan sävynsä saaneet kulttuurikeskuksen ulkoseinät tuovat oman lisänsä tähän aiheeseen. Oheisohjelmaksi ehdotettiin ympäristötaiteeseen liittyviä keskusteluja ja tapahtumia. Luontosuhteen ohella teoksia voi tutkia myös taiteen, tieteen ja tekniikan suhteen kontekstissa.

Keskusteluja saariston ja merellisen luonnon merkityksestä taiteelle ja taiteilijoille – myös eri taiteenlajien edustajille – ehdotettiin Kuvapuiston oheisohjelmaan. Ja mikäli kesäinen vesiliikenne kulkisi myös Hanasaaren laituriin, Kuvapuiston teoksiin voisi tutustua ensin mereltä käsin ja päättää retken piknikillä Kuvapuistossa.

Kuvapuiston teoksiin voi tutustua myös naisnäkökulmasta – joissakin teoksissa esiintyy naisia, joissakin nähdään naisia, ja osa teoksista on naisten tekemiä. Pride-tapahtuman aikaan Hanasaaren taidetta voi tarkastella myös queer-näkökulmasta. Kesällä

2020 Helsinki Biennalen aikana ehdotettiin Hanasaassa järjestettäväksi taiteilijapaamisia ja keskusteluja.

Digitaalista yleisötyötä emme ideapajan aikana varsinaisesti ehtineet pohtia, mutta keskustelimme kyllä teosten kuvaamisesta eri vuodenaikoina ja esittelystä kotisivuilla. Kuvakilpailu instagramissa tuli keskustelun aikana esiin, mutta idea vaatii vielä jatkokehittelyä.

6.6 Esikuva-arviointia

HAM järjestää vuosittain useita vaihtuvia näyttelyitä, joissa vieraillee yli 200000 kävijää. On luonnollista, että suurin osa yleisötyön resursseista suunnataan näyttelytoimintaan. HAMin julkisen taiteen yleisötyö ei tällä hetkellä ole kovin proaktiivista, mutta ei sitä kokonaan ole unohdettu. Kotisivuillaan HAM esittelee temaattisia veistosreittejä, joihin yleisö voi tutustua omatoimisesti. Yhteistyössä Helsingin kaupungin museon kanssa HAM on järjestänyt myös julkista taidetta esitteleviä temaattisia opastettuja kävelykierroksia, esimerkiksi veistoskierroksen Stadin pyllyt (HAM Helsinki, 2018). Haastattelin museolehtori Lotta Kjellbergiä julkisen taiteen yleisötyön nykytilasta sekä aiemmista kokeiluista ja kokemuksista.

Wanås Konst on Skoonessa sijaitseva taidekeskus, johon kuuluu historiallinen linna ja puisto taideteoksineen. Nykytaidetta, veistoksia ja installaatioita sekä tapahtumia, erityisesti projekteja, joissa kehollisuus ja liike yhdistyvät kuvataiteen ilmaisuun esitellään sekä sisä- että ulkotilassa. Wanås Konstin työskentelyä määrittelee vahvasti suhde ympäröivään luontoon, taidekokemuksen tarjoaminen ja sisältöjen välittäminen laajalle yleisölle (Wanås Konst, 2019). Tutustuin Wanås Konstin toimintaan verkkosivujen avulla ja haastattelin Elin Magnussonia, joka vastaa Wanåsin pedagogisesta yleisötyöstä.

Särestöniemi-museo esittelee taiteilija Reidar Särestöniemen tuotantoa taiteilijan asuin- ja työympäristössä. Luonto oli taiteilijan inspiraation lähde ja sillä on keskeinen asema myös taiteen esittelyssä ja markkinoinnissa (Särestöniemi-museo, 2019). Vierailin Särestössä ja haastattelin amanuenssi Taru Tuomistoa siitä, miten vuodenaikojen vaihtelu näkyy museon yleisötyöhön, museossa totutettavissa tapahtumissa ja markkinoinnissa.

6.6.1 HAM

Kotisivuillaan HAM esittelee Helsingin alueella sijaitsevia julkisia taideteoksia, veistoksia, muistomerkkejä ja ympäristöteoksia. Kotisivulla on Helsingin kartta, johon on merkitty teosten sijainti. Kartalta voi myös etsiä teosta sen nimellä, nimen osalla, taiteilijan nimellä tai muulla hakusanalla tai selata veistoksia listana. Sijaintisymbolia klikkaamalla kartalla avautuu teoksen kuva ja inforuutu, jossa kerrotaan tärkeimmät tiedot teoksesta. Ruudusta löytyy myös linkki lisätietoihin: esimerkiksi taideteoksesta, sen synnystä tai taiteilijasta kertovaan tarinaan. Teoksista noin 300 kuuluu HAMin kokoelmiin. (HAM Helsinki 2018.)

Kotisivuillaan HAM tarjoaa tilauksesta asiakkailleen noin 1 tunti 15 min kestäviä temaattisia opastettuja veistoskierroksia. Tällä hetkellä tilattavissa on historiallinen kierros Helsingin helmet, Sukupuolikriittinen taidekierros Valtionpäämiehiä ja alastomia naisia tai pimeään vuodenaikaan järjestettävä Valaisevan veistoskierroksen, jossa osaan teoksista tutustutaan taskulampun valossa. (HAM Helsinki 2018.)

Temaattiset veistoskierrokset ovat HAMin oppaiden tuottamia tarinallisia ohjelmakokonaisuuksia. Aikaisemmin on Helsingipäivänä 12.6. tarjottu yleisölle opastettuja kierroksia, esimerkiksi Eläinaiheiset veistokset Helsingissä tai Stadin pyllyt, alastonfiguureja kaupungissa. Kävelykierroksia ei tällä hetkellä aktiivisesti tarjota tai markkinoida, koska osanotto on ollut vähäistä, resurssit rajalliset ja yleisötyössä on priorisoitu muita toimintamuotoja. Myös vaihtelevat sääolosuhteet rajoittavat tarjonnan mahdollisuuksia. Veistoskierroksista tiedotetaan HAMin kotisivuilla, ja niitä järjestetään esimerkiksi ryhmille, jotka sellaisen haluavat tilata. Kysyntää on vain harvakseltaan. (Kjellberg, 12.2.2019.)

HAM toki kannustaa yleisöä tutustumaan Helsingin julkiseen taiteeseen. Kotisivuilla esitellään erilaisten teemojen mukaan suunnitellut veistosreitit, joiden avulla asiakkaat voivat omatoimisesti tutustua teoksiin. *Sateenkaari@Helsinki* -kierros esittelee sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen historiaa 6 veistoksen kautta. Inhale exhale HAM on Helsingin rantoja kiertävä 10 km:n pituinen taidehölkkäkierros teokselta toiselle. *Toven elämänpolku* esittelee Tove Janssonin elämään liittyviä merkityksellisiä paikkoja ja julkisia teoksia: Toven isänsä, kuvanveistäjä Viktor Janssonin mallina, seinämaalauksen tai reliefin hahmona tai Janssonin kodin läheisen puiston teoksineen.

Reittejä on kaikkiaan 5 eri aiheesta. Lisäksi kotisivuilla voi tutustua kaupungin parhaisiin piknikpaikkoihin ja viimeaikaisiin julkisiin taidehankintoihin. (HAM Helsinki, 2018.)

Omatoimisesti toteutettavat veistoskierrokset ovat HAMin markkinointiosaston ulkopuoliselta tuottajalta tilaamia. Haastateltavani mukaan reittien käyttöasteesta ei ole tietoa. Veistosreitit ovat laajoja kokonaisuuksia niin sisällöltään kuin, pituudeltaan (4-10 km), mikä onkin aiheuttanut jonkin verran kritiikkiä. Joillakin reiteillä etäisyydet teosten välillä ovat pitkiä ja matka jalkaisin kuljettuna on koettu haasteelliseksi (Kjellberg, 12.2.2019).

Yhdessä Annantalon, Ehrensverd-seuran ja Kaupunginmuseon kanssa HAM on tarjonnut helsinkiläisten koulujen valmistaville luokille ja muille erityisryhmille kulttuurikurssia, johon kuuluu räätälöity kaupunkikierros, työpaja ja näyttelykäynti. Näillä kierroksella on mm tutustuttu Suomen ja Helsingin historiaan ja taiteeseen ja opastukset näille ryhmille toteutetaan selkokielellä. Kulttuurikurssi on ollut kohderyhmän keskuudessa suosittu. (Kjellberg 12.2.2019.)

Osana Euroopan laajuista DiverCity-hanketta HAM on osallistanut kaupunkilaisia veistoksiin liittyvien muistojen tallentamiseen Veistosmuisto -projektin kautta. Yleisöllä on ollut mahdollisuus kotisivun lomakkeen kautta tallentaa ja jakaa omat veistoksiin liittyvät muistonsa tarinoineen ja kuvineen. Kerätty aineisto kertoo - ehkä yllätyksellisestikin - miten merkityksellisiä julkiset veistokset voivat olla kaupunkilaisten arjessa. (HAM Helsinki, 2018.)

Lotta Kjellbergin mukaan HAM on aikaisemmin toteuttanut taidekierroksia, joilla tutustutaan metroasemilla ja niiden välittömässä läheisyydessä sijaitseviin taideteoksiin. Alueellisia taidekierroksia eri kaupunginosissa on toteutettu räätälöitynä jollekin tietylle ryhmälle tai osana tiettyä tapahtumaa tai hanketta. Kokemukset näistä maantieteellisesti pienemmälle alueelle ja yleisön omaan lähiympäristöön sijoittuvista taidekierroksista ovat olleet positiivisia.

Myös rakennushankkeiden julkisten prosentitaideteosten yhteydessä on toteutettu yhteisöllisiä projekteja, esimerkiksi asukkaiden tai lähikoulun oppilaiden osallistuessa prosessiin tutustumalla uudelle puistoalueelle sijoitettavaan teokseen ja taiteilijaan jo rakennusvaiheessa. HAM on rohkaissut kouluja hyödyntämään veistos-sivuja omien

taidereittien laatimiseen koulun lähialueilta. Suunnitelmissa on esimerkiksi digitaalisen oppimisalustan ja/tai sosiaalisen median hyödyntäminen projekteissa, jotka liittyvät koulujen lähiympäristön taiteeseen. (Kjellberg 12.2.2019.)

6.6.2 Wanås Konst

Wanås Konst on Ruotsissa Skoonessa sijaitseva taiteen ja oppimisen keskus, joka tuottaa ja esittelee nykytaidetta sekä sisätiloissa että ulkoalueilla. Pysyvään kokoelmaan kuuluu noin 70 paikkasidonnaista teosta: veistoksia, installaatioita ja ääniteoksia nykytaiteilijoilta eri puolilta maailmaa. Wanåsin taide on haastavaa, puhuttelevaa ja yhteiskunnallisesti kantaa ottavaa. Osa taiteilijoista on jo kansainvälisesti tunnustettuja ja tunnettuja, osa vasta taiteilijanuransa alkumetreillä. (Wanås Konst, 2019.)

Vaihtuvia näyttelyitä järjestetään sekä ulkona puistossa että sisällä näyttelytilassa. Vuosittain Wanåsissa vierailee noin 75000 aikuiskävijää ja noin 8000 lasta ja nuorta. Wanås Konstin ylläpitäjä on aatteellinen säätiö Stiftelsen Wanås Utställningar ja toiminnan rahoittajia mm Kulturrådet, Kultur Skåne och Östra Göinge Kommun, julkiset ja yksityiset säätiöt, yritykset ja yksityishenkilöt. Wanåsin ravintola ja hotelli on toiminut vuodesta 2017 ja liiketoiminnan voitot käytetään taidekeskuksen toimintaan. (Wanås Konst, 2019.)

Oppiminen, luovuus ja saavutettavuus leimaavat vahvasti Wanås Konstin kaikkea toimintaa. Wanås Konst määrittelee tehtäväkseen nykytaiteen ja kulttuurin esittelyn ja taidekokemusten välittämisen kaikille, ikään, taustaan, aikaisempaan taiteen tai kulttuurin tuntemukseen tai harrastuneisuuteen katsomatta. Saavutettavuus eri tasoilla, sekä tiedollisesti että fyysisesti, on yksi toiminnan kulmakivistä ja taiteen sisältöjen avaaminen ja taidekokemusten tarjoaminen on yleisötyön keskeinen tavoite. Varsinaista puhtaaksikirjoitettua yleisötyön suunnitelmaa Wanåsilla ei ole, mutta haastateltavani Elin Magnussonin mukaan veistospuiston ja näyttelyiden tuottamisen rinnalla pedagoginen toiminta on määritelty Wanåsin perustehtäväksi ja sen yhtenä tavoitteena on yleisöpohjan laajentaminen. (Magnusson 12.3.2019, Wanås Konst, 2019.)

Wanåsissa käytetään perinteisiä yleisötyön menetelmiä: opastetut kierrokset, työpajat sekä taiteilijatapaamiset ja erilaiset esitykset. Tärkeä kohderyhmä on koululaiset, jotka tekevät vierailuja veistospuistoon, mutta Wanåsin pedagogit käyvät myös vierailuilla

kouluissa. He saattavat valmistella koululaisia tulevaan veistospuistokäyntiin tai vierailu luokassa jälkikäteen. Erityisesti seurantakäynnit on koettu arvokkaaksi tavaksi sitouttaa kouluja toimintaan ja saada palautetta koululaisilta ja opettajilta. Taidekokemuksen vaikutus tai merkitys oppilaille saattaa tulla esiin vasta viiveellä eikä välitön arviointi heti vierailun päätyttyä paljasta veistospuistokäynnin pitempiä aikaista vaikutusta. Tyypillisesti koululaisilta kerätään palautetta suullisesti työpajapäivän päätteeksi ja opettajat vastaavat vuosittain arviointikyselyyn, jolla kartoitetaan osallistuvien koulujen tyytyväisyyttä lähinnä käytännön järjestelyihin liittyen. (Magnusson 12.3.2019.)

Työpajoissa on yhteistyössä taiteilijoiden, lasten ja nuorten kanssa mm. toteutettu julkisia taideteoksia, tutkittu abstrakteja ja geometrisia muotoja luonnossa tai taiteen ja liikkeen suhdetta m.m. tanssin avulla. Wanås Konstin pedagogisia projekteja esitellään kotisivuilla omassa blogissaan (Wanås Konst Pedagogik, 2019) ja omalla alisivullaan näkyy ja kuuluu myös opettajien, lasten ja nuorten ääni. Tällä hetkellä työpajat toteutetaan kokonaisuudessaan ulkona, sillä Wanåsilla ei ole osoittaa lämmitettyjä sisätiloja työpajatoiminnalle. Eväänsä koululaisryhmät toki nauttivat sisätiloissa (Magnusson 12.3.2019).

Työpajoja ja opastuksia tarjotaan tilauksesta myös aikuisyleisölle, ja niiden kysyntä on viime vuosina kasvanut. Wanåsin pedagoginen henkilökunta toteuttaa työpajat yhdessä taiteilijoiden kanssa. Tyypillisissä asiakkaita ovat esimerkiksi Wanåsin kokous- ja konferenssiasiakkaat, joille tarjotaan työpajapakettia osana kokouspakettia. Myös yritykset ja yhteisöt, oppilaitokset kansanopistoista korkeakouluihin ovat osoittaneet kiinnostusta työpajoja kohtaan. (Magnusson 12.3.2019.)

Avoimia puolen tunnin yleisöopastuksia Wanåsissa tarjotaan maaliskuusta huhtikuussa lauantaisin, ja kesäsesongin aikaan kesäkuun puolivälistä elokuun puoliväliin päivittäin. Touko- marraskuussa lauantaisin järjestettävän kierroksen kesto on 1,5 tuntia ja se on maksullinen. Sesonkiaikaan, huhtikuusta lokakuulle Wanåsissa toimii 7-8 opasta (Magnusson 12.3.2019). Työpajatoiminnasta ja opastuksista tiedotetaan kotisivun välityksellä ja niitä voi tilata ryhmille kotisivun lomakkeen kautta.

Vuodesta 2014 Wanåsissa on toteutettu myös performansseja, tanssiesityksiä ja poikkitaiteellisia projekteja Kivikissä toimivan Milvus artistic research centerin (MARC) residenssiohjelmiin osallistuneiden tanssitaiteilijoiden kanssa johdolla (Rachel Tess

Dance, 2019). MARC on tanssitaiteen residenssiohjelma, jonka tuottamat projektit tavoittivat paikallisen yleisön Wanåsin kautta. Esitykset saavuttivat suuren suosion (Magnusson 12.3.2019). Samalla Wanås sai mahdollisuuden laajentaa veistospuiston oheisohjelmaa ja tarjota yleisölleen jotain uutta. Sittemmin tämä yhteistyö on vakiintunut osaksi MARCin perustajan, Rachel Tessin kuratoimaa Wanås Konst Live Art -projektia (Wanås Konst Live Art, 2019). Veistospuistossa järjestetään myös erilaisia teemapäiviä, kuten kansainvälinen Slow Art Day, jolloin keskitytään rauhallisesti ajan kanssa tutkimaan yksittäistä teosta. Hitaana taidepäivänä veistospuistossa voi myös joogata (Magnusson 12.3.2019).

Wanås Konstin kotisivuilla on runsaasti kuva- ja videomateriaalia sekä veistospuistosta, näyttelyistä että toteutetuista projekteista. Kuvamateriaali on ajankohtaista, vuodenaikojen vaihtelu näkyy ja sen tarkoituksena on houkutella yleisöä palaamaan puistoon tutustumaan teoksiin eri olosuhteissa. Ravintolatoiminnan alettua 2017 sesonki on nykyään aikaisempaa pidempi: sekä sisä- että ulkotilassa näyttelyt alkavat nyt entistä aikaisemmin keväällä ja jatkuvat syksyllä entistä pidempään, jopa joulukuulle. Markkinointiviestinnässä Wanås Konst käyttää kotisivun lisäksi uutiskirjettä, Instagramia, Facebookia ja ilmoittelua, ennen kaikkea matkailuun liittyvissä julkaisuissa, esimerkiksi Malmöfestivälennin ohjelmalehdessä. (Magnusson 12.3.2019.)

Yleisötyön tavoitteeksi haastateltavani mainitsee yleisöpojan laajentamisen. Nykyään kävijöistä suuri osa on eläkeläisiä ja toiveena on saavuttaa myös nuorisot, nuoret aikuiset ja perheet. Pitkään toiminut aatteellinen kannatusyhdistys Wanås vänner lopetti toimintansa viime vuoden lopulla ja sen tilalle on perustettu Wanås Konstklubb. Konstklubb-toiminta on herättänyt kiinnostusta – neljän kuukauden aikana jäsenyyden on jo lunastanut 400 asiakasta, mikä on noin 100 enemmän kuin entisessä kannatusyhdistyksessä oli jäseniä (Magnusson 12.3. 2019). Jäsenyys oikeuttaa rajoittamattomaan määrään vierailuja Wanåsin lisäksi kansainvälisissä kohteissa: Louisiana (DK), Vandalorum (SE), Arte Sella (IT), Musée Gassendi (FR), Oronsko (PL), Springhornhof (DE), Yorkshire Sculpture. Lisäksi jäsenet saavat ohjelmalehden, kutsuja näyttelyiden avajaisiin, etukäteisesittelyihin, erikoistapahtumiin ja matkoille sekä alennuksia Wanås Konstin myymälästä ja ravintolasta. Jäsenyyden voi ostaa itselleen tai itselleen ja ystävälle.

6.6.3 Särestöniemi-museo

Reidar Särestöniemen museo sijaitsee Kittilässä Kaukosen kylässä Ounasjoen rannalla. Museo esittelee taiteilijan tuotantoa, työ- ja asuinympäristöä: tilalla sijaitsee taiteilijan lapsuudenkoti, Särestöniemen suvun vanha kotitalo, jonka vanhin osa on 1870-luvulta sekä taiteilijan 1970-luvulla rakennuttamat Raili ja Reima Pietilän suunnittelemat galleria- ja ateljeerakennukset. Lisäksi alueella on museosäätiön 1988 rakennuttama toimintakeskus, jossa on kahvila, museon lipunmyynti ja toimitiloja. (Särestöniemi-museo, 2019.)

Kulttuurikohteena Särestöniemi-museo on sijainniltaan syrjäinen. Tie perille on kapea, kuoppainen ja mutkainen eikä julkisia liikenneyhteyksiä ole. Silti perille löysi viime vuonna (2018) vajaat 9000 kävijää. Jo taiteilijan elinaikana Särestössä vieraili noin 4000 kävijää ja monilla säännöllisillä kävijöillä on pitkäkin suhde paikkaan. Käymisen tapa on vuosien varrella muuttunut: yksittäisiä omalla autolla tulijoita on nykyään enemmän kuin ryhmämatkalaisia. Kokonaiskävijämäärä ei kuitenkaan ole laskeutunut. Särestöniemi-museo on museokorttikohde. (Tuomisto 22.2.2019.)

Taiteen ja luonnon suhde määrittelee vierailua ja vaikuttaa kokemukseen Särestössä monin tavoin. Tie tehtiin vasta 1985, kun museo avattiin ja tämä metsäinen taival korostaa paikan etäisyyttä muusta maailmasta. Särestöön saapuminen on osa museokokemusta, jolle luonnon värit, äänimaisema, valo tai sen puute luo alati muuttuvat puitteet. Reidar aikoinaan kulki jalan tai veneellä ja joskus museovierailujakin on tehty meloen tai patikoiden (Tuomisto 22.2.2019).

Näyttelyillä museo tuo esiin Reidarin monipuolisutta taiteilijana. Gallerian vuosittain vaihtuvan päänäyttelyn lisäksi ateljeessa näyttely vaihtuu noin neljä kertaa vuodessa ja ateljeessa sijaitsevan vitriininäyttely noin kahdesti vuodessa. Vaihtuvin näyttelyin vakioasiakkaille tarjotaan uusia näkökulmia Reidarin taiteeseen. Lisäksi Museo tarjoaa Kahvilarakennuksessa paikalliselle taiteilijalle tilaisuuden esitellä töitään kuukausittain vaihtuvassa näyttelyssä. (Tuomisto, 22.2.2019, Särestöniemi-museo 2019.)

Vierailijalle Särestö näyttäytyy hyvin erilaisena eri vuodenaikoina. Luonto oli Reidarin taiteen inspiraation lähde ja sitä avataan yleisölle näyttelyiden esittelyteksteissä. Käytännön syistä talvella kaamosaikaan kävijöille annetaan taskulamput, jotta he löytävät perille alueen eri rakennuksiin (Tuomisto 22.2.2019). Kesällä lampaat saapuvat hoita-

maan kulttuuriympäristöä ja ateljeen edessä oleva rinne niitetään talkoilla. Kaksi kittiläläistäiteilijaa pitää sekä lapsille että aikuisille taidekursseja, joiden aikana työskennellään paljon ulkona. Ensi kesänä ohjelmassa on myös joogaa ja luovaa kirjoittamista ja avoin yleisöluento Reidarin rakastetusta Yrjö Kaijärvestä. Kurssit ovat maksullisia tapahtumia. (Tuomisto 22.2.2019.)

Lumettomaan aikaan tiluksilla voi kulkea paikallisten taiteilijoiden aloitteesta syntynyttä noin 1,5 km pitkää runopolkua. Sen varrella kasvaviin puihin on kiinnitetty sekä paikallisten kirjailijoiden että Reidarin omia runoja. Ruska-aika on runopolulle tärkeää sesonkia (Tuomisto 22.2.2019.) Osana taidetestaajat -hanketta Särestöniemi-museossa tarjotaan myös työpajoja ja museokäyntejä 8-luokkalaisille koululaisille.

Joulun aikaan Särestössä voi kuulla kauneimmat joululaulut -konsertteja yhteistyössä Kittilän seurakunnan ja kulttuuritoimen kanssa toteutettuna. Musiikkitapahtumia järjestetään ympärivuotisesti paikallisten musiikkiharrastajien kanssa, esimerkiksi Kittilän pelimannit, Revontuliopiston oppilaat ja lauluyhtye Cappella Pro Vocale Oulusta konsertoivat Särestössä keväällä 2019. (Särestöniemi-museo 2019.)

Tänä vuonna (2019) kymmenettä kertaa Kaukosen kylässä kesäkuussa järjestettävä kansainvälinen monitaiteinen Hiljaisuus -festivaali on tehnyt monitaiteisia konsertteja ja esityksiä Särestöön osana kesäkuisen festivaaliviikon ohjelmaa (Hiljaisuus-festivaali, 2019 a). Osana Hiljaisuuden vuodenajat -nimistä kulttuurimatkailemisen kehittämishanketta on syntynyt samanniminen ympärivuotinen monitaiteinen konserttisarja. Tammikuinen esitys Särestöön valmistui taiteilijaresidenssin päätteeksi ja seuraava esitys suunnitellaan toteutettavaksi lokakuussa 2019 (Hiljaisuus-festivaali, 2019 b, Tuomisto 22.2.2019).

Yleisö ei välttämättä tiedosta, että museo on auki ympärivuotisesti, mikä museossa koetaan viestinnällisenä haasteena. Vuodenkiertoa hyödynnetään aktiivisesti markkinoinnissa ja viestinnässä, etenkin sosiaalisessa mediassa (Facebook ja Instagram). Yleisö toivotetaan tervetulleeksi myös toisena vuodenaikana, koska ympäristö muuttuu ja tarjoaa museokäynnille erilaiset puitteet. Someviestinnässä hyödynnetään esimerkiksi Reidarin muistiinpanoja ja havaintoja luonnosta: päivityksissä mainitaan milloin Särestössä viljat kylvettiin tai korjattiin, milloin auringonsäteet valaisivat vas-

tarannan puiden latvat tai miten Ounasjoen jäiden lähtö toukokuussa edistyy (Tuomisto 22.2.2019). Särestöniemestä eri vuodenaikoina on myös tehty esittelyvideoita, jotka on julkaistu youtubessa ja museon kotisivuilla (Särestöniemi-museo 2019).

Särestöniemen museon yleisötyön keskeinen tavoite on yleisöpohjan laajentaminen ja yleisömäärän kestävä kasvattaminen paikan ilmapiiriä muuttamatta. Kulttuurikohteita ei tyypillisesti tai ensisijaisesti mielletä osaksi Lapinmatkailua ja uusien koti- tai ulkomaisten asiakkaiden tavoittaminen on haasteellista. Samalla Särestössä koskemattomuus ja hiljaisuus on oletus, jota tulee vaalia. Yleisö kokee tärkeänä rauhallisen ilmapiirin, jossa voi kokea kiireettömyyttä, hartautta tai taianomaisuutta. Esimerkiksi retkeilijäblogin perusteella kävijät suosittelivat kaamosaikaa, koska silloin museosta saa nauttia kaikessa rauhassa (Saari, 2018).

7 EHDOTUKSIA YLEISÖTYÖN KEHITTÄMISEN TUEKSI

Esittelin luvussa 2 yleisötyön määritelmiä ja tavoitteita yleisellä tasolla: taiteen sisältöjen avaamisesta laajalle yleisölle, yhteistyöverkostojen sitouttamisesta organisaation toiminnan kehittämiseen ja koko organisaation näkyvyyden lisäämiseen. Kuvapuisto suo Hanasaarelle mahdollisuuden kehittyä kaikilla näillä alueilla. Hanasaaren pohjoismainen Kuvapuisto ei vielä ole valmis, mutta ideoita siihen liittyvästä yleisötyöstä on tämän opinnäytetyön puitteissa syntynyt jo runsaasti – paljon enemmän kuin ajan, henkilöresurssit tai talouden realiteetit huomioon ottaen on mahdollista välittömästi toteuttaa. Jostain pitää kuitenkin aloittaa. Esittelen seuraavassa kävijätutkimuksen tulosten, ideapajan tuotosten sekä tekemiäni haastatteluiden ja vertaisarvioinnin perusteella ajatuksiani siitä, millaista Hanasaaren Kuvapuiston yleistyö voisi olla ja mitä Hanasaaren yleisötyön suunnittelussa erityisesti tulee huomioida. Lopuksi nostan esiin yleisötyön menetelmiä ja tapahtumia, joita ehdotan 2019-2020 pilotoitavaksi, arvioitavaksi ja edelleen kehitettäväksi.

7.1 Onko meillä Kuvapuisto?

Hanasaaren taideohjelman H.Art 2016-2025 suositusten mukaan taiteen tulee olla kulttuurikeskuksen ohjelmatoiminnan keskiössä ja näkyvillä. Taidekokoelman ja näyttelyiden tulee liittyä muuhun toimintaan ja taidekokemuksia tarjotaan yleisölle sekä rakennuksessa että sitä ympäröivässä ulkotilassa. Havaintojeni perusteella tahtotila

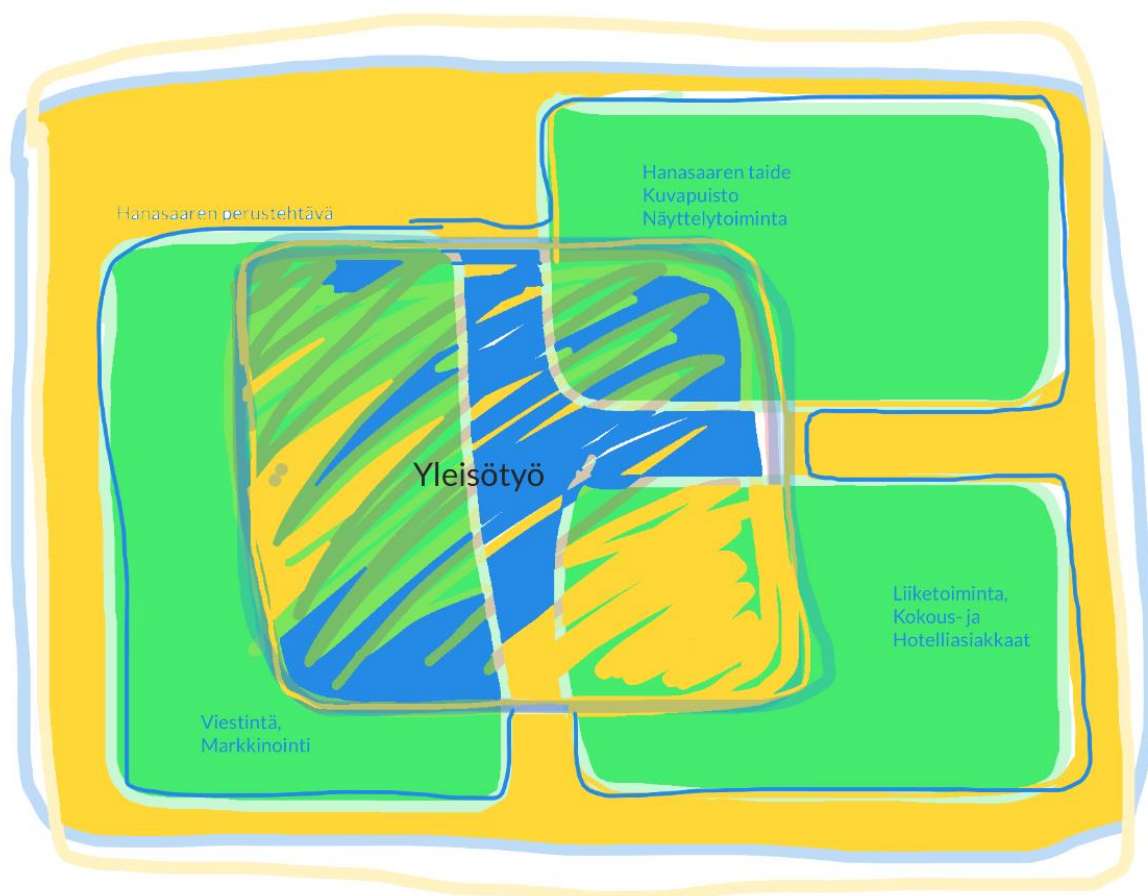
taide-elämysten tarjoamiseen ohjelmatoiminnan asiakkaille tiedostetaan ohjelmatoiminnan sisältöjä laadittaessa ja käytännössä tämä suositus nykyisellään huomioidaan ohjelmatoiminnassa olemassa olevien resurssien puitteissa vaihtelevissa määrin. Tavoitteena voi pitää opastetun taidekierroksen ja/tai kuvapuistokierroksen sisällyttämistä kaikkiin Hanasaassa totutettaviin tapahtumiin, seminaareihin, konferensseihin, koulutustilaisuuksiin, mikä toki edellyttää huomattavaa henkilöresurssien lisäämistä yleisöyön tarpeisiin.

Taiteen vahva läsnäolo Hanasaassa ja rakennuksen ympäristössä tulee olla entistä paremmin myös Hanasaaren kokous- ja hotellivieraiden havaittavissa ja saavutettavissa. Jotta tämä on mahdollista, tulee yleisötyö mieltää kaikkeen toimintaan ja asiakaspalveluun liittyväksi: kokoelmista myyntipalveluun ja vastaanottotiskille. Konkreettisina toimenpiteinä tämä tarkoittaa kyltitystä, opastusta, tiedottamista.

Kävijätutkimuksesta saadun tiedon perusteella suurin osa vastaajista vieraili Hanasaassa vapaa-ajalla ja saapui paikalle ensisijaisesti tutustuakseen taidenäyttelyyn; hotellivieraita tai konferenssiosallistujia oli vastaajien joukossa vain muutamia. Yksi yleisöyön selkeistä kehityskohteista on taidekokemuksen tarjoaminen liiketoiminnan asiakkaille.

Kuvapuiston olemassaolo ei saa jäädä Hanasaaren hotelli- ja kokousvierailta huomaamatta, eikä Kuvapuistossa kävijä saa jäädä epätietoiseksi siitä, saako ravintolassa tai viinibaarissa tarjoilua. On tärkeää mieltää, että kaiken yleisöyön kulmakivi on viestintä – sekä ulkoinen että sisäinen. Organisaation kannalta yleisöyön sisällyttäminen eri toimenkuviin moniammatillisessa organisaatiossa on suuri haaste; se edellyttää yhteisten tavoitteiden määrittelyä ja sisäistämistä, sisäisen viestinnän tehostamista, henkilökunnan perehdytystä ja jatkuvaa yhteistyötä eri ammattiryhmien kesken. Myös ymmärrystä siitä, että eri alojen asiantuntijoista koostuvassa organisaatiossa asian sisäistäminen vie aikaa.

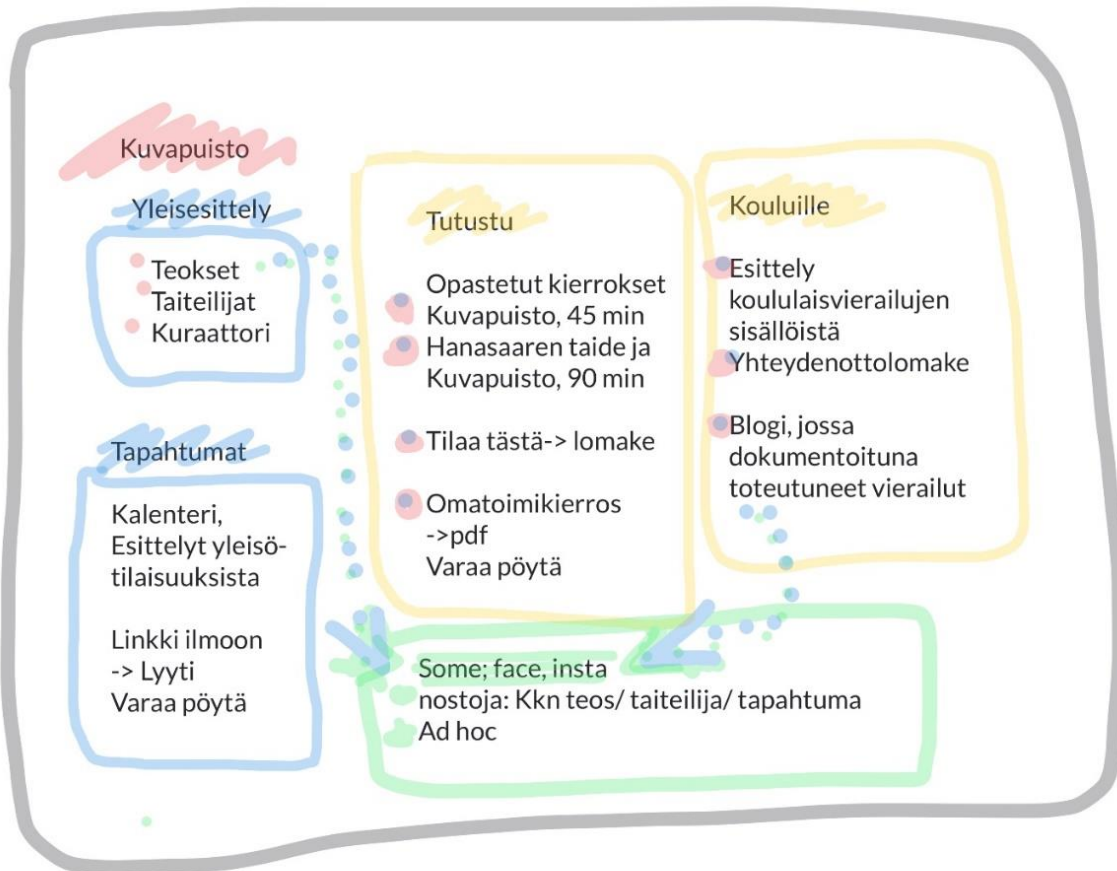

Kuva 5: Yleisötyö Hanasaaren organisaatiossa.

Hanasaaren työyhteisö on jo ottanut askeleita tähän suuntaan, mutta vielä on maaliin matkaa. Jotta ristikkäismarkkinointi olisi tuloksellista, tulee henkilökuntaa säännöllisesti ja systemaattisesti perehdyttää koko toimintaympäristöön ja kaikkiin sen tuottamiin palveluihin vaihtuvista ravintolamenuista ja taidenäyttelyistä Kuvapuiston tarjoamiin taidekokemuksiin ja tapahtumiin. Kuvapuiston olemassaoloa voi korostaa vain kertomalla siitä. Asiakaspalvelutilanteissa kasvotusten, kokoustiloissa ja hotellihuoneissa esittein, yleisten tilojen screeneillä kuvin.

7.2 Onko teillä Kuvapuisto?

Kuvapuiston näkyvyyttä tulee korostaa ulkoisessa viestinnässä. Se ansaitsee tulla esitellyksi omalla kotisivullaan laadukkain kuvin, videoin ja esittelytekstein. Visuaalista

Kuva 6: Kuvapuiston esittely verkossa (ehdotus).

materiaalia tähän tarkoitukseen tulee tallentaa eri vuodenaikoina. Kävijäkyselyn perusteella yleisö kaipaa tietoa teoksista ja perehdytystä Kuvapuistoon niin opastettuina kierroksina kuin painetussa ja digitaalisessa muodossa (myös eri teemoista eri vuodenaikoina tai vuorokaudenaikoina). Kuvapuiston kotisivuilla tulee olla teos- ja taiteilijaesittelyt, materiaalia omatoimisesti toteutettavan Kuvapuistokierroksen tueksi sekä tietoa yleisölle avoimista ja ryhmille tilattavista opastuksista ja Kuvapuistossa järjestettävistä tai siihen liittyvistä oheistapahtumista. Lisäksi tarvitaan omat alisivut pedagogisen toiminnan esittelyyn ja dokumentointiin.

Kuvapuiston ja sen oheisohjelman markkinointiviestinnässä kannattaa panostaa sosiaaliseen mediaan. Kävijätutkimuksen perusteella voi päätellä, että sosiaalisella medialla, (Facebook, Instagram, Twitter) on tärkeä merkitys sekä uusien että vanhojen kävijöiden kiinnostuksen herättämiselle. Kotisivuilla ja sosiaalisessa mediassa voi julkaista Kuvapuistoon liittyvää digitaalista materiaalia: videokuvaa ja äänitiedostoja, esimerkiksi taiteilijahaastatteluja tai podcasteja. Sosiaalinen media on helppo, nopea ja edullinen tapa viestiä – tämän tutkimukseni perusteella sen merkitys on jopa suurempi kuin TV:n tai radion. Lienee kuitenkin epätodennäköistä uskoa, että Hanasaaren Kuvapuisto tai sen aktiviteetit toistuvasti ylittävät uutiskynnyksen, vaikka se toivottavaa olisikin.

7.3 Sitouttamisesta

Kävijätutkimuksen perusteella merkittävin tietokanava oli ystävät ja tuttavat. Kokemuksia jaetaan, sana kiirii ja tuttavan sanaan on helppo luottaa. Hanasaaren vakituisten vieraiden sitouttamiseksi on syytä harkita jonkinlaista Hanasaaren tai Kuvapuiston ystävät – taideklubin perustamista. Kanta-asiakkaiden huomioiminen todennäköisesti edesauttaisi luomaan myönteistä kuvaa Hanasaaresta ja edistäisi myös uusien kävijöiden löytämistä Hanasaareen. Nyt kyselyyn vastanneiden kävijäkokemus oli pääsääntöisesti myönteinen ja siitä todennäköisesti myös kerrottiin eteenpäin.

Klubin jäsenille voi tarjota erityiskohtelua: kutsuja, ennakkoesittelyjä tai etuja Hanasaaren tarjoamista palveluista. Esimerkiksi avajaiskutsun lähettäminen tietylle kohderyhmälle ennen muita on kustannustehokas tapa huomioida tätä ryhmää. Taloudellista etua jäsenille ei liittymisestä ole saavutettavissa, sillä pääsääntöisesti Hanasaaren taidetapahtumiin ei ole pääsymaksuja. Joukkoon kuulumisen tunne voi silti olla merkityksellinen.

7.4 Elämyksiä, kokemuksia ja yhteistyötä

Kävijäkyselyyn vastanneet ilmoittivat nauttineensa taiteesta, monet myös luonnosta ja hiljaisuudesta. Rauhallinen tunnelma ja merellinen luonto mainittiin avovastauksissa – mikä sinänsä ei yllätä, mutta osoittanee, että sitä arvostetaan ja Hanasaareen tullaan nimenomaan rauhoittumaan. Näin ollen Kuvapuiston yleisötyössä on luontevaa panostaa luontokokemukseen eri vuodenaikoina. Ideapajan tuloksena syntyi ajatuksia

useista temaattisista opastuksista, joissa yhtä tai useampaa Kuvapuiston teosta tarkastellaan tietystä näkökulmasta. Luonnon värit, vesi eri olomuodoissaan (jää, lumi), valoisuus tai pimeys mainittiin. Aamun kajo, iltahämärä tai täysikuun valo kannattaa hyödyntää temaattisia opastuksia suunnitellessa. Kävijäkyselyn, ideariihen ja benchmarkingkohteista saamani tiedon ja kokemuksen perusteella kokosin Kuvapuiston yleisötyön suunnittelun avuksi ideapankin. (Taulukot 3.1-3.11, s. 63-68) Esitetyt ideat ovat vielä keskeneräisiä, mutta kehityskelpoisia.

Kävijäkyselyn perusteella yleisöä kiinnostaa etenkin valotaide, tanssi- ja ääniteokset, mutta myös työpajat herättivät jonkin verran kiinnostusta. Kollektiivisesti yhdessä eri materiaaleista toteutettavia teoksia toivottiin. Musiikkiesitykset, improvisaatioteatteri ja stand-up saivat kävijäkyselyssä kannatusta, etenkin viinibaarissa toteutettaviksi oheisohjelmaksi. Sekä tanssi- että musiikkiesityksistä benchmarkingkohteillani oli myönteisiä kokemuksia.

Tällaisten tapahtumien ja oheisohjelman tuottaminen edellyttää Hanasaarelta yhteistyötä eri taiteenalojen toimijoiden kanssa. Kumppaneita löytynee Hanasaaren jo olemassa olevasta yhteistyöverkostosta, mutta myös uusien kumppanuuksien kartoittaminen on ajankohtaista. Taide- ja kulttuuritiimin ideapajassa tuotetuissa ehdotuksissa mainitaankin useita mahdollisia yhteistyökumppaneita, joiden kanssa tulisi viipymättä aloittaa neuvottelut yhteistyöstä. Toinen tapa uusien kumppanuuksien löytämiseen voisi olla haku Open Call-periaatteella. Tavoitteeksi voisi määritellä, että osa Kuvapuiston tapahtumista toteutuisi pitkäaikaisten kumppanuuksien kautta esimerkiksi osana jotain jo olemassa olevaa tapahtumaa tai festivaalia. Osa tapahtumista nostaisi esiin uusia tekijöitä uudessa kontekstissa.

Wanâsin ja HAMin tapaan myös Hanasaari voisi huomioida kansainvälisiä teemapäiviä, kuten Slow Art Dayn joko Kuvapuistossa tai sisätiloissa taidekokoelmaan liittyen. Tapahtumassa keskitytään vain yhden tai muutaman taideteoksen tarkasteluun ajan kanssa, minkä jälkeen taidekokemuksesta keskustellaan oppaan, taiteilijan, tai muun yleisön kanssa. Slow Art Dayn voisi toteuttaa nykyisen Art & Wine-viikonloppupaketin tapaan (hotelliyöpyminen ja taidekierros) tai vaihtoehtoisesti markkinoida tapahtuman yhteydessä Ravintola Johanneksen palveluja ei-yöpyville vieraille.

Kokemukset benchmarkingkohteista ja kävijäkyselyn tulokset Kuvapuiston oheista-
pahtumiin liittyen puoltavat oheisohjelmaa, jossa taiteilijan läsnäolo korostuu. Taitei-
lijatapaamiset, keskustelut ja kävelykierrokset Kuvapuistossa eri taiteenalojen edusta-
jien kanssa tarjoavat yleisölle erilaisia näkökulmia nykytaiteeseen. Kuvapuiston teok-
sia ja niiden teemoja voi tarkastella eri konteksteissa. Kuvapuistokierroksen jälkeen
Hanasaaren viinibaari luo viihtyisät puitteet tällaiselle keskustelulle.

7.5 Elämyksiä, kokemuksia ja oppimista

Kiinnostus taidetyöpajoja kohtaan oli kävijäkyselyn perusteella maltillista (noin kol-
mannes vastaajista), sen sijaan lumi- ja jääveistosten tekeminen herätti kiinnostusta
hiukan enemmän. Varauksellisuus työpajoja kohtaan lienee selitettävissä vastaajien
ikäjakaumalla. Benchmarkingkohteiden kokemuksen perusteella myös aikuisyleisölle
suunnattuun työpajatoimintaan ja taiteen sisältöjen avaamiseen kannattaa kuitenkin
panostaa. Sen lisäksi työpajoja kannattaa tarjota koululaisryhmille: uuden yleisösuku-
polven kasvattaminen on nähtävä investointina tulevaisuuteen.

Hanasaarella on Svenska nu-verkoston toiminnan kautta laaja kokemus koululaisille
tarjottavasta ohjelmasta, ja sitä kokemusta kannattaa hyödyntää myös Kuvapuiston
yleisötyössä. Ideapajassa syntyneitä ehdotuksia tulee työstää opetussuunnitelmat huo-
mioiden ja tarjota eri oppiaineita integroivia opastettuja kierroksia ja työpajoja Hana-
saareissa järjestettäväksi. Wanås Konstin tapa liittää museopedagogin valmistava vie-
railu tai seurantakäynti luokassa koululaisten veistospuistovierailun jälkeen syventäisi
työskentelyä, korostaisi vierailun merkitystä ja sitouttaisi kouluja yhteistyöhön.

Myös koululaisille suunnatuissa työpajoissa kannattaa hyödyntää sosiaalista mediaa,
ja sen avulla lisätä yleisön osallisuutta ja vuorovaikutusta vierailujen ja työpajojen yh-
teydessä. Kuvapuistokierrokseen tai työpajaan voi liittyä reflektioivia tehtäviä, joiden
tuotokset julkaistaan Kuvapuiston kotisivuilla ja instagram-profiilissa. Samalla Kuva-
puiston yleisötyö tulee dokumentoiduksi ja saa laajempaakin näkyvyyttä.

Viinibaarissa ehdotettiin toteutettavaksi myös viininmaistelutilaisuuksia, Hanasa-
aren keittiömestarin johdolla toteutettuna esitys paikallisesta, uusimaalaisesta tai poh-
joismaisesta ruokakulttuurista tai slow-food filosofiasta. Myös esitelmää astiastojen ja
juomalasien muotoilusta ehdotettiin.

7.6 Pilotointia ja kehittämistyötä 2019-2020

Kuvapuiston yleisötyön kehittäminen vaatii sekä aikaa että resursseja. Uusia teoksia odotetaan jo olemassa olevien rinnalle, mutta aikataulu on niiden osalta vielä avoin. Vuoden 2019 aikana on kuitenkin jo mahdollista aloittaa tämänhetkisten teosten esittely sekä verkossa että opastettuina kuvapuistokierroksina Hanasaassa vieraileville ryhmille. Hanasaaren ohjelmatoimintaan on jo keväälle 2019 suunniteltu esimerkiksi koulutustilaisuuksia, joiden ohjelmaan sisältyy opastettu taidekierros.

Laajalle yleisölle suunnattujen oheistapahtumien kiinnostavuutta voi testata touku-kuussa 2019 avautuvan Lars Lerinin akvarellinäyttelyn yhteydessä. Yhteistyössä pohjoismaisen akvarelliseuran kanssa toteutetaan päivän kestävä Akvarelliviesti-tapahtuma sekä harrastelijoille suunnattuja avoimia akvarellimaalausiltoja kesä- ja elokuussa. Helene Schjerfbeckin syntymäpäivän mukaan nimettynä kuvataiteen päivänä 10. heinäkuuta osallistujat voivat pystyttää maalaustelineensä Kuvapuistoon.

Pedagogisten kierrosten valmistelu ja materiaalien tuottaminen vaatii aikaa ja erityisosaamista, mutta yhteistyössä Hanasaaren koordinoiman Svenska nu-verkoston kanssa uskon olevan mahdollista pilotoida koululaisille suunnattua toimintaa (esittely, työpaja) Kuvapuistossa jo syyslukukaudella 2019. Sydäntalven Lux Hanaholmen -tapahtuma on suunnitelmissa toistaa ensi vuonna; sen yhteydessä voi testata miten taiteilijatapaamiset, valotaiteen työpajat ja pimeän vuodenajan kuvapuistokierrokset puhuttelevat laajaa yleisöä.

Kesällä 2020 Helsingin rannoilla ja saarilla nähdään ensimmäistä kertaa Helsinki Biennaali -tapahtuman merellistä julkista taidetta. HAMin kuratoiman kansainvälisen nykyaiteen tapahtuman pääpaikka on Vallisaari ja biennaaliin odotetaan 300 000 kävijää. Osa tästä yleisöstä todennäköisesti löytää tiensä myös Hanasaaren Kuvapuistoon, jonne on suunnitteilla tapahtuman oheisohjelmaksi keskustelutilaisuuksia ympäristötaiteesta.

Taulukko 3.1. Ideapankki: kaikki teemat.

KUVAPUISTON YLEISÖTYÖN IDEAPANKKI					
TEEMA	Tuote, tapahtuma, ohjelma	KOHDE- RYHMÄ	MENETELMÄ	Mahdolliset yhteistyökumppanit	Ajankohta, Vuodenaika
Kaikki teemat	Kuvapuiston (Hanasaa- ren ulkoalueen) teokset-esite	HH vieraat	Painettu ja digi		2019
Kaikki teemat	Taidekävely eri alojen taiteilijoiden kanssa (Kokemuksellinen, keskusteleva)	Avoin	Kävelykeskustelu	Taiteilijaseurat (suomalaiset ja ruotsalaiset)	2019

Taulukko 3.2 Ideapankki: Vesi

VESI					
	Jääveistokset	Avoin	Työpaja		2020 TALVI
	Iglunrakennus	Koululaisille	Työpaja	Arkkitehtuurikoulu Arkki? Kuvataidekoulut?	2020 TALVI
	Akvarellipaja	Avoin	Työpaja	Arbis?, Kuvataidekoulut?, Akvarelliharrastajien yhdistykset?	2019 KESÄ

Taulukko 3.3 Ideapankki: Tiede, taide, teknologia

TAIDE, TIEDE, TEKNOLOGIA					
	Taide- ja teknologia; taiteilijoiden visioita		Seminaari	Aalto arts, Norjan lähetystö, NKK	Ympäri-vuotinen

Taulukko 3.4. Ideapankki: Valo

VALO	N.N: valoteos				
	Taiteilijatapaaminen	Avoin	Keskustelu		2019 TALVI
	Lux hanaholmen-tapahtuma	Avoin	Vaihtuvia teoksia ja teosesittelyitä	Lux Helsinki?	2019-2020
	Luentosarja valosta ja sen merkityksistä eri näkökulmista (tiede, taide, fysiikka, design, terveys ja hyvinvointi)	Avoin	Luento, keskustelu ja teosesittely, taidekierros	Taideyliopisto, Folkhälsan, Martat, HY, Ursa, valaisimuotoiluyritys?	2019-2020 Lux Hanaholmen
	Valo eri vuodenaikoina ja Kuvapuiston teokset eri valaistuksessa	Avoin	Teosesittely, opastus	Taideyliopisto, valotaiteen opinto-ohjelma, Valotaiteen seura, Lux Helsinki?	2019-2020 Lux Hanaholmen
	Valotaiteen Työpaja	Avoin ja/ tai koululaiset	Työpaja	Valotaiteen seura?	2019-2020 Lux Hanaholmen
	Aamun sarastus	Valokuvaajille, luonto-harrastajille	Teosesittely ja työpaja; päättyy aamiaiselle Johannekseen	Kamera-lehti, valokuvaseurat?	2020
	Hämärän hetki	Avoin	Teosesittely; osallistava, toiminnallinen. Ot-salamput mukaan, päättyy nuotiolle.		2020

Taulukko 3.5 Ideapankki: Ääni

ÄÄNI	N.N.				
	Allsång på Hanaholmen	Avoin	Yhteislaulutilaisuus	Musiikkiopisto Juvenalia, Musikinstitutet Kungsvägen	KESÄ 2020
	Kuoroesitys	Avoin	Kuorovierailu	ks ed.	KESÄ 2020
	Musiikkiesitys	Avoin	Konsertti ravintolan tai viinibaarin terassilla	ks ed, April Jazz	KEVÄT 2020

Taulukko 3.6 Ideapankki: Peili, heijastus

PEILI	N.N.				
	Luentosarja (tiede, taide, optiikka, optiset harhat, heijastukset, omakuva, filosofia: miten maailma muuttuu heijastuksen myötä?)	Avoin	Luento ja keskustelu	Aalto yliopisto, Taideyliopisto, HY?	Ympäri-vuotinen
	Taidepolku, aihe: omakuva	Koululaisille	Teosesittely, työpaja	Espoon opetus-toimi, KULPS, Svenska nu?	Ympäri-vuotinen
	Kuva ajan ja ympäristön peilinä	Avoin	Seminaari, työpaja	Valokuva-alan museot ja valokuvaseurat?	Ympäri-vuotinen
	Peiliaiheinen Työpaja	Avoin	Työpaja: tee oma peiliteoksesi		

Taulukko 3.7 Ideapankki: Tarinat

TARINAT					
	Kuvapuistokävely ja Työpaja	Koululaisille	Teosesittely ja työpaja. Tehävä: piirrä, kirjoita, videoi annetusta aiheesta. Voi soveltaa valitun teeman kautta eri oppiaianeisiin.	Espoon koulut, KULPS, Snu	syksy ta kevät
	Kummitusjutut	Avoin, koululaisille	Tapahtuma, teosesittely, päättyy nuotiolle		syksy
	Nuotitarinat vuodenaikojen mukaan	Avoin, koululaisille	Tapahtuma, teosesittely, päättyy nuotiolle		syksy

Taulukko 3.8. Ideapankki: Liike ja keho

LIIKE ja KEHO	Kaikkonen, Uddenberg, Räsänen				
	Kehollisuus taiteessa	Avoin	Teosesittely, seminaari		Ympäri-vuotinen
	Liike + ympäristö + maisema	Avoin	Työpaja		Kesä
	Tanssiteos	Avoin	Esitys	Zodiak, Tanssin talo, Dansens hus, Tinfo?	Kesä
	Taukojumppa Kuvapuvuistossa	Kokousvieraat, liiketoiminnan asiakkaat	Konferenssin oheista-pahtuma	HH, personal trainer	Ympäri-vuotinen
	Tai-chi, jooga, aerobic Kuvapuvuistossa	Avoin	Oheista-pahtuma	Yoga-yrittäjät, Friskis&svettis, Folkhälsan?	Kesä
	SUP-lautailu		Oheista-pahtuma	NJK, Laguuni	Kesä
	Saa(ko) kiivetä	Lapsille	Teosesittely ja toiminnallinen työpaja aiheesta: Mikä on taidetta? Miten sitä kohdellaan?	Varhaiskasvatuksen toimijat	syksy / kevät
	Aarrejahti	Lapsille	Teosesittely, keskustelu. Toiminnallinen ja pelillinen. (Rasitit: etsi kuvan paikka/ teos kuvapuvuistosta)	Varhaiskasvatuksen toimijat	syksy/ kevät

Taulukko 3.9 Ideapankki: Luonto ja saaristo

LUONTO ja SAARISTO					
	Kuvapuisto mereltä katsottuna	Avoin	Teosesittely mereltä, Kuvapuvierailu, piknik	Vesiliikennöitsijät	kesä
	Luonnonmateriaalit taiteessa	Avoin	Teosesittely, luento	Aalto, Taideyliopisto, Hy, ympäristötaiteen laitos, taidekasvatuksen laitos?	Ympäri-vuotinen
	Ympäristötaiteen tapahtuma, Maataide	Avoin		Aalto arts	Ympäri-vuotinen
	Paikan (lähiympäristön) merkitys; nykyaika ja tuleva; saariston tulevaisuus		Teosesittely, keskustelu, seminaari (Cultural planning)	Espoon kaupunki	Ympäri-vuotinen
Helsinki Biennale 2020					
	Taiteilijatapaamisia Kuvapuistossa				KESÄ 2020
	Piknik				KESÄ 2020

Taulukko 3.10 Ideapankki: Muut aiheet

MUUTA					
Naiskuva	Naistaiteilijat Kuvapuistossa; naisia kuvaavat teokset	Avoin	Teosesittely, taiteilijaesittely		Ympäri-vuotinen
Naiskuva	Taideopastuksia queernäkökulmasta	Avoin	Teosesittely - queer	Seta, Kulttuuria kaikille, Pride, Emma	Heinäkuu
Historia, yhteiskunta	Historiaa Kuvapuiston teosten kautta (esim. Kaikkonen & Sagefors 2009, Suomen historia, Hanasaaren historia)	Koululaiset, aikuisyleisö	Teosesittely		Ympäri-vuotinen

Taulukko 3.11 Ideapankki: Digigalleria

DIGIGALLERIA					
	Kuvakilpailu Instagramissa	insta			Ympäri-vuotinen
	Taidetta metron varrella	insta, Fb			Ympäri-vuotinen
	Kuvapuisto eri vuodenaikoina	insta, Fb, kotisivu	Teoesittelyt, taiteilijaesittelyt, kilpailut		Ympäri-vuotinen

8 POHDINTAA

Olen tässä opinnäytetyössäni käsitellyt yleisötyön määritelmiä ja yleisötyöhön liittyvää tutkimusta, menetelmiä, tavoitteita ja ajankohtaisia keskustelunaiheita sekä kulttuurilaitoksissa tehtyä kehittämistyötä. Yleisen määritelmän mukaan yleisötyö on taiteen sisältöjen avaamisesta laajalle yleisölle. Kulttuurilaitosten yleisötyötä koskevan tutkimuksen mukaan sen tärkeimpänä tavoitteena on yleisöpohjan laajentaminen. Muina tavoitteina tutkimus tuo esiin yhteistyöverkostojen sitouttamisen, organisaation näkyvyyden lisäämisen ja koko organisaation toiminnan kehittämisen. Hanasaaren kulttuurikeskuksen ulkoalueille rakentuvan Kuvapuiston myötä Hanasaarella on sekä tarve että mahdollisuus kehittää yleisötyötään kaikkien edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Opinnäytetyöni aiheeksi olen rajannut Kuvapuiston yleisötyön.

Kehitystyön kannalta on hyödyllistä reflektoida hiljaisen tiedon varassa totutettavia vallitsevia käytänteitä. Henkilökuntaa haastatteleamalla kartoitin Hanasaaren yleisötyön käytänteitä ja kehitystarpeita. Keskusteluissa kävi ilmi, että on tarpeen kirkastaa käsitystä siitä, mitä Hanasaaren yleisötyöllä ymmärretään, miten laajasta tehtäväkentästä on kyse ja miten se edellyttää koko moniammatillisen henkilökunnan sitouttamista ja perehdyttämistä tähän tehtävään. Yleisötyön jalkauttamista koko organisaation tehtäväkenttään voi edistää sisäistä viestintää ja yhteistyötä kehittämällä, kuten aikaisempi kulttuuriorganisaatioissa tehty kehitystyö osoittaa, esimerkiksi Avara museo-hankkeeseen viitaten.

Hanasaaren yleisötyöhön kuuluu perustehtävää toteuttavan toiminnan sisältöjen avaamista yleisölle, viestintää, asiakaspalvelua. Jatkossa olisi aihetta tutkia kävijöiden

asiakaskokemusta kokonaisuutena ja kerätyn tiedon perusteella mallintaa koko vierailuun liittyvä palvelupolku. Työyhteisölle se tarjoaisi eväitä yleisötyöhön liittyvien sisäisten prosessien kehittämiseen ja siten myös asiakaskokemuksen parantamiseen. Uusien yleisöjen löytäminen on Hanasaaren tavoite, mutta havaintojeni perusteella työ edellyttää lisäresursseja; aikaa, rahaa ja osaamista.

Keskusteluissa selkeiksi kehityskohteiksi nousivat mm. arvioinnin sisällyttäminen yleisötyön prosesseihin ja taidekokemusten tarjoaminen liiketoiminnan asiakkaille. Hanasaaren kulttuurikeskus, sen ohjelmaosaston ja liiketoimintayksikön symbioosi on toimintaympäristönä erityislaatuinen. H.Art -taideohjelman suositusten mukaan taiteen tulee olla keskeisessä asemassa ja näkyä kaikessa Hanasaaren toiminnassa. Yhtenä yleisötyön tavoitteena onkin liiketoiminnan asiakkaiden tuominen ohjelmatoiminnan sisältöjen, tässä tapauksessa Kuvapuiston asiakkaiksi.

Opinnäytetyöhöni liittyvän tutkimuksen mukaan Hanasaaren tyypillinen kävijä on yli 50-vuotias kulttuuria harrastava nainen, joka vieraillee kohteessa vapaa-ajallaan perheen tai ystävien seurassa. Tämä ei ollut yllättävä tieto. Yllättävää oli, että vastaajista yli puolet oli ensimmäistä kertaa vieraillemassa Hanasaarella. Alle puolet vastaajista käytti näyttelykäynnin yhteydessä ravintolan tai viinibaarin palveluita – myös tämä selkeänä kehittämiskohteena mainittakoon. Ohjelmasisältöjen avaamisen ja taidekokemuksen ohella yleisötyöksi on ymmärrettävä kaikki asiakaskokemukseen vaikuttavat Hanasaaren tarjoamat palvelut.

Tällä kertaa kävijä oli saapunut paikalle ensisijaisesti Mikael Persbrandtin näyttelyn takia kuultuaan siitä TV:n, sosiaalisen median tai tuttaviensa välityksellä tai luettuaan sanomalehtiartikkelin aiheesta. Tämäkään tieto ei oikeastaan yllättänyt, mutta vahvisti ennako-olettaman siitä, miten merkittävä sosiaalisen median ja tuttavien rooli on tiedon välittäjänä. Kävijätutkimuksen perusteella voi päätellä, että sosiaalinen media markkinointiviestinnän kanavana toimii ja siihen kannattaa panostaa. Uusien asiakkaiden tavoittamisessa sosiaalisella medially ja tuttavilla on suuri merkitys.

Kuvapuiston markkinointi Hanasaaren kotisivun ja uutiskirjeiden kautta edellyttää jatkuvaa kehitystyötä. Markkinointikanavien tehokkuutta on syytä tarkastella lähemminkin kuin tämän työn puitteissa oli mahdollista tehdä. Selkeästi tuli kuitenkin ilmi, että myönteiset asiakaskokemukset toimivat hyvänä markkinointikanavana ja suosi-

tusten myötä tuovat myös uusia asiakkaita. Kanta-asiakkaiden sitouttaminen on haasteellista, mutta benchmarkingkohteiden kokemukseen perustuen pienikin erityishuomion jakaminen voi vahvistaa asiakkuutta. Tämän opinnäytetyön puitteissa ei ollut mahdollista syvemmin perehtyä kanta-asiakkuuksien merkityksellisyyteen kulttuurilaitosten yleisölle, mutta jatkossa aihetta kannattaa tutkia enemmän.

Kuvapuiston tuotteistamiseen ja näkyvyyteen Hanasaaren kotisivuilla kannattaa kiinnittää erityistä huomiota. Kuvapuisto on aina avoinna ja suurelle yleisölle helposti saavutettavissa oleva kohde, jossa on helppo vieraillla niin itsenäisesti kuin ohjatusti. Saavutettavuuden kannalta on tärkeää, että tieto yleisölle suunnatusta oheisohjelmasta ja opastuksista on helposti löydettävissä. Tämän työn puitteissa tein yhden ehdotuksen Kuvapuiston verkkosivuista ja niiden sisällöstä, siitä on hyvä jatkaa yleistyön kehitystyötä digitaalisessa muodossa. Laadukas esittely kuva, teksti ja äänimateriaalein toimii tehokkaana kutsuna Kuvapuistoon.

Kyselyn perusteella Hanasaari tarjosi kävijöilleen taidekokemuksen ohella luontokokemuksen ja yleisö arvosti Hanasaaren rauhallista ilmapiiriä ja merellistä ympäristöä. Kuvapuistolta kävijät toivovat perinteisten yleistyön menetelmien, opastettujen kierrosten ja työpajojen lisäksi valo-, ääni ja tanssitaiteen oheistapahtumia sekä musiikkiesityksiä ja taiteilijatapaamisia. Sekä kävijäkyselyn että vertaisarvioinnin perusteella eri taiteenaloja yhdistävä oheisohjelma kiinnostaa yleisöä. Benchmarkingkohteista saadun kokemuksen perusteella oheisohjelman toteuttaminen yhteistyössä eri kulttuuritoimijoiden kanssa on laajentanut sekä yhteistyöverkostoja että yleisöpohjaa. Eri alojen taiteilijat henkilöinä, yksin tai yhdessä, kiinnostavat yleisöä. Heidän rooliaan kannattaa vahvistaa ja hyödyntää yleisötapahtumissa.

Yleisötyö on monisyistä ja sillä on samanaikaisesti rinnakkaisia tavoitteita – kasvatukselliset tavoitteet edelleen yhtenä tärkeimmistä. Taiteen sisältöjen välittäminen ja avaaminen perinteisin yleisötyön menetelmin on keskeinen tapa toteuttaa Hanasaaren perustehtävää ja samalla kasvattaa uutta yleisösukupolvea. Kasvatuksellisenkin työn luonne on muuttunut entistä vuorovaikutteisemmaksi – ja yleisö vaativammaksi. Niin opastuksilta, työpajoilta kuin tapahtumiltakin odotetaan vuorovaikutteisuutta, toiminnallisuutta, elämyksiä ja osallisuutta. Hanasaarella on hyvät edellytykset tarjota tätä kaikkea. Kuvapuiston teosten tematiikkaan liittyvästä yleisötyöstä syntyi tämän

opinnäytetyön tiimoilta taidetiimin ideapajassa runsaasti ideoita jatkokehittelyä varten, ja niistä ensimmäiset kokeilut ehdotan pilotoitavaksi 2019-2020.

Yleisötyön kehittäminen on pitkäjänteistä työtä. Se edellyttää systemaattista palautteen keräämistä pilotoiduista tapahtumista sekä yleisöltä, yhteistyökumppaneilta että Hanasaaren moniammatilliselta henkilökunnalta. Palautteen perusteelliseen analysointiin täytyy resursoida ja tarvittaessa osallistaa kehitystyöhön myös yhteistyökumppaneita ja kohderyhmään kuuluvia asiakkaita.

Yleisötyön kehittämiseen on syytä suhtautua vakavasti: kahden viime vuoden aikana Hanasaaren kävijämäärä on merkittävästi kasvanut, ja lähiympäristön muuttuessa voi vain olettaa sen edelleen kasvavan. On tiedostettava myös yleisömäärän kasvuun liittyvät riskit. Ensivaikutelman Hanasaari voi tarjota kävijälle vain kerran – ja jos asiakas pettyy, hän tuskin palaa. Asiakaskokemuksen ollessa myönteinen, se todennäköisesti johtaa uuteen käyntiin, kuten kävijätutkimuksen tulokset osoittavat. Hanasaaren haasteena on kasvattaa kävijämäärää kestävästi ja hallitusti ja kyetä tarjoamaan asiakkailleen pysyvästi laadukkaita kokemuksia.

LÄHTEET

Sähköposti:

Tamminen, Jaana, 28.2.2019 12.11. Viestin otsikko: Pari kysymystä.... Tiinaliisa Granholm. Luettu 28.2.2019, 15.15.

Haastattelut:

Kjellberg, Lotta, 2019. Museolehtori. HAM. Haastattelu 12.2.2019.

Tuomisto, Taru, 2019. Amanuenssi. Särestöniemi -museo. Haastattelu 22.2.2019.

Magnusson, Elin, 2019. Pedagogisk ansvarig, Wanås Konst. Haastattelu 12.3.2019.

Ryhmähaastattelu ja työpaja:

Gestrin, Agneta, 2019. Ohjelmakoordinaattori. Hanasaari – ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus. Haastattelu 8.1.2019 ja 9.1.2019.

Kostiainen, Aino, 2019. Ohjelmakoordinaattori. Hanasaari – ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus. Haastattelu 8.1.2019 ja 9.1.2019.

Tamminen, Jaana, 2019. Projektipäällikkö. Hanasaari – ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus. Haastattelu 8.1.2019 ja 9.1.2019.

Painamattomat lähteet:

Mera konst! Hanaholmen 29.10.2018, omat muistiinpanoni seminaarista.

Hanasaaren taideohjelma H.Art 2016-2025. Hanasaari, 2016. Kirjoittajan oma arkisto.

Kirjalliset lähteet:

Aboa Vetus Ars Nova, 2018. Näyttelyt. <https://www.aboavetusarsnova.fi/sv/utstallningar/skolelever-som-kuratorer> Viitattu 18.12.2018, <https://www.aboavetusarsnova.fi/fi/nayttelyt/koululaiset-kuraattoreina> Viitattu 22.2.2018

Espoo, 2018 a. Lastenkulttuurin suurhanke suunnitteilla Espoon Karhusaaren. [https://www.espoo.fi/fi-FI/Lastenkulttuurin_suurhanke_suunnitteilla\(150084\)](https://www.espoo.fi/fi-FI/Lastenkulttuurin_suurhanke_suunnitteilla(150084)) Viitattu 15.12.2018

Espoo, 2018 b. Etusivu > Keilaniemen uudeksi maamerkiksi 158 metriä korkea toimisto- ja hotellitorni. https://www.espoo.fi/fi-FI/Keilaniemen_uudeksi_maamerkiksi_158_metr%28137775%29 Viitattu 15.12.2018

Espoo Innovation Garden, 2018. <http://www.espooinnovationgarden.fi/en> Viitattu 15.12.2018

Frilander, Aino 2018. Helsingin sanomat. Helsinki saa oman taidebiennaalin 2020 – julkiseen taiteeseen keskittyvän tapahtuman toivotaan vetävän satoja tuhansia taideuristeja Vallisaaren. HS. Julkaistu: 17.1.2018 <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000005527861.html> Viitattu 20.2.2019

HAM Helsinki, 2018. <https://www.hamhelsinki.fi/veistokset/> luettu 15.12.2018

Hanaholmen, 2017. Strategia. Hanasaaren toimintastrategia vuosille 2017–2020 https://www.hanaholmen.fi/wp-content/uploads/2017/04/Hanaholmen_strategia_esite_digi_100dpi.pdf . Viitattu 15.12.2018

- Hanaholmen, 2018. Kulttuuri, yhteiskunta, elinkeinoelämä ja tietämys. Hanasaaren vaikuttavuusraportti 2017, 2018. <https://www.hanaholmen.fi/wp-content/uploads/2018/04/Hanaholmen-IMPACT-REPORT-esite-FIN-nettiin.pdf> Viitattu 20.3.2019
- Hanaholmen 2019 a. Tietoa Hanasaaresta. <https://www.hanaholmen.fi/kulttuurikeskus/hanasaari/tietoa-hanasaaresta/>. Viitattu 20.3.2019.
- Hanaholmen 2019 b. Tietoa Hanasaaresta. Johto. <https://www.hanaholmen.fi/kulttuurikeskus/hanasaari/johto/>. Viitattu 20.3.2019.
- Hanaholmen 2019 c. Tietoa Hanasaaresta. Rahoitus. <https://www.hanaholmen.fi/kulttuurikeskus/hanasaari/rahoitus/> Viitattu 20.3.2019
- Hanaholmen 2019 d. Hanasaaren vaikuttavuusraportti 2018. https://www.hanaholmen.fi/wp-content/uploads/2019/03/IMPACT_REPORT_2018_FIN_web_low-res_250319.pdf Viitattu 27.3.2019
- Hanaholmen 2019 e. Uutta taidetta Hanasaaresta. Kuvapuisto. <https://www.hanaholmen.fi/kulttuurikeskus/taide-ja-kulttuuri/uutta-aidetta-hanasaaresta/kuvapuisto/> Viitattu 20.3.2019
- Hiljaisuus-festivaali, 2019 a. <https://www.hiljaisuusfestivaali.fi/info2018> Viitattu 20.2.2019.
- Hiljaisuus-festivaali 2019 b. Vuodenajat. <https://www.hiljaisuusfestivaali.fi/vuodenajat> Viitattu 20.2.2019
- Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2001. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Yliopistopaino, Helsinki.
- Iso-Ahola, Anna ja Juurola Lennu, 2012. Innovatiivisesta kokouspaketista museon uudelleen ymmärtämiseen. S. 78-89 julkaisussa Avarampi museo aikuisille. Suomen museoliiton julkaisuja 61 http://www.museoliitto.fi/doc/Avarampi_museo_aikuisille.pdf Viitattu 5.11.2018
- Karhusaaren lastenmaailma 2018. <https://www.lastenmaailma.net/> luettu 15.12.2018
- Karlöf, Bengt, Lundgren Kurt, Edenfelt Froment Marie 2003. Ota oppia parhaista! Tehoa vertailuoppimisesta. Helsinki, Talentum.
- Kananen, Jorma 2013. Case-tutkimus opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 143. Suomen yliopistopaino oy – Juvenes print.
- Kinanen, Pauliina; Nystedt, Hector & Tornberg, Leena (toim.) 2012. Avarampi museo aikuisille. Suomen museoliiton julkaisuja 61 http://www.museoliitto.fi/doc/Avarampi_museo_aikuisille.pdf . Viitattu 5.11.2018
- Liikennevirasto 2018. <https://vayla.fi/tilastot/tietilastot/liikennemaarakartat1#.XGaX-1wzZPZ> Luettu 8.2.2019
- Lindholm, Arto (toim.) 2015: Ei-kävijästä osalliseksi – Osallistuminen, osallistaminen ja osallisuus kulttuurialalla. Humanistinen Ammattikorkeakoulu, Helsinki. Viitattu 16.12.2018 <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2015/11/Arto-Lindholm-ei-kavijasta-osalliseksi.pdf>

Lindholm A., Simovaara J., Cantell T., Mielonen H., (2011). Yleisötutkimus kulttuurialan opinnäytetyönä. In: Humanistisen ammattikorkeakoulun julkaisusarja C. Opimateriaaleja 27, 2011, Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 23.12.2018. URN:ISBN:978-952-456-115-0.

Moisio, S. (2017). Ymmärrystä yleisöistä sekä taiteen ja kulttuurin vaikuttavuudesta: kokemus yleisötutkimuksen kohteeksi. Kulttuuripolitiikan Tutkimuksen Vuosikirja, 155-161. <https://doi.org/10.17409/kpt.60110> Viitattu 25.2.2019

Museoliitto, 2013. http://www.museoliitto.fi/doc/projektit_ja_hankkeet/museokavija_2011.pdf Viitattu 1.10.2018

Oiva, Maria; Numminen, Matti; Pylväs Jyrki (toim) 2018. DIGITAALINEN YLEISÖTYÖ-HANKKEEN LOPPUJULKAISU Riihimäen Teatteri Oy #digiteatteri <http://riihimaent.cdn.geniem.com/content/uploads//2018/05/Digitaalinen-yleisotyö-hankkeen-loppujulkaisu-Riihimaen-Teatteri-Oy.pdf> Luettu 5.11.2018

Ojasalo, Katri; Moilanen, Teemu; Ritalahti, Jarmo 2014. Kehittämistyön menetelmät. Helsinki: Sanoma Pro.

"New approaches NOW – from museum education to audience engagement". <http://www.pedaali.fi/fi/julkaisut> https://pedaali.fi/sites/default/files/julkaisut/New%20Approaches%20NOW%20Pedaali%202016_verkkoon.pdf Viitattu 3.1.2019

Rachel Tess Dance, 2019. <https://www.rachelvtess.org/> Viitattu 20.2.2019.

Ramsay, Alexandra toim. 2000; Kulttuuria ajassa Hanasaaren historiaa. Tammissaari: Ekenäs tryckeri Aktiebolag

Ristola, Petra 2018. Nuoret valitsivat teokset taidenäyttelyyn museon kokoelmasta: "Esillä teoksia, jotka eivät ole olleet näytillä pitkiin aikoihin tai jopa koskaan". Yle.fi. 15.12.2018. https://yle.fi/uutiset/3-10554203?utm_source=facebook-share&utm_medium=social&fbclid=IwAR3qF8Ptd6dwu4iqBw-iUMwS_fTg9Y8j-TduiCu6hCr4z5C1YptMmyhfsrk . Viitattu 18.12.2018

Jonna Saari, 12.11.2018. Särestöniemi on enemmän kuin museo: Retkipaikan Ystävät ry teki retken legendaarisen taidemaalarin tiluksille. [Retkipaikka.fi](https://retkipaikka.fi). <https://retkipaikka.fi/sarestoniemi-on-enemman-kuin-museo-retkipaikan-ystavat-ry-teki-retken-legendaarisen-taidemaalarin-tiluksille/> Viitattu 22.2.2019

Siironen Susanna, 2018. Tällainen jätti on suunnitteilla Espoon Keilaniemeen – Tornitalolla olisi korkeutta 158 metriä. Yle.fi. 12.4.2018. <https://yle.fi/uutiset/3-10157369> . Viitattu 15.12.2018.

Sorjonen, Hilppa; Sivonen Outi 2015. Taide- ja kulttuurilaitosten yleisötyön muodot, laajuus ja tuloksellisuus. Cuporen verkkojulkaisuja 27. <https://www.cupore.fi/images/tiedostot/taide-jakulttuurilaitostenyleisotyönmuodot17.4..pdf> . Viitattu 9.10.2018.

Särestöniemi -museo 2019. <https://www.sarestoniemimuseo.com/> Viitattu 22.2.2019.

Taidetestaajat, 2019. <https://www.taidetestaajat.fi/arviot/vierailukohdeet/58a6eeef946afa376boofd4> Viitattu. 20.2.2019.

Toikko, Timo; Rantanen, Teemu 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Näkökulmia kehittämisprosessiin, osallistamiseen ja tiedontuotantoon. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print. E-kirja ISBN 978-951-44-7732-4(pdf)

Toivanen Pasi (toim.) 2018. Virtuaaliseikkailu teatterin maailmaan Katsauksia kulttuurialan digitalisaatioon. Humanistinen ammattikorkeakoulu, julkaisuja 64. <https://www.humak.fi/wp-content/uploads/2018/12/Virtuaaliseikkailu-teatterin-maailmaan-katsauksia-kulttuurialan-digitalisaatioon-Pasi-Toivanen-Humak.pdf> . Viitattu 22.2.2019.

Toivonen Marja, 2012. Asiakasymmärrys ja yhteinen oppiminen palveluiden tuotteistamisessa. S. 138-145 julkaisussa Avarampi museo aikuisille. Suomen museoliiton julkaisuja 61. http://www.museoliitto.fi/doc/Avarampi_museo_aikuisille.pdf . Viitattu 5.11.2018.

Uutta Helsinkiä, 2018. Koivusaari. Rakentaminen. <https://www.uuttahelsinki.fi/fi/koivusaari/rakentaminen> . Viitattu 15.12.2018.

Vilka, Hanna 2015. Tutki ja kehitä. 4. uudistettu painos, Jyväskylä: PS-kustannus.

Virolainen, Jutta 2015. Kulttuuriosallistumisen muuttuvat merkitykset. Katsaus taiteeseen ja kulttuuriin osallistumiseen, osallisuuteen ja osallistumattomuuteen. Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissätiö. Cuporen verkkojulkaisuja 26. Viitattu 3.1.2019. https://www.cupore.fi/images/tiedostot/kulttuuriosallistumisenmuuttuvatmerkitykset_000.pdf

Visit Espoo 2018. <https://www.visitespoo.fi/fi/palvelu/karhusaaren-taidekeskus-sinebryhoffin-huvila/> . Viitattu 15.12.2018.

Wanås Konst, 2019. <http://www.wanas.se/> Viitattu 20.2.2019

Wanås Konst Live Art, 2019. <https://www.wanaskonst.se/sv-se/Konst/Live-Art>

Wanås Konst Pedagogik, 2019. <https://wanaskonstpedagogik.se> Viitattu 20.2.2019

Opinnäytetyöt:

Aalto, Ina 2018. Digitaalisen yleisötyön kehittäminen kulttuuriorganisaatioissa, HUMAK. Viitattu 12.11.2018 <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201805168472>

Hellsten-Impivaara, Jonna. 2018. HAM ja yleisö – yleisötyön nykyhetki ja haasteet. Pro gradu -tutkielma. Humanistinen tiedekunta, Turun yliopisto. <file:///C:/Users/tigr/Desktop/KUTU-2018/oppari/ONT/Hellsten-Impivaara.pdf> Viitattu 8.2.2019.

LIITTEET

Liite 1. Kävijäkysely näyttelyvieraille

Liite 2. Kysely Hanasaaren uutiskirjeen tilaajille

Liite 3. Benchmarkingkysymykset

Hyvä vieras,

Osallistuessasi kävijätutkimukseen autat Hanasaaren ruotsalais-suomalaisista kulttuurikeskusta kehittämään palveluitaan ja parantamaan asiakaskokemusta.

Tällä kyselyllä on tarkoitus selvittää, kuinka juuri sinä koit vierailun Hanasaarella ja millaisia toiveita ja odotuksia Sinulla on Hanasaaren yleisötyötä kohtaan, erityisesti liittyen Hanasaaren Kuvapuiston ohjelmaan.

Tutkimus on osa Humanistisen ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon opiskelijan YAMK-opinnäytetyötä. Vastaukset käsitellään nimettöinä ja luottamuksellisina. Kaikkien kyselyyn vastanneiden, yhteystietonsa jättäneiden, kesken arvotaan viikonloppuyö Hotelli Hanasaarella (viikonloppuisin, 2hh).

Lämmin kiitos vastauksistasi jo etukäteen!

Taustatiedot – ympyröi parhaiten sopiva vaihtoehto

Ikä	15-20v	21-30v	31-40v	41-50v	51-60v	61v-
	nainen	mies	muu	en halua kertoa		
	opiskelija	työssä	eläkeläinen	ei mikään edellä mainituista		

postinumero _____

Osallistun kulttuuritapahtumiin yleensä

- säännöllisesti
- satunnaisesti
- harvemmin

Olen vierailut Hanasaarella aikaisemmin

- säännöllisesti, useita kertoja (>3)
- joitakin kertoja (1-2) aikaisemmin
- tämä oli ensimmäinen kerta

Oletko Hanasaarella

- vapaa-ajalla
- työasioissa

Saavuitko Hanasaareen

- yksin
- perheen kanssa
- ystävien kanssa
- ryhmässä

Oletko valmis suosittelemaan tuttavillesi/ ystävillesi vierailua Hanasaarella?

Kyllä   ehkä   en

Aiotko vieraila Hanasaarella uudestaan?

Kyllä   ehkä   en

Mikä on **ensisijainen** syy tämänkertaiseen vierailuusi Hanasaassa (valitse yksi)

- Into the woods, Mikael Persbrandtin taidenäyttely
- Lux Hanaholmen
- Hanasaari ympäristönä kiinnostaa
- Hanasaaren taidekokoelma kiinnostaa
- Ravintola Johannes
- Saavuin sattumalta
- Joku pyysi mukaan
- Uteliaisuus
- muu syy – mikä?

Miten sait tietoa Hanasaaren tapahtumista? (Voit valita useita vaihtoehtoja)

- facebook
- twitter
- instagram
- Hanasaaren kotisivu
- Hanasaaren uutiskirje
- artikkeli sanomalehdessä
- maininta tv:ssä /radiossa –
- painettu esite
- ulkomainonta
- Hanasaaren kutsu
- kuulin ystäviltä tai tuttavilta
- muu tapa – mikä?

Mitä vierailu tämänkertainen tarjosi Sinulle? (Voit valita useita vaihtoehtoja)

- taide-elämyksen
- luontoelämyksen
- ajankulua
- yllätyksen
- pettymyksen
- ihmetystä
- opastusta
- hiljaisuutta
- tuoksua
- ruokaa ja juomaa
- tietoa
- muuta, mitä?

Käytitkö seuraavia palveluita:

- Ravintola Johannes
- Viinibaari
- En kumpaakaan

Hanasaaren Kuvapuisto

Hanasaaren nykyisellään kahdeksasta julkisesta teoksesta koostuva kuvapuisto laajenee ja taide levittäytyy tulevaisuudessa entistä enemmän ulkotilaan.

Millaista opastusta, toimintaa ja tapahtumia toivoisit Hanasaaren kuvapuiston yhteyteen? Haluaisitko käyttää seuraavia palveluita tai osallistua tapahtumiin – arvioi asteikolla 1-4

1. ei kiinnosta lainkaan
2. kiinnostaa jossain määrin
3. todennäköisesti kiinnostuisin / osallistuisin
4. varmasti kiinnostuisin / osallistuisin

1	2	3	4	
				Opastetut kävelykierrokset
				Johdantoluento sisätiloissa ja itsenäinen tutustuminen teoksiin
				Ääniopas (kuulokkeet) omaan käyttöön
				Painettu esite
				Qr-koodiopasteet taideteoksista
				Kuvapuiston teosesittely digitaalisessa muodossa verkossa
				Taidetyöpajoja Kuvapuistossa
				Taidetapahtuma lapsille
				Performanssi Kuvapuistossa
				Lumi- tai jääveistoksia -työpaja
				Teoksia/ tapahtumia joissa hyödynnetään lisättyä todellisuutta
				Teoksia/ tapahtumia, joissa hyödynnetään virtuaalista todellisuutta
				Valoteoksia
				Ääniteoksia
				Tanssiteoksia

1	2	3	4	
				Allsång på Hanaholmen-yhteislaulutilaisuus
				Eväsretki Kuvapuistossa
				Puistojumppaa
				Joogaa rantakivillä
				Sokkotreffit kuvapuistossa
				Rusettiluistelu -tapahtuma
				Muuta, mitä?

Miten kiinnostavina koet yleisötapahtumat viinibaarissa /terassilla.

1. ei kiinnosta lainkaan
2. kiinnostaa jossain määrin
3. todennäköisesti kiinnostuisin / osallistuisin
4. varmasti kiinnostuisin / osallistuisin

1	2	3	4	
				Taidesalonki: keskusteluja nykyaiteesta
				Runonlausuntaa
				Musiikkiesitys
				Stand up -esitys
				Muuta, mitä?

Vastaukset käsitellään nimettöminä ja luottamuksellisina.

Kiitos vastauksista ja tervetuloa Hanasaaren Kuvapuistoon!

*****

Kaikkien kyselyyn vastanneiden, yhteystietonsa jättäneiden, kesken arvotaan viikonloppuyö Hotelli Hanasaarella (viikonloppuisin, 2hh).

Haluan osallistua arvontaan:

Nimi: _____

sähköposti: _____

Hyvä Hanasaaren uutiskirjeen tilaaja,

Osallistuessasi kävijätutkimukseen autat Hanasaaren ruotsalais-suomalaisista kulttuurikeskusta kehittämään palveluitaan ja parantamaan asiakaskokemusta.

Tutkimus on osa Humanistisen ammattikorkeakoulun kulttuurituotannon opiskelijan YAMK-opinnäytetyötä. Vastaukset käsitellään nimettöminä ja luottamuksellisina. Kaikkien kyselyyn vastanneiden, yhteystietonsa jättäneiden, kesken arvotaan viikonloppuyö Hotelli Hanasaareissa (viikonloppuisin, 2hh).

Lämmin kiitos vastauksistasi jo etukäteen!

Taustatiedot – ympyröi parhaiten sopiva vaihtoehto

Ikä   15-20v   21-30v   31-40v   41-50v   51-60v   61v-

Hanasaaren Kuvapuisto

Hanasaaren nykyisellään kahdeksasta julkisesta teoksesta koostuva kuvapuisto laajenee ja taide levittäytyy tulevaisuudessa entistä enemmän ulkotilaan.

Millaista opastusta, toimintaa ja tapahtumia toivoisit Hanasaaren kuvapuiston yhteyteen? Haluaisitko käyttää seuraavia palveluita tai osallistua tapahtumiin – arvioi asteikolla 1-4

1. ei kiinnosta lainkaan
  2. kiinnostaa jossain määrin
  3. todennäköisesti kiinnostuisin / osallistuisin
  4. varmasti kiinnostuisin / osallistuisin
- Opastetut kävelykierrokset
  - Johdantoluento sisätiloissa ja itsenäinen tutustuminen teoksiin
  - Ääniopas (kuulokkeet) omaan käyttöön
  - Painettu esite
  - Qr-koodiopasteet taideteoksista
  - Kuvapuiston teosesittely digitaalisessa muodossa verkossa
  - Taidetyöpajoja Kuvapuistossa
  - Taidetapahtuma lapsille
  - Performanssi Kuvapuistossa
  - Teoksia/ tapahtumia joissa hyödynnetään lisättyä todellisuutta
  - Teoksia/ tapahtumia, joissa hyödynnetään virtuaalista todellisuutta
  - Valoteoksia
  - Ääniteoksia
  - Tanssiteoksia
  - Juhannusjuhlat

- Allsång på Hanaholmen-yhteislaulutilaisuus
- Eväsretki Kuvapuistossa
- Puistojumppaa
- Joogaa rantakivillä
- Sokkotreffit kuvapuistossa
- Rusettiluistelu -tapahtuma

Miten kiinnostavina koet yleisötapahtumat viinibaarissa /terassilla.

1. ei kiinnosta lainkaan
2. kiinnostaa jossain määrin
3. todennäköisesti kiinnostuisin / osallistuisin
4. varmasti kiinnostuisin / osallistuisin

- Taidesalonki: keskusteluja nykyaiteesta
- Runonlausuntaa
- Musiikkiesitys
- Stand up -esitys
- Muuta, mitä?

Vastaukset käsitellään nimettöminä ja luottamuksellisina.

Kiitos vastauksista ja tervetuloa Hanasaaren Kuvapuistoon!

*****

Kaikkien kyselyyn vastanneiden, yhteystietonsa jättäneiden, kesken arvotaan viikonloppuyö Hotelli Hanasaarella (viikonloppuisin, 2hh).

Haluan osallistua arvontaan:

Nimi: _____

Sähköposti:

_____

Benchmarkingkysymykset:

HAM

Millaista yleisötyötä HAM tekee julkiseen taiteeseen liittyen?

Miten HAM hyödyntää erilaisia teemoja ja tarinoita julkisen taiteen esittelyssä.

Veistoskierroksista:

Käytännön toteutus – Kuka tekee sisällöt?

Kohderyhmät – kenelle kierroksia tarjotaan?

Miten kierroksia markkinoidaan?

Millaista kiinnostusta tämä on herättänyt? Osallistujamäärät?

Tyypillinen asiakas?

Digitaalisesta yleisötyöstä:

Miten julkista taidetta esitellään verkossa?

Särestöniemi -museo

Millaisia yleisötyön muotoja Särestöniemi-museossa toteutetaan?

Miten luonto ja vuodenaajat näkyvät Särestön toiminnassa, viestinnässä ja asiakaskokemuksessa?

Mitä yleisötapahtumia Särestö tarjoaa ja miten luonto ja vuodenvieritys vaikuttavat museon tapahtumatarjontaan?

Wanås Konst

Millaista yleisötyötä Wanås Konst tekee?

Mitä yleisötyön menetelmiä käytössä?

Mitkä ovat tärkeimmät kohderyhmät?

Millaisia yleisötapahtumia Veistospuistossa järjestetään?

Miten vuodenaajat vaikuttavat yleisötyöhön?

Miten tapahtumista tiedotetaan?

Miten veistospuiston ja hotellin markkinointi tukee toisiaan?

Miten Wanåsin ystävät-klubi toimii?

Millaista pedagogista toimintaa Wanås Konst tekee?